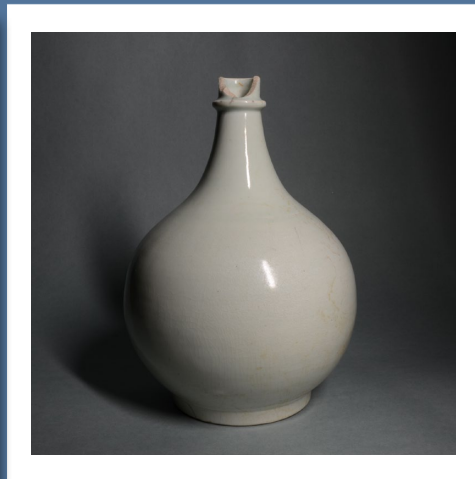

West-Friese Archeologische Rapporten 66

Bronstijd greppels en een middeleeuwse terp

Inventariserend en aanvullend archeologisch onderzoek
aan Westeinde 107, gemeente Enkhuizen

S. Gerritsen & D.M. Duijn

Bronstijd greppels en een middeleeuwse terp

Inventariserend en aanvullend archeologisch onderzoek aan
Westeinde 107, gemeente Enkhuizen

S. Gerritsen & D.M. Duijn

Colofon

West-Friese Archeologische Rapporten 66

Titel:	Bronstijd greppels en een middeleeuwse terp. Inventariserend en aanvullend archeologisch onderzoek aan Westeinde 107, gemeente Enkhuizen
Onderzoekslocatie:	Westeinde 107 (Incotec)
Gemeente:	Enkhuizen
Projectnummer:	369
OM-nummer:	56346
Centrumcoördinaat:	x: 146.800 y: 523.500
Opdrachtgever:	Floor Architecten BNA (dhr. W. Floor)
Uitvoerder:	Archeologie West-Friesland
Veldwerk:	S. Gerritsen (senior-archeoloog, Archeologie West-Friesland) D.M. Duijn (archeoloog, Archeologie West-Friesland) M. Kossen (archeoloog, Archeologie West-Friesland) A. Weel (medewerker Archeologie West-Friesland) T. van Meurs (vrijwillig medewerker, Archeologie West-Friesland) K. Kiestra (vrijwillig medewerker, Archeologie West-Friesland) P. Oudheusden (vrijwillig medewerker, Archeologie West-Friesland) E. Winters-Ran (vrijwillig medewerker, Archeologie West-Friesland) E. van Paridon (vrijwillig medewerker, Archeologie West-Friesland) W. Kuip (stagiair Vrije Universiteit, Amsterdam) R. Stroomer (stagiair Vrije Universiteit, Amsterdam)
Auteurs:	S. Gerritsen & D.M. Duijn
Redactie:	M.H. Bartels (senior-archeoloog, Archeologie West-Friesland)
Determinatie vondsten:	D.M. Duijn T. van Meurs (munten) J. van Oostveen (tabakspijpen)
Veldtekeningen/GIS:	M. Kossen T. Perger
Fotografie objecten:	D.M. Duijn
Opmaak:	S. Gerritsen

© Archeologie West-Friesland 2014

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, film, fotokopie, digitaal of geautomatiseerd systeem zonder voorafgaande toestemming van de copyrighthouders en de auteur.

De uitgever heeft de inhoud met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Ondanks deze zorgvuldigheid kunnen gegevens zijn veranderd of onjuist zijn weergegeven

Inhoud

Voorwoord	
1. Inleiding	9
2. Onderzoekslocatie	11
2.1 Geologie en landschap	11
2.2 Geomorfologie en bodem	12
2.3 Bekende archeologische waarden	13
2.4 Historische ontwikkeling onderzoeksgebied	17
2.5 Gespecificeerd verwachtingsmodel	20
3. Opzet en doel van het onderzoek	23
4. Resultaten	25
4.1 Locatie 1	25
4.1.1 Bodemopbouw en verstering	25
4.1.2 Spoorbeschrijving en materiële cultuur	28
4.2 Locatie 2	72
4.2.1 Bodemopbouw en verstering	72
4.2.2 Spoorbeschrijving	73
5. Beantwoording onderzoeksvragen	79
6. Waardering, conclusies en en advies	83
Literatuur	85
Bijlage 1	Alle sporen locatie 1
Bijlage 2	Alle sporen locatie 2
Bijlage 3	Waarderingstabel locatie 1
Bijlage 4	Waarderingstabel locatie 2
Bijlage 5	Archeobotanie door Lies de Sitter-Homans
Bijlage 6	Profielen locatie 1
Bijlage 7a	Determinatie tabakspijpen door Jan van Oostveen
Bijlage 7b	Determinatie tabakspijpen (aanvulling) door Jan van Oostveen
Bijlage 8	Determinatielijst keramiek
Bijlage 9	Determinatielijst bouwkeramiek
Bijlage 10	Determinatielijst metaal
Bijlage 11	Determinatielijst glas
Bijlage 12	Determinatielijst natuursteen
Bijlage 13	Determinatielijst overig

Voorwoord

Voor u ligt het rapport waarin de resultaten van het archeologisch onderzoek aan Westeinde 107 worden beschreven.

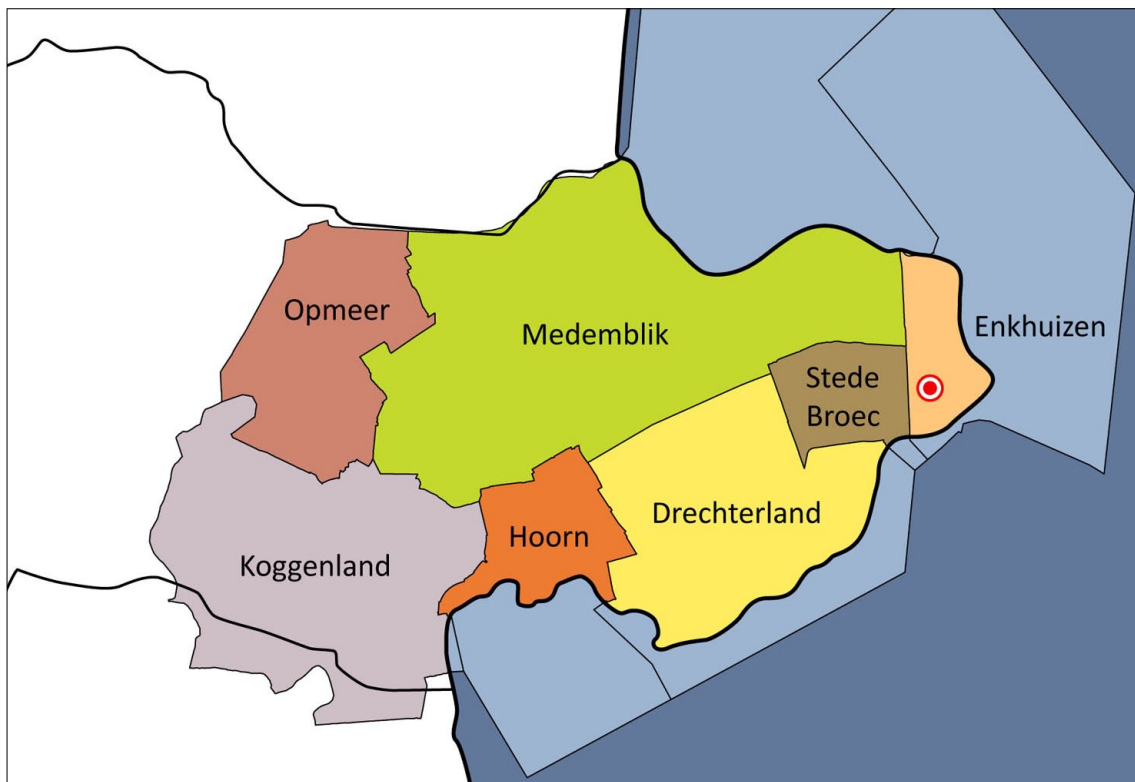
Tijdens dit project werd voor het eerst systematisch onderzoek gedaan langs het Westeinde en niet zonder resultaat. Er werd een middeleeuwse huisterp en de randzone van een nederzetting uit de Bronstijd aangesneden. Zeldzame vondsten kwamen tevoorschijn waaronder een complete fles van porselein uit het zuiden van Japan. Deze fles is vermoedelijk in de late 17de eeuw met een schip van de VOC naar West-Friesland gekomen. Een andere bijzondere vondst is een middeleeuwse munt. Deze kleine penning werd geslagen tussen 1220 en 1235 en is daarmee de oudste middeleeuwse munt ooit in West-Friesland tijdens een archeologisch onderzoek gevonden

Dit project is met behulp van een aantal mensen tot een goed einde gebracht. Hieronder wil ik deze mensen bedanken. De eerste groep die ik wil noemen zijn de mensen die onderdeel uitmaakten van het veldteam van Archeologie West-Friesland (AWF): Dieuwertje Duijn, Marlijn Kossen en Aad Weel. De vrijwillige medewerkers die werden ingezet: Theo van Meurs, Kees Kiestra, Peter Oudheusden, Els Winters-Ran en Etienne van Paridon. Student-stagiaires van de Vrije Universiteit: Wouter Kuip en Renee Stroomer. Het graafwerk werd verzorgd door Bouke Schadenberg van de firma Schadenberg uit Venhuizen.

De vondst- en gegevensverwerking werd bewerkstelligd door Marlijn Kossen (dataverwerking, GIS, afbeeldingen) en Timo Perger van Archeologie West-Friesland (GIS). De profielen werden gedigitaliseerd door student-stagiaire Jasper Leek (Hogeschool Saxion). Het botanische materiaal werd bestudeerd door Lies de Sitter-Homans (vrijwillig medewerker AWF). Interpretatieve en/of tekstuele bijdrages werden geleverd door Carla Soonius, Michiel Bartels en Dieuwertje Duijn (AWF). De vondstdeterminatie werd gedaan door Dieuwertje Duijn en Theo van Meurs. De tabakspijpen werden gedetermineerd door Jan van Oostveen. De conservering van het metaal werd uitgevoerd door Ton van der Horst.

Voor de plezierige samenwerking gaat grote dank uit naar Wim Floor van Floor Architecten. Ook dank ik Jacco Eenkoren van de gemeente Enkhuizen.

Sander Gerritsen
Projectleider Archeologie West-Friesland

Afb. 1 Ligging van het plangebied (rode stip) binnen de regio.

Afb. 2 De omgeving van het plangebied vanuit de lucht. Vergelijk de foto links met rechts. Een aantal oude sloten is dichtgegooid, nieuwe werden gegraven. Op de foto rechts is in de hoek rechtsonder net ten noorden van het spoorlijn een groot gronddepot zichtbaar.

1. Inleiding

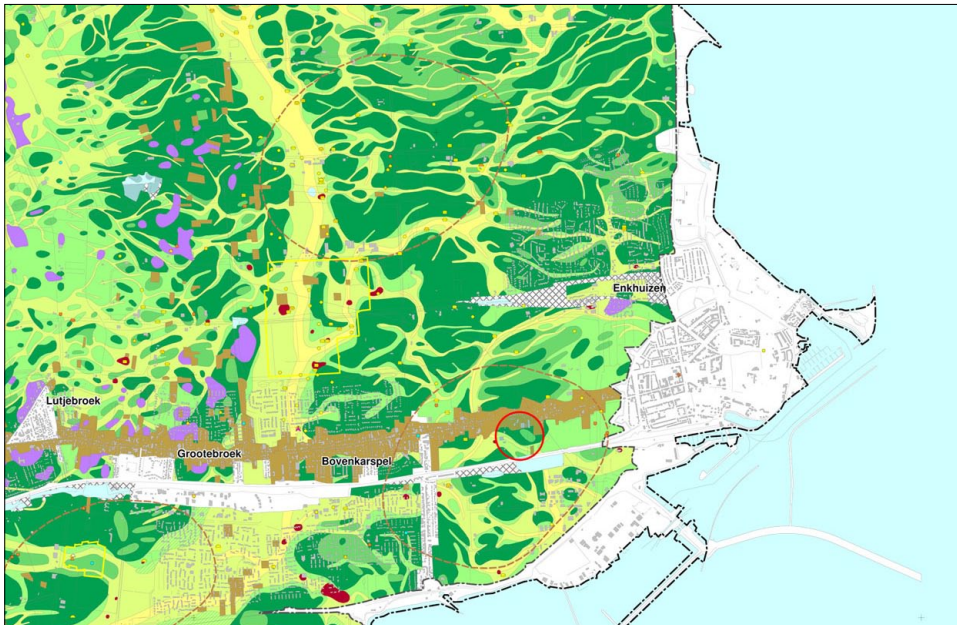
In de periodes tussen 15 t/m 22 april en 22 t/m 24 mei 2013 werd door Archeologie West-Friesland een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd op het terrein aan Westeinde 107 in Enkhuizen. Aansluitend vond op 2 en 3 juni 2013 een klein aanvullend onderzoek plaats. Het onderzochte terrein lag ten zuiden van het Westeinde op ongeveer 700 m ten westen van de Koepoort, de toegang door de vesting van Enkhuizen. De zuidgrens van het gebied bestond uit de spoorlijn tussen Enkhuizen en Hoorn. (afb. 1 en 2) Het PvE voor dit onderzoek werd opgesteld door Archeologie West-Friesland.¹ De bevoegde overheid is de gemeente Enkhuizen.

De directe aanleiding voor dit onderzoek is de geplande schaalvergroting binnen het op dit terrein gevestigde bedrijf Incotec BV. Hierbij worden in de toekomst op twee locaties productiehallen bijgebouwd, op een van de twee locaties verrijst tevens een nieuw technologisch centrum. Naar aanleiding van een bureauonderzoek aangevuld met veldtoets werd een gespecificeerd verwachtingsmodel opgesteld.² De verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd was voor het gehele terrein middelhoog. Voor het deel dichters langs het lint gold tevens een hoge verwachting voor sporen uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. Op basis van deze verwachting werd geadviseerd om door middel van proefsleuven de aanwezige resten te inventariseren en te waarderen, om zo een goede wegging en calculatie voor een definitief onderzoek te kunnen maken.

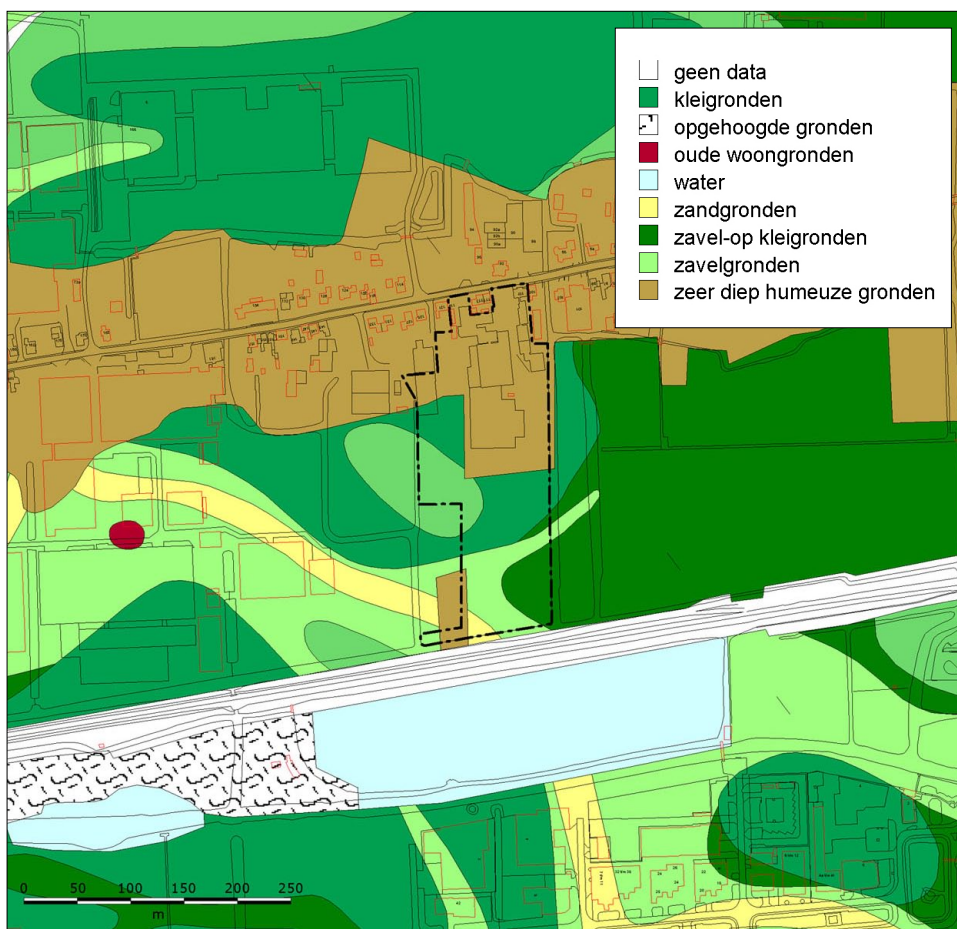
In dit rapport worden de resultaten van het inventariserend- en aanvullend veldonderzoek beschreven. In het eerste deel wordt de onderzoekslocatie in een fysisch-geografisch en historisch kader geplaatst (hoofdstuk 2). In het volgende deel komen de opzet, het doel en de gehanteerde methodiek aan de orde (hoofdstuk 3). Hierna volgt een beschrijving van de sporen en materiële cultuur uitgesplitst per periode (hoofdstuk 4). Vervolgens wordt een poging gedaan om de vragen uit het PvE te beantwoorden (hoofdstuk 5). Hierbij komen ook de knelpunten en de mogelijkheden voor toekomstig onderzoek aan de orde. In dit deel wordt ook de gespecificeerde verwachting getoetst, zoals deze werd opgesteld in het bureauonderzoek. Tenslotte wordt in het laatste hoofdstuk (hoofdstuk 6) de waardering van de aangetroffen vindplaatsen beschreven en de selectie onderbouwd.

1 Gerritsen 2013a.

2 Duijn & Soonius 2012.

Afb. 3 De bodemkaart van Ente geprojecteerd onder de huidige kadastrale kaart van oostelijk West-Friesland. Duidelijk zichtbaar is de grote geulrug (in geel) die door dit deel van West-Friesland loopt. Het plangebied ligt ter hoogte van de rode cirkel. Uit: De Boer/Molenaar 2006.

Afb. 4 Uitsnede uit de bodemkaart van Ente van de omgeving van het onderzoeksgebied. Het terrein van Incotec is weergegeven met een zwarte stippellijn.

2. Onderzoekslocatie

In dit hoofdstuk worden de landschappelijke-, historische- en archeologische gegevens met betrekking tot het onderzochte terrein gepresenteerd. Dit betreft voornamelijk informatie zoals deze tijdens het bureauonderzoek werd verzameld.³ Waar nodig zijn deze gegevens aangevuld.

2.1 Geologie en landschap

Aan het einde van de laatste ijstijd lag het gebied rond Enkhuizen in een schaars begroeid landschap, waar in de loop van die ijstijd zand was afgezet. Geologisch gezien behoort deze zandafzetting tot de Formatie van Twente (Laagpakket van Wierden: dekzand).⁴ De top van deze pleistocene afzetting bevindt zich tussen de 14 en 10 m –NAP. Na afloop van de ijstijd steeg de temperatuur en smolten de landijsmassa's waardoor de zeespiegel steeg. Hierdoor steeg ook de grondwaterspiegel en vormde zich veen (het Basisveen) op het dekzand. Dit Basisveen werd uiteindelijk afgedekt door wad- en kwelderafzettingen.

Tot circa 3800 voor Chr. was West-Friesland vrij toegankelijk voor de zee. De toenmalige kust bestond voornamelijk uit zandige wadplaten waartussen een groot aantal west-oost georiënteerde geulen lag. Meer landinwaarts gingen de zandige platen over in lagunes waarin klei werd afgezet. Een groot deel van West-Friesland lag in dit lagunaire gebied.⁵ De sedimenten die in deze periode zijn afgezet, worden gerekend tot de oudste afzettingen van de Beemster Afzettingen (voorheen Calais II en III, tegenwoordig: Laagpakket van Wormer). Rond 3800 voor Chr. ontstonden aan de kust van Noord-Holland op de zandige wadplaten strandwallen die de kust langzaam afsloten. De zee kon vanaf deze periode alleen nog via enkele zeegaten in het achterland doordringen. Via het zeegat van Bergen drongen getijdengeulen West-Friesland binnen. Buiten de invloedssfeer van deze geulen vond geen sedimentatie plaats en vormde zich veen. Binnen de invloedssfeer van deze getijdengeulen vond afzetting van zand en klei plaats. Het grovere, zandigere materiaal sedimenteerde in en direct naast de geul. Het lichtere en kleiiger materiaal werd bij overstromingen verder van de geul afgezet.

Tussen 3800 en 1400 voor Chr. verlegden de getijdengeulen enkele malen hun loop, waardoor de ondergrond van West-Friesland een zeer ingewikkelde opbouw heeft. Deze opbouw, en de geologische geschiedenis, is door De Mulder en Bosch ontrafeld en systematisch beschreven.⁶ Volgens deze reconstructies heeft Enkhuizen en de directe omgeving in een kweldergebied gelegen. De mariene afzettingen die hier direct onder de bouwvoor liggen behoren tot het Laagpakket van Wormer. Grote getijdengeulen zijn vermoedelijk niet actief geweest. Buiten de actieve delen van het zeegat vond veengroei plaats (behorend tot het Hollandveen Laagpakket). Rond 1500 voor Chr. sloot het zeegat van Bergen en werden de geulsystemen in West-Friesland minder actief. Na het droogvallen van de geulen vond als gevolg van differentiële inklinking van de verschillende afzettingen een omkering (inversie) van het reliëf plaats. De aanvankelijk laaggelegen kreekbeddingen en oevers zakten minder in dan de hooggelegen kwelders.

³ Ibid.

⁴ Hoewel Nitg-TNO in 2000 (Weerts e.a., 2000; De Mulder e.a., 2003) een nieuwe lithostratigrafische indeling heeft ingevoerd, wordt in dit stuk ook de oude chronostratigrafische indeling, gebruikt door De Mulder & Bosch, weergegeven. Het Laagpakket van Wormer komt overeen met de Afzettingen van Calais, het Laagpakket van Walcheren met de Afzettingen van Duinkerken en het Hollandveen Laagpakket met het Hollandveen.

⁵ De Mulder & Bosch, 1982.

⁶ Ibid.

Buiten de actieve geulen had vanaf circa 3800 voor Chr. in heel West-Friesland continu veenvorming plaatsgevonden, waardoor grote veenkussens waren ontstaan. Op het moment dat de laatste actieve geulen verlandden, verdwenen ook deze onder een dik pakket veen. Op en rond de veenkussens waren alleen nog kleine veenstroompjes actief. Deze voerden het water uit de veenkussens af naar lager gelegen delen.

In de Midden- en Late-Bronstijd (1500 tot 800 v. Chr.) is sprake van uitgebreide bewoning in West-Friesland. Deze bewoning concentreerde zich op de flanken van de geulruggen en op de kwelders.⁷ Door toenemende vernatting werd West-Friesland rond 800 v. Chr. verlaten. Tot het ontstaan van de handelsplaats Medemblik omstreeks 700 n. Chr. was het gebied vermoedelijk onbewoond.⁸

In de Middeleeuwen was West-Friesland bedekt met een dik veenpakket. Door het ontstaan van de Zuiderzee in de 11de en 12de eeuw werd de invloed van de zee aan de oostzijde van Noord-Holland aanzienlijk groter: de zee sloeg grote stukken land langs de kust weg en de Hollandse binnenmeren ontstonden. Het ontstaan van de Zuiderzee, gecombineerd met een gemiddelde stijging van de temperatuur, zorgde voor een natuurlijke ontwatering van het West-Friese veenpakket en gunstige condities voor ontginning. De eerste ontginningen in West-Friesland dateren uit de 8ste eeuw en vonden plaats rond Medemblik. Van de 10de tot en met de 12de eeuw werd het overige deel van West-Friesland ontgonnen. Het gebied werd geschikt gemaakt voor bewoning en landbouw door op systematische wijze sloten door het veen heen te graven, waardoor het veen ontwaterde. Door de ontwatering oxideerde het veen en klonk het veenpakket in, met een geleidelijke daling van het maaiveld als gevolg. Het land werd hierdoor kwetsbaar voor inbreuken van de zee en overstromingen.⁹ De bewoners van West-Friesland probeerden dit gevaar te verkleinen door dijken aan te leggen. Deze verschillende losse dijken werden met elkaar verbonden, waardoor West-Friesland vanaf circa 1250 werd beschermd door één lange dijk: de Westfriese Omringdijk. Deze dijk is in de eeuwen hierna nog diverse malen doorgebroken, waardoor land afsloeg en klei en zand werd afgezet. De loop van de Omringdijk is in de loop der eeuwen sterk gewijzigd. Door het verdwijnen van het voorland (het land dat voor de dijk lag) verzwakte de dijk, waardoor deze op een groot aantal plaatsen moest worden teruggelegd door middel van inlaagdijken. De huidige Omringdijk bevat hierdoor slechts in een aantal dijkvakken nog de originele 12/13de-eeuwse kern.¹⁰

Om het gebied binnen de Omringdijk droog te houden moest dagelijks water in zee worden geloosd. In eerste instantie gebeurde dit tijdens eb via spuisluisen in de dijk. Door de aanhoudende daling van het maaiveld was dit na verloop van tijd niet meer mogelijk. De introductie van de poldermolen in Holland in het begin van de 15de eeuw was een antwoord op dit probleem. De eerste poldermolens bij Enkhuizen stonden ten noorden van de stad, aan het einde van de Oude Gouw, en dateerde uit omstreeks 1452.¹¹

2.2 Geomorfologie en bodem

Op de geomorfologische kaart (schaal 1:50.000) staat het plangebied aangegeven als vlakte van getij-afzettingen en op de bodemkaart als kalkrijke geëgaliseerde en verwerkte

7 IJzereef & Van Regteren Altena, 1991; Roessingh & Lohof, 2011.

8 Besteman 1990, 107.

9 Besteman 1990, 93-96.

10 Boon 1991, 78-114.

11 Boon 1991, 100.

zeekleigronden (eerd- en vaaggronden) gevormd in zavel en lichte klei.¹²

In het kader van de ruilverkaveling Het Grootslag is in de jaren '50 van de vorige eeuw een gedetailleerde bodemkaart vervaardigd.¹³ (afb. 3 en 4) Deze bodemkaart is morfogenetisch van opzet, hetgeen betekent dat de genese van het landschap te herkennen valt in het kaartbeeld. Het noordelijke deel van het plangebied bevindt zich in een zone met diep humeuze gronden. De humeuze bovengrond is dikker dan 80 cm en is ontstaan door het ophogen van het oorspronkelijke maaiveld. Het ophogingspakket in de bewoningslinten is te vertalen naar ophogingslagen, die vanaf de Late Middeleeuwen zijn aangebracht.

In het zuidelijke deel van het plangebied loopt een kleine zandige uitloper van de grote geulrug die door Oostelijk West-Friesland loopt. De kleiige en zavelige gronden kunnen worden vertaald naar kwelders.

2.3 Bekende archeologische waarden

Monumenten

De noordzijde van het onderzoeksgebied, gelegen langs het Westeinde, maakt onderdeel uit van een AMK-terrein met een hoge archeologische waarde.¹⁴ Dit betreft het bewoningslint van het Westeinde, Bovenkarspel en Grootebroek waar sporen vanaf de 12de eeuw kunnen worden verwacht. Op de Cultuurhistorische Waarden (CHW) van de provincie Noord-Holland is dit lint aangegeven als 'lijnelement van historische geografische waarde'. In paragraaf 2.4 wordt dieper ingegaan op de ontwikkeling van het onderzoeksgebied in de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.

Archis

Rondom het plangebied werden in het verleden een groot aantal archeologische waarnemingen gedaan.¹⁵ Een deel daarvan had betrekking op losse vondsten van Bronstijd-aardewerk, maar een aanzienlijk deel bestond uit tijdens veldkarteringen aangetroffen fragmenten laatmiddeleeuws aardewerk.¹⁶ Het ging in veel gevallen om stukken kogelpot waarvan de datering meestal niet kon worden vastgesteld. Op andere en deels overlappende

Afb. 5 Uitsnede uit de kadastrale kaart van West-Friesland van voor de ruilverkaveling. Hierop zijn de sporen uit de Bronstijd aangegeven die vanuit de lucht zijn gezien na het diepploegen van het land. Het onderzoeksgebied is aangegeven met de rode cirkel. Uit: De Vries-Metz 1993, kaart 3.

12 Geomorfologie: Code 2M35 (Stiboka/RGD, 1979); Bodemkaart: Code AEp7A (Wagenaar & Van Wallenburg, 1987).

13 Ente, 1963.

14 AMK-terrein monumentnr 14877.

15 Bron: archis2.

16 Bronstijd-aardewerk: WNG_NR: 39908.

locaties kwamen o.a. stukken Pingsdorf-, Paffrath en Andenne aardewerk tevoorschijn. Een van deze locaties lag 150 m ten noorden van het lint, direct ten noorden van het Incotec-terrein.¹⁷ Een aantal van deze waarnemingen waarbij laatmiddeleeuws aardewerk werd gevonden viel op vanwege hun ligging. De vondsten werden ongeveer in een lijn aangetroffen die ongeveer parallel aan- en ten noorden van het lint liep. De afstand van deze lijn tot aan het Westeinde varieert tussen de 280 en 350 m. Bij een van deze waarnemingen op 350 m ten noordoosten van het plangebied en op ca. 300 m van het lint werd tijdens een karterend onderzoek in de slootkant naast fragmenten Pingsdorf-aardewerk een 'cultuurlaag' aangetroffen.¹⁸ Om wat voor cultuurlaag het ging is niet duidelijk.

In de afgelopen decennia is het historische lint van het Westeinde veelvuldig door amateurarcheologen, vrije gravers en schatgravers bezocht. Hierbij zijn in walkanten, slootvullingen en askuilen nabij de bewoning op grote schaal vondsten gedaan. Deze zijn echter voor het overgrote deel in het illegale circuit verdwenen of liggen nog in onbereikbare privécollecties. Hierdoor kan het onderhavige onderzoek worden beschouwd als het eerste systematische onderzoek tussen Bovenkarspel en Enkhuizen. Tevens zal ook voor deze zone in West-Friesland moeten worden geconstateerd dat Archis slechts een zeer oppervlakkig beeld van de archeologische werkelijkheid schetst. Vanuit Archeologie West-Friesland wordt inmiddels gepoogd om zoveel mogelijk vondsten uit het verleden in de waardenkaart te plaatsen.

Afb. 6 Luchtfoto uit 1984 met rechts het onderzoeksgebied. Links hiervan is een akker gediepploegd en hier zijn sporen met een afwijkende oriëntatie uit de Bronstijd zichtbaar. Het noorden is boven (foto: W.H. Metz nr. 20W-23-06 LU-DI 6463).

17 WNG_NR: 5467.

18 WNG_NR: 37735. Op deze laatste locatie werd op 4 januari 2014 tijdens graafwerkzaamheden, waarbij een sloot werd omgelegd, een waarneming gedaan door werknemers van Archeologie West-Friesland. Hierbij werden enkele losse vondsten uit de Nieuwe Tijd gedaan, maar middeleeuwse vondsten kwamen niet tevoorschijn en van een cultuurlaag was ook geen sprake. Mogelijk werd deze laag tijdens de ruilverkavelingen verstoord. (Gerritsen 2014a).

Luchtfoto's

In het ruilverkavelingsgebied Het Grootslag dat De Streek omvat is een zeer groot aantal archeologische veldverkenningen en opgravingen uitgevoerd. De oorzaak hiervan is dat de cultuurtechnische ingrepen in dit ruilverkavelingsgebied zeer intensief en ingrijpend waren.

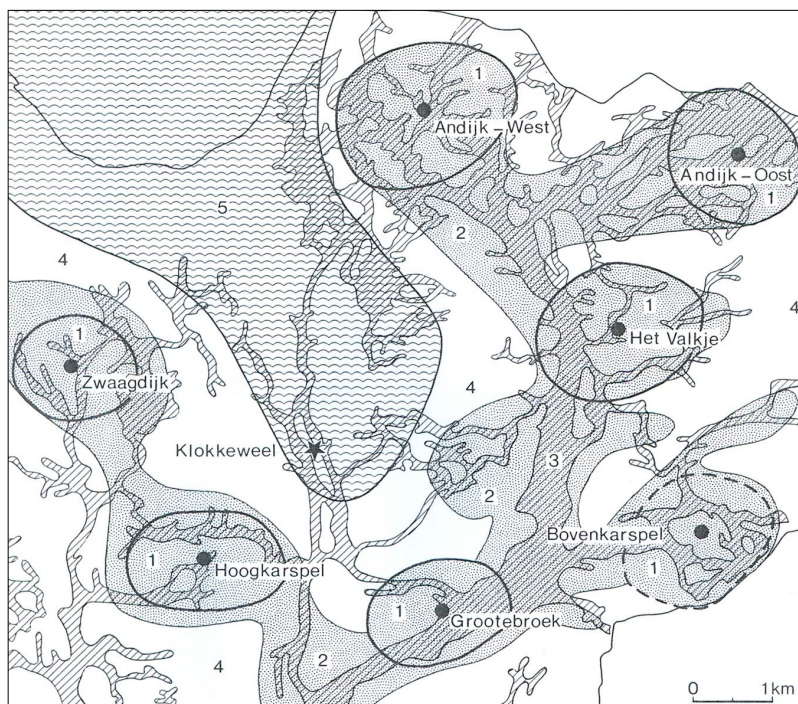
Tijdens de ruilverkavelingswerkzaamheden in de jaren '70 van de vorige eeuw zijn door dr. W.H. De Vries-Metz luchtfoto's gemaakt van gediëppte akkers.¹⁹ Op deze akkers waren op dat moment aanwezige

sporen uit de Bronstijd duidelijk zichtbaar vanuit de lucht (afb. 5).

In het onderzoeksgebied zelf zijn geen grondsporen op luchtfoto's waargenomen, maar rondom het gebied zijn wel grondsporen zichtbaar. Direct ten zuiden, tussen de Tocht, Broekerhaven en het Markermeer zijn op de foto's met name greppels zichtbaar, waaronder ronde kringgreppels, rechthoekige greppels rond boerderijen en langgerekte greppels (afb. 6). De langgerekte greppels staan schuin op de noord-zuid georiënteerde ontginningsloten uit de Late Middeleeuwen, wat erop wijst dat de greppels ouder zijn. Naar aanleiding van de in 1979 aangetoonde grondsporen heeft een kleine opgraving plaatsgevonden.²⁰ Bij deze opgraving is een drieschepige boerderij uit de Midden-Bronstijd gedocumenteerd. De boerderij werd omgeven met twee concentrisch gelegen afgeronde langwerpige sloten.

Onderzoek

Op basis van archeologisch onderzoek uitgevoerd in de jaren 70 en 80 werd door IJzereef & Van Regteren Altena in 1991 een verwachtingsmodel opgesteld (afb. 7).²¹ Zij geven in hun model aan dat de bewoningskernen in de Midden en Late Bronstijd op regelmatige afstand van elkaar hebben gelegen. Cirkels getrokken rond de gebieden met grafheuvels laten een regelmatige verspreiding zien: tussen de centra ligt steeds een afstand van circa drie tot vier kilometer. De kernen liggen in de buurt van Zwaagdijk, Hoogkarspel, Grootebroek, Het Valkje, Andijk-West, Bovenkarspel en Andijk-Oost. Het plangebied Westeinde bevindt zich in de bewoningskern van Bovenkarspel.

Afb. 7 Schematische weergave van de veronderstelde bewoningsgeschiedenis na de kolonisatie in de Midden-Bronstijd, gebaseerd op de verspreiding van grafheuvels. 1. bewoningskernen uit de koloniatiefase; 2. latere uitbreiding van het bewoonde areaal; 3. geulruggen; 4. kommen, al dan niet met open water; 5. laaggelegen gebied met open water. Uit: IJzereef/Van Regteren Altena 1991, 63.

19 De Vries-Metz 1993.

20 De Vries-Metz 1993, 169-175.

21 IJzereef/Van Regteren Altena 1991.

Afb. 8 Sporen uit de Midden-Bronstijd achter het postkantoor in Bovenkarspel, opgegraven in 2010. Naar Gerritsen & Schrickx, 2014.

Het archeologisch onderzoek dat in 2007, 2009 en 2011 op de locatie van de nieuwbouwwijk 'Kadijken', ten noorden van Enkhuizen, is uitgevoerd heeft een omvangrijke nederzetting uit de Bronstijd aan het licht gebracht. Hierbij zijn op een terrein van ongeveer 6 hectare onder meer een grafheuvel, twaalf huisplattegronden en ruim 250 kringgreppels en kuilenkransen aangetroffen. Het onderzoek toonde aan dat de bewoning zich in de Bronstijd niet alleen concentreerde op de flanken van de kreekruigen, maar ook nederzettingen aanwezig waren op de kwelders, de lager gelegen delen van het landschap.²² De landschappelijke ligging van de opgraving Kadijken komt overeen met die van onderhavig plangebied. Het bovengenoemde bewoningsmodel uit 1991 behoeft enige aanpassing. Naar verwachting is er sprake van zeer uitgebreide Bronstijdbewoning in oostelijk West-Friesland, zowel op de (flanken van de) kreekruigen als op de kwelders.

In Bovenkarspel werd in 2010 en 2012 binnen het (zelfde) dorpslint, achter het voormalige postkantoor, een opgraving uitgevoerd.²³ Deze locatie ligt op ca. 2 km ten westen van het plangebied. Hierbij zijn onder andere twee huisplaatsen uit de Bronstijd aangetroffen, evenals veel vondstmateriaal uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd (afb. 8). Het oudste middeleeuwse aardewerk dateert uit de periode 1150-1225.

Een paar jaar geleden is door 'vrije gravers' een gedempte oost-west georiënteerde sloot opgegraven op de huidige locatie van de parkeerplaats van Incotec BV. Hierbij is vondstmateriaal

22 Roessingh & Lohof, 2011.

23 Gerritsen, 2014.

uit de 16de en 17de eeuw verzameld. Of dit materiaal aan de demping van de sloot moet worden gekoppeld of het ter versteviging van de walkanten van de sloot is gestort, is niet duidelijk. Tevens is een grote hoeveelheid lakenloden met de metaaldetector gevonden.²⁴

2.4 Historische ontwikkeling onderzoeksgebied

Het Westeinde maakt onderdeel uit van de Streekweg, een oost-west georiënteerde bewoningsas in oostelijk West-Friesland die loopt van Zwaag naar Enkhuizen. De bewoningsas is ontstaan tijdens de ontginningsperiode van dit deel van West-Friesland, toen de ontginners een lange dijk opwierpen (de Streekweg) en hier hun kerken en huizen langs bouwden. De dorpen, onder meer Enkhuizen, Bovenkarspel, Lutjebroek, Hoogkarspel en Zwaag, zijn waarschijnlijk in de tweede helft van de 12de eeuw ontstaan. De bewoning concentreerde zich als lint langs de Streekweg, hierachter lag weidegrond.

Het onderzoeksgebied lag binnen de banne van Gommerskarspel, het dorp dat in de 14de eeuw samen met het dorp *Enchusen* werd samengevoegd tot de stad Enkhuizen. Een banne was een lokale politieke eenheid die samenviel met de grenzen van een dorp en parochie. De kerk van de banne Gommerskarspel is de huidige Westerkerk in Enkhuizen. Al in de 12de eeuw stond hier een kerk, op dat moment nog gebouwd van tufsteen.

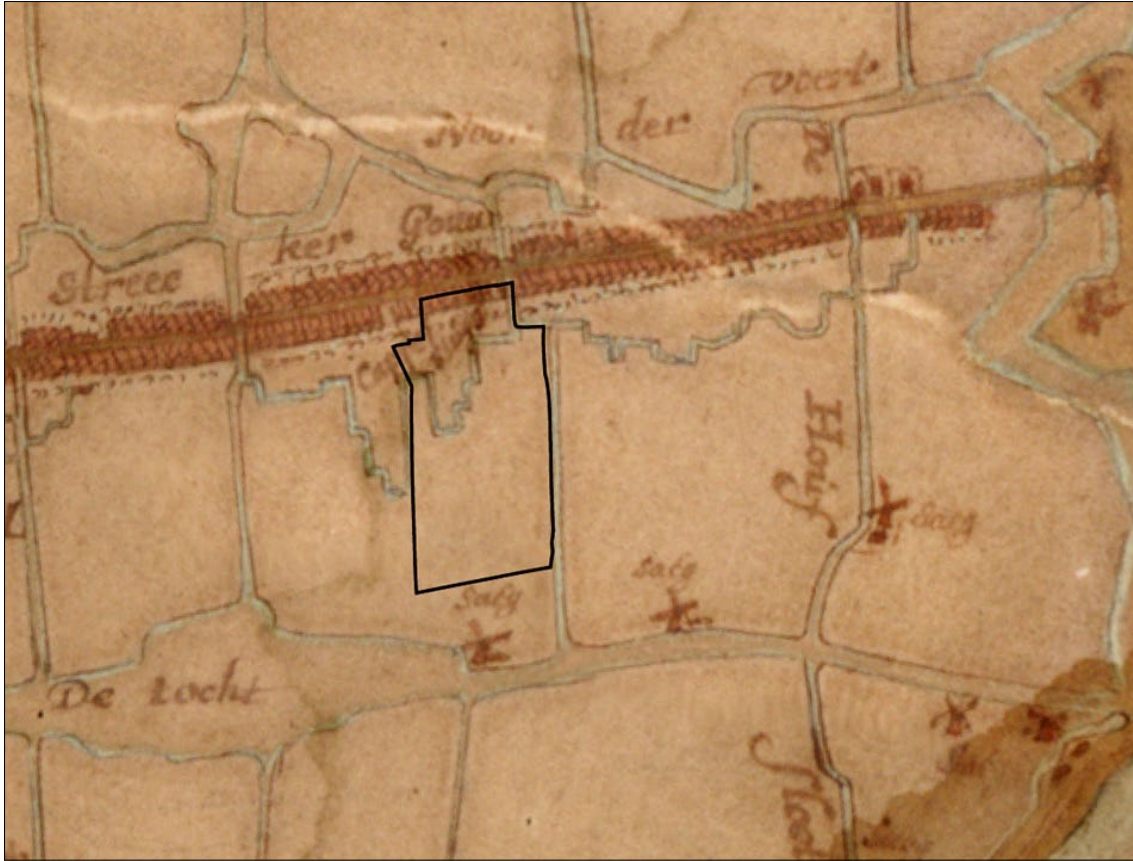
Aan de noordzijde van het onderzoeksgebied kunnen vanaf de tweede helft van de 12de eeuw huizen hebben gestaan. Langs de Streekweg is nog nauwelijks archeologisch onderzoek gedaan, waardoor weinig bekend is over het karakter van de bewoning in deze vroegste periode. Alleen in Zwaag is langs de Dorpsstraat/Streekweg een aantal huispercelen uit de 12de en 13de eeuw opgegraven, waarbij onder meer resten van huizen, waterputten en afvalkuilen zijn gevonden.²⁵

Afb. 9 Het onderzoeksgebied (zwarte lijn) op de kaart van Jacob van Deventer uit omstreeks 1560.

24 Mondelinge mededeling F. Pennekamp, Historische Vereniging Stede Broec.

25 Schrickx 2009a; Schrickx 2009b; Schrickx 2009c.

Afb. 10 Het onderzoeksgebied (zwarte lijn) op de kaart van Johannes Dou uit omstreeks 1650.

Het is voor de periode vóór 1560, de periode dat nog geen historisch kaartmateriaal beschikbaar is, niet te zeggen waar precies huizen stonden langs de Streekweg. Mogelijk concentreerde de lintbebouwing zich aanvankelijk met name bij de kerken en waren verder hiervan verwijderd meer lege ruimtes tussen de huizen aanwezig. In de loop van de tijd is de bebouwing vermoedelijk verdicht. De oudste kaart waarop het plangebied zichtbaar is, is de kaart van Jacob van Deventer uit omstreeks 1560 (afb. 9). De kaart toont rechts de stad Enkhuizen voordat de grote stadsuitbreiding aan het einde van de 16de eeuw plaatsvond, waarbij onder meer de nog bestaande wallen en bastions rond de stad werden aangelegd. Geheel links is het Westeinde zichtbaar, een buurschap van de stad. Het buurschap lag buiten de stadsmuren van Enkhuizen, maar viel onder de jurisdictie van de stad. De wetten en regels van Enkhuizen waren dus ook van toepassing op het Westeinde. Dichtbij de stadsmuren van Enkhuizen is langs de Streekweg een klein industriegebied met molens en lijnbanen aanwezig. Helemaal links is een gebouw met blauw dak getekend. Dit is een kapel,

Afb. 11 Gedetailleerde uitsnede van de kaart van Johannes Dou. Zichtbaar is de aaneengesloten bebouwing en de benaming 'Cappel Sluys'.

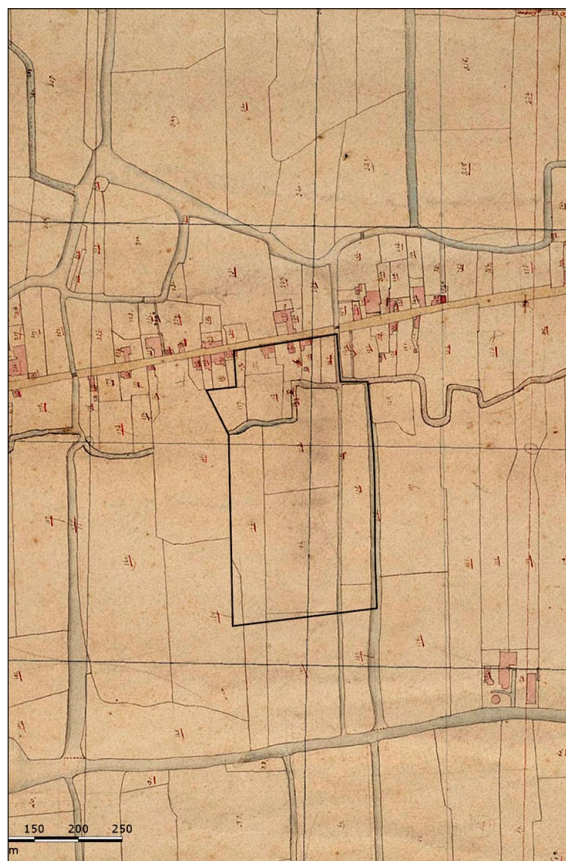
gebouwd door de parochie Enchusen in de 15de eeuw.²⁶ Tussen de stadsmuren van Enkhuizen en het Westeinde zijn slechts hier en daar huizen aan weerszijden van de Streekweg aanwezig. Aan de noordzijde van het onderzoeksgebied wordt op de kaart een paar huizen weergegeven.

Dichtbij de stadsmuren van Enkhuizen is langs de Streekweg een klein industriegebied met molens en lijnbanen aanwezig. Helemaal rechts is een gebouw met blauw dak getekend. Dit is een kapel, gebouwd door de parochie Enchusen in de 15de eeuw.²⁷ Tussen de stadsmuren van Enkhuizen en het Westeinde zijn slechts hier en daar huizen aan weerszijden van de Streekweg aanwezig. Aan de noordzijde van het onderzoeksgebied wordt op de kaart een paar huizen weergegeven.

Uit omstreeks 1650 dateert de kaart van Johannes Dou (afb. 10 en 11). Enkhuizen heeft dan haar huidige omvang bereikt en geheel rechts is op de uitsnede de Koepoort en een paar bastions van de stad zichtbaar.

De bebouwing van het Westeinde is inmiddels uitgebreid naar het westen: tot vlakbij de stadswallen van Enkhuizen is aaneengesloten stedelijke bebouwing aanwezig aan weerszijden van de Streekweg. Dit is ook het geval voor de noordzijde van het onderzoeksgebied. Ten zuiden hiervan staat op de kaart 'Cappel sluijs' geschreven (afb. 11). Hier lag dus blijkbaar een kleine sluis. Waar de sluis precies moet worden gelokaliseerd, is niet duidelijk.

De eerstvolgende relevante kaart dateert uit het begin van de 19de eeuw, namelijk de eerste kadastrale kaart uit 1823 (afb. 12). Langs de noordzijde van het onderzoeksgebied staan drie huizen. Het rechterhuis is in bezit van Jacob Bijl, bouwman van beroep. Achter zijn huis ligt een boomgaard met schuurtje. Naast hem woont Jan Bakker, eveneens bouwman. Ook achter zijn

Afb. 12 Het onderzoeksgebied (zwarte lijn) op de kadastrale minuut van 1823.

huis ligt een boomgaard. Geheel links staat de boerderij van boer Jan Cornelis Bakker met een schuur, erf, boomgaard en moestuin. De rest van het

Afb. 13 Panden aan het Westeinde, gelegen binnen het onderzoeksgebied. Foto gezien richting het westen.

onderzoeksgebied is in gebruik als weiland. Dit land was in bezit van de welgestelde familie Snouck van Loosen uit Enkhuizen, Andries Roelof Blok, een rentenier uit Amsterdam, en de Rooms Katholieke Kerk van Enkhuizen.

In 1875 werd de treinspoor Hoorn-Enkhuizen aangelegd, de zuidgrens van het onderzoeksgebied. De situatie met huizen langs het Westeinde en daarachter weiland bleef tot ver in de 20ste eeuw behouden. De huidige woonhuizen langs de noordzijde van het onderzoeksgebied dateren uit het einde van de 19de en 20ste eeuw (afb. 13).

In de jaren 60 en 70 van de 20ste eeuw is een groot deel van het oosten van West-Friesland ruilverkaveld. Aanleiding voor de ruilverkaveling Het Grootslag was het versnipperde grondbezit, de grote afstanden tussen bedrijfsgebouwen en akkers en de slechte toegankelijkheid van de polder. Het Grootslag was een vaarpolder en werd gekenmerkt door de afwezigheid van landwegen, waar de woningen en bedrijfsgebouwen staan en een groot aantal waterwegen in de vorm van brede sloten. Het vervoer van en naar de akkers vond plaats per schuit. De brede vaarsloten hebben een noord-zuid richting, terwijl de meeste wegen (zoals het Westeinde) een west-oostrichting hebben.

De ruilverkavelingswerkzaamheden bestonden onder meer uit het dempen van sloten, het egaliseren en/of diepploegen van percelen en het verlagen van het grondwaterpeil. Lang werd gedacht dat alle archeologische vindplaatsen door de bodemverstoringen zouden zijn verstoord of vernietigd. Het soort en de intensiteit van de bodemwerkzaamheden verschilde echter per ruilverkaveling. De impact van deze werkzaamheden op de bodem en eventueel aanwezige archeologische waarden daarmee ook. In het ruilverkavelingsgebied Het Grootslag waren de cultuurtechnische ingrepen zeer intensief en ingrijpend. Zoals eerder al betoogd werd de bestaande vaarpolder veranderd in een rijpolder. Binnen ruilverkavelingsgebieden zijn ook weer verschillen in de mate van bodemverstoring geweest. Sommige percelen werden eerst gediëpploegd en vervolgens geëgaliseerd. Op andere percelen werd eerst de bouwvoor verwijderd, vervolgens werd de ondergrond vlak geploegd en tot slot werd de bouwvoor weer teruggelegd. De mate van verstoring verschilt dus sterk van perceel tot perceel. Inzicht in de mate van bodemverstoringen op basis van globale verstoringsinformatie is dus niet mogelijk. Voor het exact kunnen vaststellen van de mate van bodemverstoring is het dus van belang dat dit per perceel wordt bekeken.

Op basis van de topografische kaarten uit de tweede helft van de 20ste eeuw kan worden gezegd dat in deze periode binnen het plangebied geen sloten zijn dichtgegooid. Op een luchtfoto uit 1984 zijn nog nederzettingssporen ten westen van het plangebied zichtbaar (afb. 6). Het plangebied lijkt niet te zijn gediëpploegd. Op de luchtfoto is de nazak van een gedempte oost-west lopende sloot, die nog voorkomt op de kadasterkaart uit 1823, duidelijk zichtbaar. Binnen het onderzoeksgebied is dus niet herverkaveld en vermoedelijk is het land ook niet geëgaliseerd. Verwacht wordt daarom dat de bodem niet of nauwelijks is verstoord.

2.5 Gespecificeerd verwachtingsmodel

Op basis van de bureaustudie werd een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel opgesteld:

Gezien de nabijheid van vindplaatsen uit de Bronstijd geldt een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit die periode. Voor de noordzijde van het onderzoeksgebied geldt daarnaast een hoge archeologische verwachting voor bewoningssporen vanaf de 12de

eeuw. Op basis van historische kaarten kan met zekerheid worden gezegd dat hier vanaf de 16de eeuw werd gewoond.

De te verwachten archeologische sporen voor het hele onderzoeksgebied (van toepassing op het plangebied):

- sporen van bewoning en andere activiteiten uit de Bronstijd, bijvoorbeeld greppels, paalkuilen, afvalkuilen en waterputten, mogelijk ook grafheuvels.
- sporen of structuren die samenhangen met agrarische activiteiten, bijvoorbeeld stallen, mestkuilen en dierskeletten.
- gedempte (ontginnings)sloten uit de Middeleeuwen of Nieuwe Tijd, mogelijk met (huis)afval.

De te verwachten archeologische sporen voor de noordzijde van het onderzoeksgebied:

- ophogingslagen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd (afval, zoden, bagger, mest).
- resten van huizen vanaf de 12de eeuw, bijvoorbeeld vloeren, funderingsmuren en haardplaatsen.
- afvalkuilen, askuilen, beer- en waterputten.
- eventueel sporen en structuren die samenhangen met nijverheid of ambachtelijke activiteiten, bijvoorbeeld lakennijverheid, pottenbakken, leerbewerking, metaalbewerking, etc.

Naar aanleiding van dit bureauonderzoek werd een veldtoets uitgevoerd (afb. 14).²⁸ Hieruit bleek dat binnen het onderzoeksgebied het Bronstijdlandschap nog deels intact was.

Afb. 14 Met behulp van grondboringen werd na het bureauonderzoek een veldtoets uitgevoerd. Links is een gronddepot zichtbaar. De foto is richting het noorden genomen.

²⁸ De veldtoets werd uitgevoerd met behulp van een edelmanboor (10 cm) en een guts (d: 4 cm); voor meer info zie Duijn & Soonius, 2012.

3. Opzet en doel van het onderzoek

Doel

Het doel van het inventariserend veldonderzoek (IVO) is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het bureauonderzoek.²⁹ Met behulp van proefsleuven wordt inzicht verkregen in de aanwezigheid van vindplaatsen en de mate van intactheid. Het onderzoek levert gegevens op die de waardering van de aangetroffen vindplaatsen en een inhoudelijk selectie-advies mogelijk moeten maken.

Doorlopend en direct na het veldwerk werd door de adviseur van het bevoegd gezag, de aangetroffen vindplaatsen gedeselecteerd of geselecteerd voor verder aanvullend onderzoek. Uiteindelijk werd één vindplaats geselecteerd. Hier werd een kleine opgraving uitgevoerd. Het doel van dit aanvullende onderzoek was het documenteren van gegevens en het veiligstellen van materiaal van vindplaatsen om daarmee informatie te behouden die van belang is voor de kennisvorming over het verleden. De resultaten van het inventariserend onderzoek, de waardering en het selectie-advies alsmede de resultaten van het aanvullend onderzoek worden beschreven in dit rapport.

Methode en technieken

Tijdens de bureaustudie werden twee verschillende gebieden met elk een eigen archeologische verwachting onderscheiden. De begrenzing van deze gebieden wordt gevormd door de af- en aanwezigheid van diephumeuze gronden op de bodemkaart van Ente.³⁰ Ter hoogte van deze gronden geldt naast de middelhoge verwachting voor resten uit de Bronstijd ook nog een hoge verwachting voor sporen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Binnen dit inventariserend onderzoek werden twee locaties onderzocht die elk in een ander verwachtingsgebied lagen (afb. 15). Locatie 1 lag in het noordelijk verwachtingsgebied, locatie 2 in het gebied ten zuiden hiervan.

Beide locaties werden onderzocht met behulp van 4 m brede proefsleuven. Ter hoogte van locatie 1 werd een 40 m lange sleuf noord-zuid over het terrein getrokken met aan de zuidzijde haaks daarop een 35 m lange sleuf.³¹ (afb. 16) Aan de noordzijde werd een mogelijke slootkant uit de Nieuwe Tijd gevonden, waar veel vondstmateriaal uit te voorschijn kwam. Om dit beter in beeld te kunnen krijgen werd besloten om aan de noord- en noordoost-zijde uit te breiden.³² Hier kwam een zone met vondstrijke askuilen uit de Nieuwe Tijd tevoorschijn alsmede middeleeuwse ophogingslagen. Deze lagen konden naar het zuiden toe worden gevolgd. Om de ophogingen beter te kunnen bestuderen werd een aantal dwarsprofielen aangelegd. Uiteindelijk werd op locatie 1 tijdens het inventariserend onderzoek 348 m² onderzocht en tijdens het aanvullend onderzoek 105 m².³³ Het totale oppervlakte bedroeg 453 m².

Op het noordelijk deel van locatie 2 werd eerst een 52 m lange sleuf gegraven.³⁴ De sleuf op het zuidelijk deel had een lengte van 68 m en lag haaks op de ander. (afb. 17) Vervolgens werd

29 Duijn & Soonius, 2012.

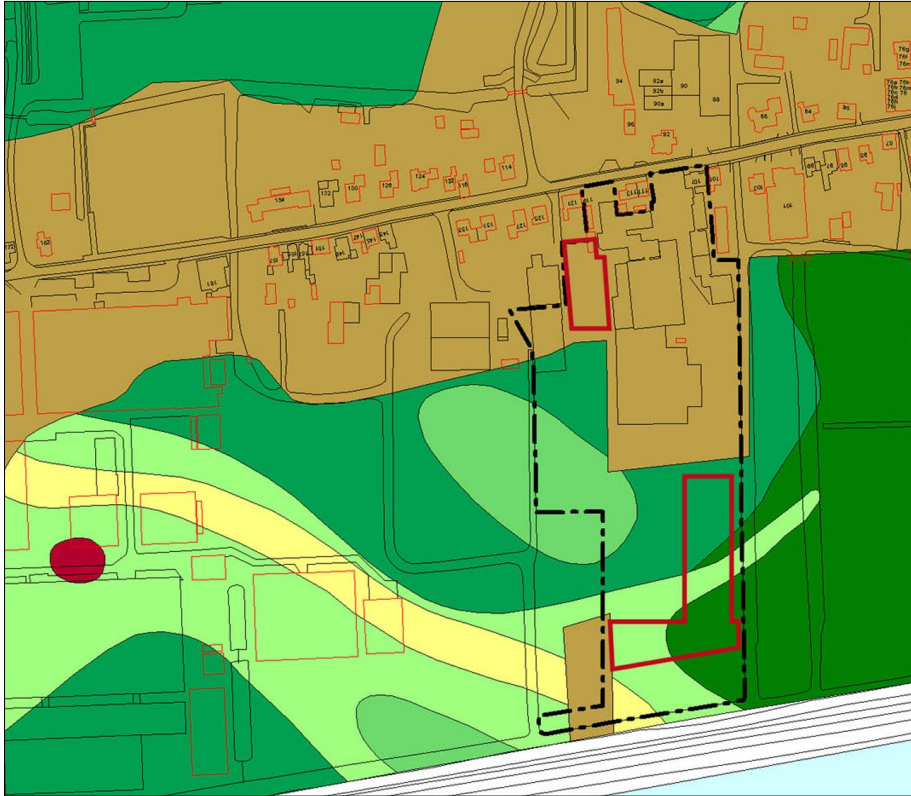
30 Ente, 1963.

31 Dit wijkt enigszins af van het puttenplan uit het PvE. Op het laatste moment bleek de bouwcontour gewijzigd waarbij het noordelijk deel smaller werd en het zuidelijk deel tot verder naar het westen toe doorliep. Op basis hiervan is het puttenplan aangepast.

32 Werkput 1N(oord).

33 Het oppervlakte van het inventariserend onderzoek bedroeg 23 % van dit deel van het plangebied.

34 Werkput 5.

Afb. 15 De onderzochte locaties op de bodemkaart van Ente. Locatie 1 aan de noordzijde valt geheel binnen de 'diep humeuze gronden'. (Voor legenda zie Afb. 4)

op drie plaatsen waar sporen uit de Bronstijd tevoorschijn kwamen zijwaarts uitgebreid. Dit om te onderzoeken of het om losse sporen ging of dat er structuren zoals huisplattegronden aanwezig waren. Tenslotte werd op het noordelijke deel aan de westzijde nog een extra sleuf gegraven. Deze had een lengte van 26 m. Alle werkputten op locatie 2 werden gegraven in het kader van het inventariserend onderzoek. Aanvullend onderzoek vond hier niet plaats. Het totale onderzochte oppervlakte bedroeg 642 m².³⁵

Van beide putten bestudeerde men het gehele lengteprofiel. Voor de documentatie kon worden volstaan met de opname van minimaal 1 m brede kolommen om de 30 m.³⁶ Bij belangrijke veranderingen in de bodemopbouw werden extra kolommen gedocumenteerd.

Met uitzondering van de werkputten van de noordoostelijke uitbreiding bij locatie 1 werden alle werkputten in 1 vlak met een dieplepelkraan aangelegd tot op de natuurlijke ondergrond.³⁷ (afb. 18) De sporenvlakken fotografeerde men in secties en als geheel. De vlakken werden analoog ingetekend op schaal 1:50.

Met een metaaldetector zocht een specialist de stort en vlakken af op metaalvondsten. Alle sporen werden gecoupeerd. Bij ondiepe sporen (< 15 cm) voldeed een notering van de diepte en de vorm van het spoor. De coupes van diepere sporen werden getekend en gefotografeerd. Het couperen van de sloten, greppels en andere sporen en het verzamelen van vondsten hier uit, gebeurde stratigrafisch.

35 Het oppervlakte van het inventariserend onderzoek, bedroeg 17 % van dit deel van het plangebied.

36 Bij grote uniformiteit kon naar eigen inzicht de afstand tussen de kolommen worden vergroot.

37 Bij genoemde werkputten werd een soort tussenvlak aangelegd om de askuilen die in de middeleeuwse ophogingen waren ingegraven te documenteren en de vondsten uit deze kuilen te bergen.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek per locatie beschreven. Hierbij komen achtereenvolgens aan bod: de algemene bodemopbouw, de mate van verstering, de beschrijving van de aangetroffen sporen per periode en de materiële cultuur. De resultaten van het aanvullend onderzoek op locatie 1 (afb. 19) worden tegelijk met de resultaten van het inventariserend onderzoek beschreven.

4.1 Locatie 1: fasering

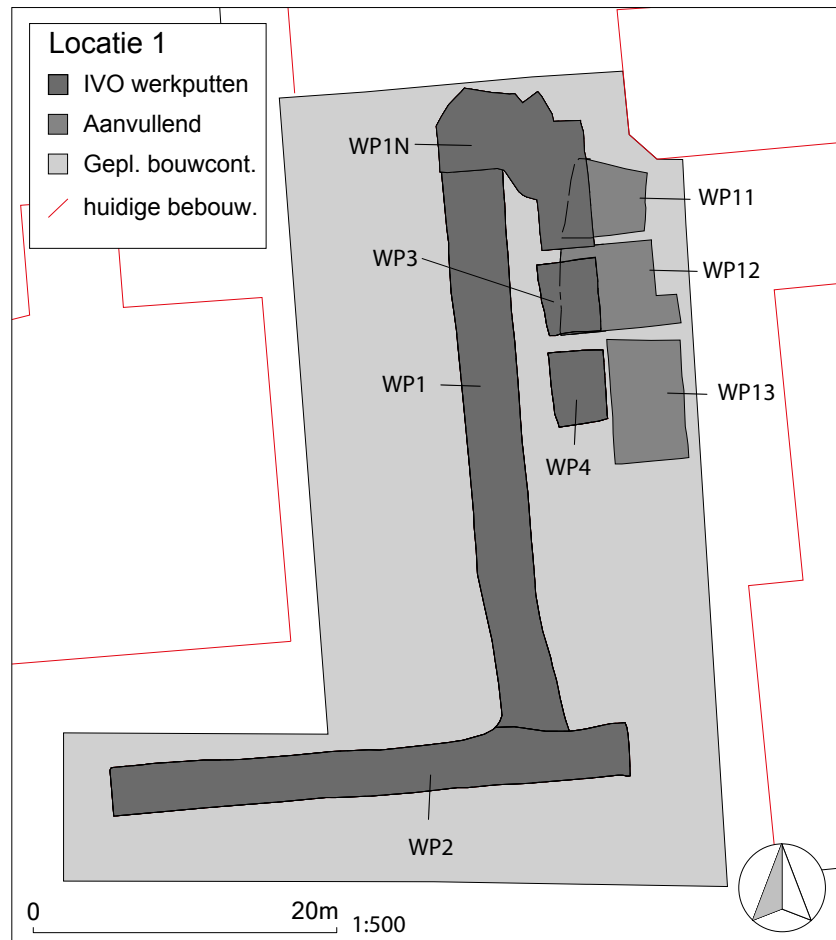
Deze locatie lag op ca. 60 m ten zuiden van de straat het Westeinde. (afb. 15 en bijlage 1). Tijdens het onderzoek kwamen resten tevoorschijn uit de (Midden- of Late) Bronstijd, de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. Op basis van het dateerbaar vondstmateriaal en de relatieve datering van de sporen kan een onderscheid worden gemaakt in zeven verschillende fases van gebruik van het terrein.

In fase 1 werd het gebied voor het eerst in gebruik genomen.

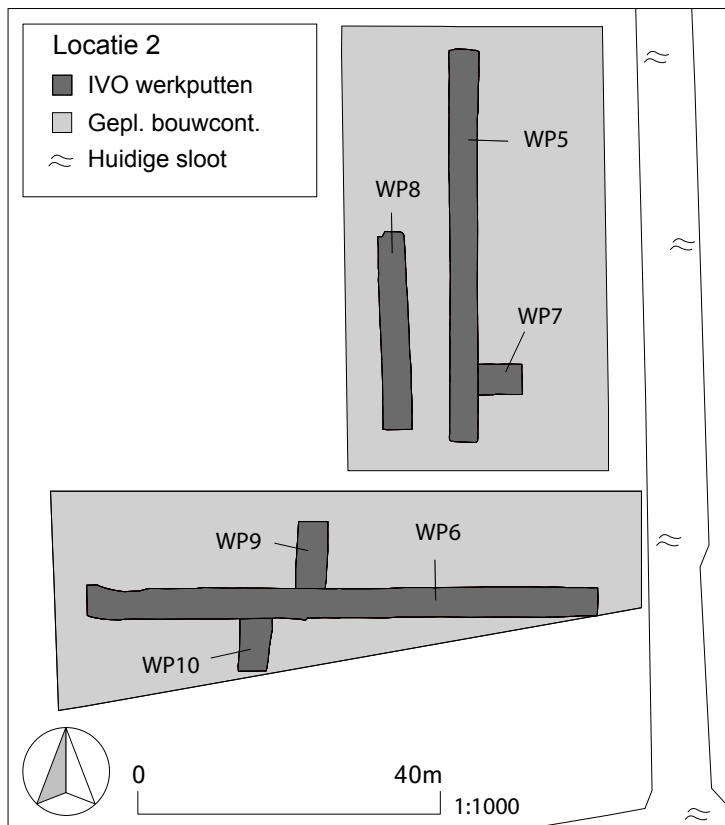
Dateerbaar vondstmateriaal uit deze fase ontbreekt, maar vermoedelijk zijn de spaarzame sporen te dateren in de Midden- of Late Bronstijd (1500 - 800 v. Chr.). Nadat dit deel vernatte tijdens en na de Late Bronstijd (fase 2: 800 v. Chr. - 1150 na Chr.), werd het gebied in de Middeleeuwen ontgonnen en weer in gebruik genomen als akker- en weidegrond (fase 3: voor 1150?). In de fase hierna, waarschijnlijk in de tweede helft van de twaalfde eeuw, nam men het gebied in gebruik als woongrond (fase 4: 1150 - 1250). Na een vermoedelijk korte periode ging men elders wonen en kreeg het terrein weer een agrarische bestemming (fase 5: 1250 - 1700). In de Nieuwe Tijd gebruikte men het terrein ook als afvalplek (fase 6: 1700 - 1850). In de moderne tijd tenslotte, legde men hier twee keer een haven aan (fase 7: 1850 - heden).

4.1.1 Bodemopbouw en verstering

In deze paragraaf wordt de algemene bodemopbouw geschetst. De meer specifieke kenmerken

Afb. 16 Locatie 1. Aangelegde werkputten binnen plangebied.

Afb. 17 Locatie 2. Aangelegde werkputten binnen plangebied.

van de terphogingen en de 'diep humeuze gronden' worden onder de spoorbeschrijving van respectievelijk fase 4 en fase 5 beschreven.

De onderste laag in alle profielen bestond uit mariene afzettingen van lichtgrijs sterk siltig zand tot sterk siltige klei. Hierop lag een bodem van grijs tot donkergrijze sterk siltige humeuze klei. Op een aantal locaties was deze aan de onderzijde vertrapt door vermoedelijk vee.³⁸ De onderzijde van de laag lag op een hoogte van -2,3/-2,4 m NAP op een diepte van 1,4 m - maaiveld.

Afb. 18 Werk in uitvoering. Met behulp van een dieplepelkraan wordt een archeologisch vlak aangelegd. Hier wordt ten noorden van werkput 1 gegraven. Foto is richting het noordwesten genomen.

38 Zie ook 4.2.1 spoorbeschrijving: fase 1.

Afb. 19 Het terrein op locatie 1 voor aanvang van het onderzoek.

Deze laag had aan de top een geleidelijk verloop naar een meer humeuze bruingrijze klei en uiteindelijk naar een laag met veraard donkerbruin mineraalarm (natuurlijk) veen. Deze veenlaag bestond uit veraard veen afgewisseld met compacte brokken intact *in situ* gegroeid veen. Dit verschil wordt vermoedelijk verklaard door krimp-scheuren die oorspronkelijk in het veen aanwezig waren. Langs de randen van deze scheuren veraarde het veen sterker terwijl andere delen beter geconserveerd bleven. De dikte van deze veenlaag varieerde tussen 10 en 35 cm. Waar deze laag het dikste was, is door Dr. Bas van Geel van de Universiteit van

Amsterdam een grondmonster genomen voor de analyse van microfossielen.³⁹ (afb. 20) De top van deze laag lag op een hoogte van -2,05 m NAP. Bovenop dit restveen lagen meerdere ophogingspakketten uit de Middeleeuwen. De oudste ophogingen aan de oostzijde van het terrein bestonden uit ca. 0,1 m dikke uiterst heterogene pakketten van sterk humeuze donkerbruin-grijze klei afgewisseld met grijsgele minder humeuze klei. (afb. 21) Beide soorten lagen bevatten keramiek-fragmenten, stukken bot, huttenleem en as. De dikte van deze pakketten bedroeg maximaal 0,5 m. De top lag op

Afb. 20 Dr. Bas van Geel van de Universiteit van Amsterdam neemt tijdens het aanvullend onderzoek een grondmonster uit het oostprofiel van werkput 12.

³⁹ De resultaten van deze analyse vallen buiten dit rapport en zullen in de toekomst worden gepubliceerd door Dr. Bas van Geel.

Afb. 21 een profielopname ter hoogte van de randzone van de terp. Rechts zijn heterogene terpopphogingen zichtbaar. Links en boven de terpopphogingen is een homogeen ophogingspakket te zien. Onderop steken de hoefafdrukken van vee door de bodem uit de Bronstijd heen.

een hoogte van $-1,7$ m NAP op een diepte van $0,7$ m onder het maaiveld. Deze ophogingen behoren vermoedelijk bij een middeleeuwse huisterp en komen in de volgende paragraaf meer uitgebreid aan bod.

Bovenop deze laag lag een dik homogeen pakket van sterk siltige matig humeuze klei. De kleur schakeerde tussen grijsbruin en bruingrijs. De dikte varieerde tussen $0,4$ m en $0,8$ m. Ter hoogte van de huisterp was deze ophoging het dunst, op de overige delen lag de dikte tussen $0,6$ m en $0,8$ m. De top van deze laag bevond zich op een hoogte tussen $-1,1$ m en $-1,3$ m NAP op een diepte van $0,1$ tot $0,3$ m onder het maaiveld. Binnen dit pakket kon op sommige locaties onderscheid worden gemaakt tussen een vuilere bovenlaag waarin zich soms wat fijn rood baksteengruis en mortel bevond en een schonere onderlaag waarin eigenlijk op wat middeleeuws scherven en bot na, weinig materiaal aanwezig was. Hier wordt later dieper op ingegaan.

De mate van verstoring was gering. Alleen ter hoogte van de moderne insteekhovens aan de noordzijde van werkput 1 en ter hoogte van de sloot uit de Nieuwe Tijd in het midden van werkput 2 was de bodemopbouw aangetast door de aanleg van deze sporen.⁴⁰ Door de aanwezigheid van het dikke ophogingspakket werden de terpopphogingen, het veenpakket en de sporen daaronder juist beter geconserveerd.

4.1.2 Spoorbeschrijving

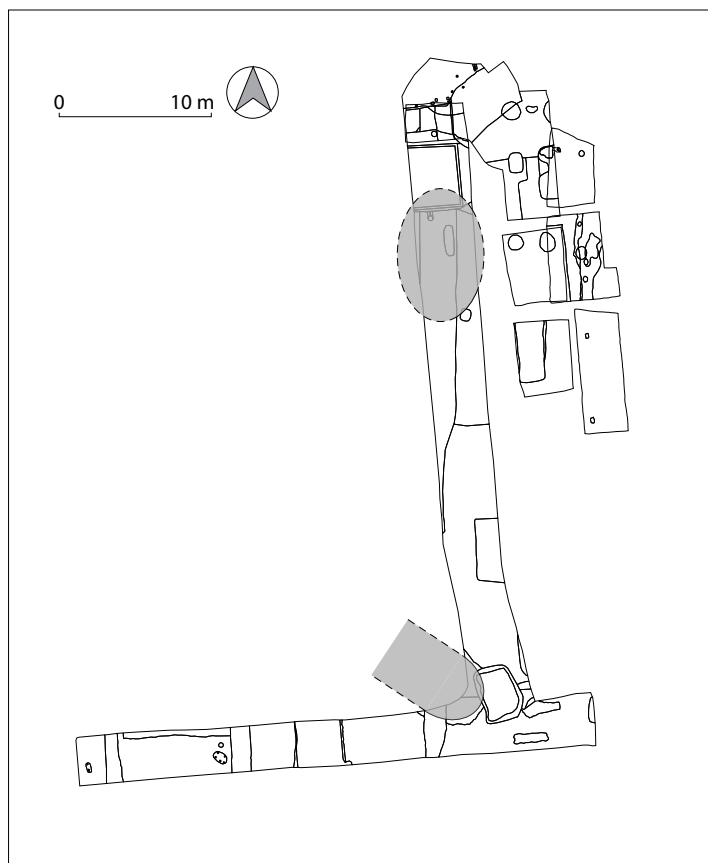
Fase 1: (Midden- of Late) Bronstijd, 1500 – 800 v. Chr.

Ondanks de middelhoge verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd op deze locatie, was het aantal sporen laag. Aan de noordzijde kwamen enkele hoefafdrukken van vee tevoorschijn, maar een duidelijke zone kon hier niet worden onderscheiden. (afb. 22) Meer naar het zuiden werd

⁴⁰ Insteekhovens: S9; S26, sloot: S19 t/m 21.

wel een afgebakend gebied met afdrucken gevonden.⁴¹ Deze laag aan de zuidwestzijde van werkput 1 op de kruising met werkput 2. Mogelijk lag deze plek in de Bronstijd al lager en trapte de koeien hier door de natte omstandigheden dieper in de ondergrond.

Duidelijke bewoningssporen of andere structuren uit deze periode ontbraken. Deze locatie was in de Bronstijd mogelijk in gebruik als weidegrond. De hoefindrucken werden op een hoogte tussen -2,2 m en -2,3 m NAP gevonden. Mogelijk was dit deel te laag en daardoor te nat voor bewoning en lagen de huizen en andere structuren op de hogere delen in de buurt.

Fase 2: Vernatting, 800 v. Chr. – 1150 na Chr.

Afb. 22 Sporenoverzicht fase 1. In grijs de vertrapte delen.

In de loop van de Midden-Bronstijd vernatten grote delen van West-Friesland door een stijgende grondwaterspiegel. Hierdoor nam veengroei toe. Aan het einde van de Late Bronstijd rond 2700 BP (ca. 800 v. Chr.) nam deze vernatting nog extra toe door een klimaatverslechtering als gevolg van een verminderde zonneactiviteit.⁴²

Hierdoor raakt een groot deel dit gebied onbewoond vanaf deze periode. Momenteel is in het kader van het NWO *Farmers of the coast* project de discussie rondom de ontwikkeling van het landschap weer geopend.⁴³ Vooral de vraag waar precies binnen oostelijk West-Friesland en in welke mate er veengroei heeft plaatsgevonden, zal verder worden onderzocht binnen genoemd project.

Dat er zich oorspronkelijk veen ter hoogte van het onderzoeksterrein ontwikkelde, was duidelijk uit de profielen op te maken. Met name onder de middeleeuwse terphogingen aan de oostzijde van het onderzochte terrein lagen goed geconserveerde brokken restveen.⁴⁴ Deze zijn bemonsterd met behulp van een pollenbak. De definitieve resultaten van de analyse van dit monster zullen uiteindelijk worden gepubliceerd tezamen met de resultaten van ander onderzoek.⁴⁵

Hoe dik dit veenpakket oorspronkelijk was, is onbekend. Toen de middeleeuwse kolonisten (vermoedelijk in de 12de eeuw) dit gebied weer introkken om het veenlandschap te ontginnen, troffen ze waarschijnlijk een natte woestenis aan. In de volgende paragraaf worden de sporen

41 S15.

42 Van Geel *et al.*, 1996.

43 Zie bijvoorbeeld Roessingh & Van Zijverden 2011.

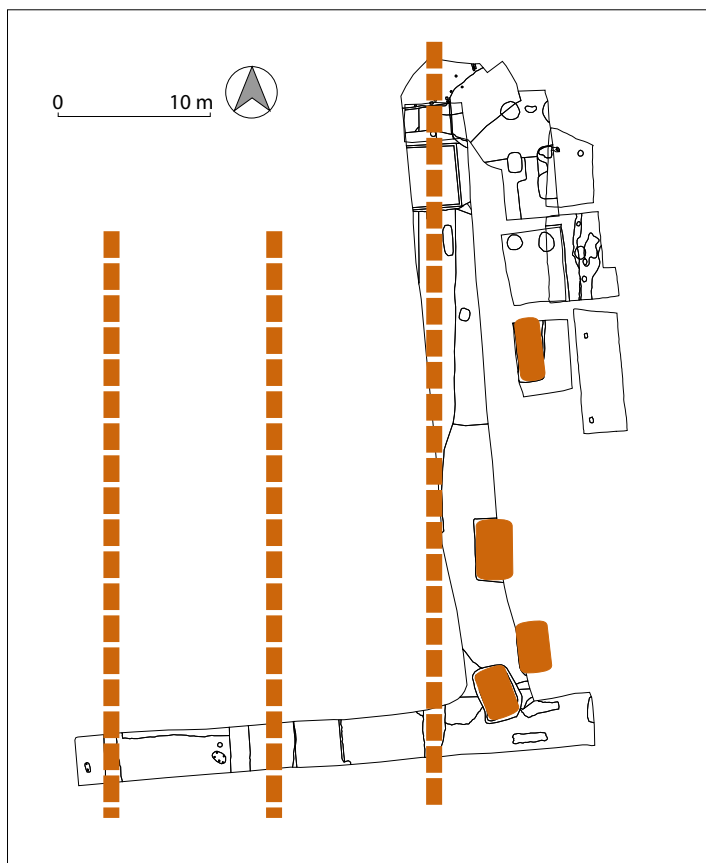
44 Zie ook 4.1.1 bodemopbouw en verstoring.

45 Door Dr. Bas van Geel (UvA).

uit deze eerste middeleeuwse fase beschreven.

Fase 3: Middeleeuwen: voor 1150?

In deze fase werden op het terrein diverse grote rechthoekige kuilen gegraven. (afb. 23, 24 en 25) Hiervan werden er vier in de sleuven teruggevonden.⁴⁶ Het lijkt erop alsof alle kuilen met de lengterichting haaks op het Westeinde werden gegraven.⁴⁷ De lengte varieerde (waar waargenomen) tussen 3,2 m en 4,2 m. De breedte lag tussen 1,6 m en 2,2 m. De kuilen waren tussen de 0,3 en 0,7 m diep. De vulling bestond uit humeuze klei en voornamelijk weinig materiaal. (afb. 26) In een kuil werd op de bodem een opvallend grote gestoken veenplag van 0,3 m bij 1,0 m teruggevonden.⁴⁸

Afb. 23 Sporenoverzicht fase 3. In oranjebruin de kuilen en sloten. Gestippeld is onzeker.

Afb. 24 Een grote kuil/daliegat op de kruising van werkput 1 en 2. De foto is richting het noordwesten genomen.

46 S8, 11, 12 en 14. Mogelijk is S17 de rand van een dergelijke kuil.

47 Van niet alle kuilen kon dat met zekerheid worden vastgesteld. Zie bijlage 1.

48 S14.

Afb. 25 Doorsnede door een van de rechthoekige kuilen/daliegaten (S11). Duidelijk zichtbaar zijn de venige vullingslagen van het spoor afgedekt door jongere ophogingslagen van klei.

Vermoedelijk gaat het hier om daliegaten die werden gegraven in de Middeleeuwen om kleigrond te winnen.⁴⁹ Deze kalkrijke klei werd vermengd met de top van het veen om de zuurtegraad hiervan te neutraliseren. Hierdoor werd deze grond geschikter gemaakt voor akkerbouw. Dergelijke kuilen werden eerder aangetroffen en onderzocht in (voormalige) veengebieden maar zijn nog altijd een onderbelicht onderwerp in de archeologie. Veel is daardoor nog

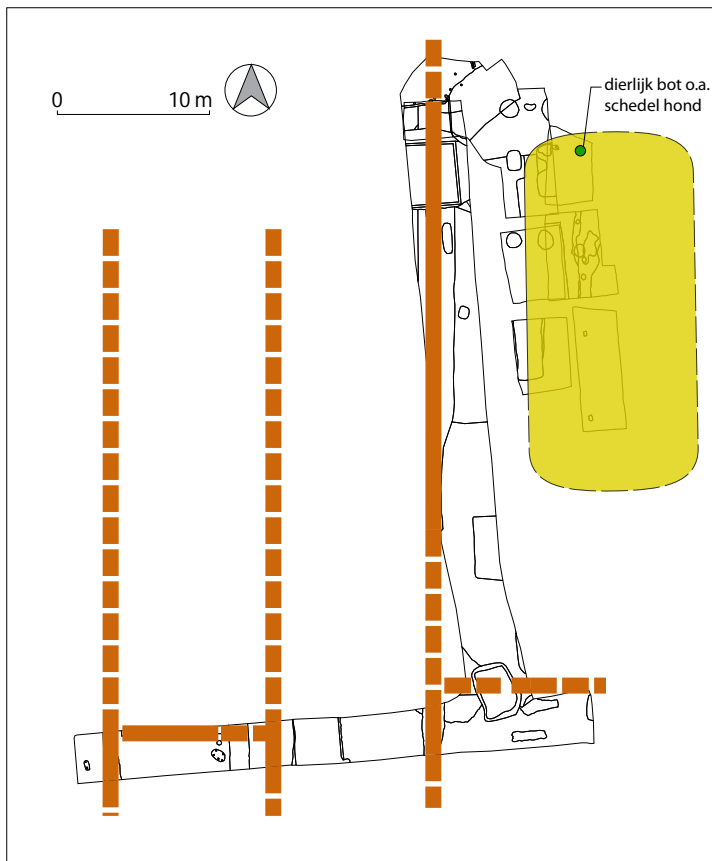
onbekend. Over de datering is weinig bekend. Over het algemeen bevatten deze sporen geen vondsten in de primaire vulling waardoor het vermoeden bestaat dat ze voorafgaand aan de bewoning zijn gegraven.⁵⁰ Ook hier liggen de oudste ophogingslagen over de dichtgegooide kuilen heen. Hoeveel tijd er tussen het graven van de kuilen en de eerste bewoning zit, is vooralsnog onbekend.

Afb. 26 Coupe door S 14. Let op de verschillende vullingslagen. Foto is richting het noorden genomen.

49 Zie bijvoorbeeld Mulder & Dekker, 2009.

50 Maar er zijn uitzonderingen. Zo kwam uit een vergelijkbaar spoor tijdens onderzoek aan de Schaperstraat in Grootebroek (gem. Stede Broec) een vrijwel complete kogelpot uit de periode 1275-1325. Gerritsen, 2013b. Uit een van de kuilen die tijdens dit onderzoek werden aangetroffen kwam wel aardewerk (S11), maar bij een nadere beschouwing bleek het om de nazak van het spoor te gaan. Het aardewerk dateert hiermee de bewoningsfase (fase 4) die volgt op de fase van de kuilen.

Afb. 27 Sporenoverzicht fase 4. In oranjebruin de sloten, in geel de terp. Gestippeld is onzeker.

Verder is nog weinig bekend over vorm en functie. In de meeste gevallen ging het om rechthoekige sporen maar op sommige locaties betrof het ronde kuilen.⁵¹ Soms werden ze direct dichtgegooid met het omgespitte veen, maar soms leken de kuilen langer open te hebben gelegen.

Om meer te weten te komen over de functie en om de verscheidenheid in vorm en vulling beter te kunnen verklaren, worden deze sporen regelmatig en stelselmatig met de vraagstellingen in het achterhoofd bemonsterd. Twee daliegaten werden onderzocht op de aanwezigheid van

archeo-botanische resten.⁵² De monsters uit de kuilen zelf gaven een beeld van een vulling van voornamelijk plantaardig materiaal, soms erg compact. (Dierlijke) mest ontbrak evenals indicatoren voor bewoning zoals verbrand materiaal (houtschool), kleine bot- en keramiekfragmenten. In een afdekkende laag die als nazak over een van de kuilen heen lag, kwamen deze indicatoren wel voor.⁵³

Ten westen van de kuilen lagen drie parallelle noord-zuid georiënteerde sloten. Het vermoeden bestaat dat deze bij de opvolgende fase horen, maar met zekerheid kon dat niet worden vastgesteld.⁵⁴ Deze sporen worden bij fase 4 behandeld.

Fase 4: Middeleeuwen: 1150-?

De oudste duidelijke bewoningssporen dateren vermoedelijk uit de (tweede helft van de) 12de eeuw. Het dateerbaar vondstmateriaal uit deze periode is schaars en wordt behandeld onder de materiële cultuur van deze fase.

Terp

In deze periode werd aan de oostzijde van het terrein een huisterp opgeworpen. (afb 27 en 28, zie ook bijlage 6) De noord- en westgrens van het terplichaam tekende zich duidelijk af in het vlak en de profielen. (afb. 29) De grens aan de zuidzijde was minder duidelijk. Hier leken

51 Zie bijvoorbeeld het onderzoek in Ursem, de Tuinen uit 2012: Gerritsen 2013c.

52 Van een spoor werden twee onderscheidende lagen bemonsterd (S39), van een tweede werd naast de primaire vulling de afdekkende laag bemonsterd (S11 en 12). Zie bijlage 5.

53 M1/S11, bijlage 5.

54 Uit een van deze sloten (S25) komt materiaal uit de 12de eeuw. Dit wordt in de volgende paragraaf besproken.

Afb. 28 Dwarsdoorsnede door de randzone van de terp. Zuid-profiel werkput 1N.

Afb. 29 Nog een doorsnede. Het begin van de terp is aan de linkerzijde duidelijk zichtbaar. Foto is richting het oosten genomen.

de vroegste en latere ophogingen geleidelijk in elkaar over te lopen.⁵⁵

Het lijkt erop alsof de oudste ophoging aan de noordzijde werd opgeworpen. Deze bestond uit as en grijs-donkerbuine humeuze klei met houtskool. Deze laag was 0,1 m dik. In het oostprofiel had deze laag een lengte van 6 m.⁵⁶ Op de laag lag een meer heterogeen pakket van brokken geelgrijze klei met stukjes houtskool en brokken huttenleem. De aanwezigheid van huttenleem is een indicatie voor de aanwezigheid van een huis in de omgeving. Het valt niet uit te sluiten dat een woning op de eerste ophoging stond en dat deze vlak voor of tijdens de tweede ophogingsfase werd gesloopt. Hierbij zou het huttenleem in de ophogingslaag terecht kunnen zijn gekomen. Deze laag was minimaal 17 m lang, hierna was het onderscheid met andere lagen niet meer zichtbaar.

55 Mogelijk is door bodemwerking de gelaagdheid hier meer gehomogeniseerd waardoor de grenzen van de afzonderlijke pakketten vervaagde.

56 Zie bijlage 6.

baksel	aantal	% (n)	MAE	% (MAE)
pingsdorf aardewerk (pi)	141	24,7	33	27,5
kogelpotaardewerk (kp)	342	60,1	51	42,5
blauwgrijs aardewerk (bg)	56	9,8	19	15,8
roodbakkend maaslands (rm)	7	1,2	5	4,2
witbakkend maaslands (wm)	24	4,2	12	10,0
totaal	570	100	120	100

Afb. 30 tabel met overzicht keramiek uit de terplagen per bakselgroep.

Hierop volgde weer een meer homogeen pakket van meer grijsbruine klei met houtskool en wat fragmenten huttenleem. Deze laag was net als zijn voorganger over een grote lengte te volgen. De laatste ophoging uit fase 4 bestond weer uit een sterk heterogeen doch enigszins gelaagd pakket van voornamelijk brokken geelgrijze klei. Deze had een lengte van 8 m en een dikte van 0,2 m. Meer naar het zuiden werd nog een dunner deel van deze laag aangetroffen. De top van het pakket aan ophogingen uit fase 4 lag richting het zuiden minder hoog dan aan de noordzijde. Het verschil in hoogte bedroeg ca. 0,2 m. Dit verschil werd veroorzaakt doordat

Afb. 31 Kogelpotaardewerk uit de 12de-eeuwse terplagen. 1. Holle steel van een bakpan, kp-bak-2. V108-C01. Schaal 1:2. 2. Foto en tekening van een kogelpot met dakvormige rand, kp-kog-6. V107-C03. Schaal 1:4. 3. Kogelpot met een gefacetteerde rand, kp-kog-1. V107-C04. Schaal 1:2. 4. Kogelpot met een verdikte ronde rand, kp-kog-9. V107-C02. Schaal 1:2.

aan de noordzijde meer ophogingslagen aanwezig waren en doordat de ophogingslagen die wel over een grotere lengte doorliepen, hier dikker waren. Naast het hoogteverschil was er ook nog een verschil in dikte. Aan de noordzijde bleek het totale pakket dieper in het veen weggezakt. Aan de zuidzijde had het totale pakket slecht een dikte van 12 cm, aan de noordzijde bedroeg de dikte 45 cm.

Mogelijk lag ter hoogte van het dikkere deel oorspronkelijk een of meerdere opvolgende huisplaatsen. Het feit dat dat deel dieper wegzakte dan het omliggende opgehoogde stuk, zou hierop kunnen wijzen. De aanwezigheid van huttenleem ter plaatse in de tweede ophoging onderstreept dit mogelijk.

Dierenbotten

Aan de noordzijde van de terp werd een curieuze vondst gedaan: in een cluster lagen botten van diverse dieren.⁵⁷ Het betrof in de eerste plaats de schedel van een jonge hond.⁵⁸ Daar omheen lagen twee stukken ribben van een groot zoogdier (waarschijnlijk rund of paard) en een fragment van een humerus van vermoedelijk een schaap of een geit. De botten lagen op een hoogte van -2,0 m NAP in het tweede ophogingspakket van brokken klei met stukjes houtskool en brokken hutteleem. Er werd geen ingraving gezien, maar de mogelijkheid dat de botten in een kuil lagen kon niet volledig worden uitgesloten. Het is lastig om direct een betekenis aan dit bottencluster te koppelen. Weggeworpen afval is gezien de aanwezige hondenschedel misschien niet voor de hand liggend. In onderzoeken naar prehistorische vindplaatsen krijgen dit soort vondsten vaak een meer symbolische interpretatie.⁵⁹ Hoogstwaarschijnlijk gaat het om moedwillig geplaatste of begraven botten. Misschien zijn de dierenresten een verwijzing naar het boerenbedrijf waarbij vee een belangrijke rol speelde. Het gaat misschien wat ver om te zeggen dat de ligging van de schedel aan de kopse kant van de terp geen toeval is, maar de aanwezigheid van een losse schedel van een huisdier is in ieder geval opvallend. In Ursem werden op een 13de eeuwse vindplaats meerdere dierbegravingen gevonden, waaronder een hond. Deze lagen mogelijk in de buurt of binnen een bewoonde plek.⁶⁰ Mogelijk zijn dit soort sporen een gevolg van een diepgeworteld bijgeloof. Om meer grip te krijgen op de betekenis van dergelijke vondsten is het belangrijk om alert te zijn op afwijkende vondstclusters en dierbegravingen.

Vondsten uit de terp

Uit de ophogingslagen van de terp zijn 570 keramiekscherven verzameld (afb. 30).⁶¹ Hierbinnen zijn vijf soorten aanwezig. De grootste groep wordt gevormd door lokaal geproduceerd kogelpotaardewerk, gevolgd door Pingsdorf aardewerk uit het Rijnland. Het overige aardewerk is eveneens geïmporteerd, namelijk blauwgrijs aardewerk (Paffrath) uit het Rijnland en rood- en witbakkend aardewerk uit het Maasland.

Het aardewerk uit de terp dateert uit de 12de eeuw. Het is lastig om de keramiek uit deze periode strakker te dateren, zeker wanneer weinig goed dateerbare stukken aanwezig zijn, zoals randen van Pingsdorf of Maaslands aardewerk. Enkele objecten uit de terplagen lijken echter te duiden op een datering in de tweede helft van de 12de eeuw.

57 Determinatie Josje van Leeuwen (Archeologie West-Friesland).

58 Alle tanden waren door, maar nog niet versleten. Ouder dan 6 maanden, jonger dan 16 jaar.

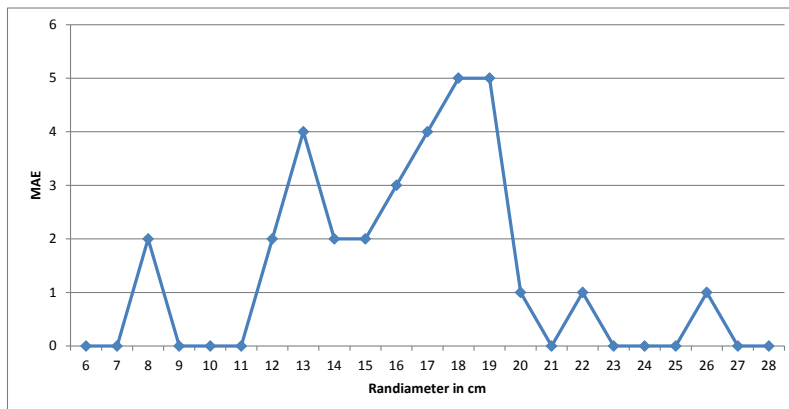
59 Zie bijvoorbeeld Therkorn, 2004.

60 Gerritsen 2013c, 55-58.

61 V058, V061, V062, V063, V067, V068, V069, V071, V072, V073, V102, V105, V106, V107, V108, V109, V111, V113, V114.

type	aantal	MAE	% (MAE)
kp-kog-1	8	4	10,8
kp-kog-2	5	5	13,5
kp-kog-6	19	18	48,6
kp-kog-8	3	3	8,2
kp-kog-9	8	7	18,9
totaal	43	37	100

Afb. 32 Tabel met voorkomende randtypes kogelpot uit de terplagen.

Afb. 33 Grafiek met aangetroffen randdiameters op kogelpotaardewerk uit de terplagen.

Het kogelpotaardewerk omvat twee vormen: kogelpotten (40 MAE, 87%) en bakpannen (6 MAE, 13%). De bakpannen hebben allemaal een afgeplatte bovenzijde (kp-bak-2) en zijn voorzien van een holle steel (afb. 31.1). Van de meeste kogelpotten kan het randtype worden bepaald (afb. 32). Ongeveer de helft van de potten is voorzien van een dakvormige rand (kp-kog-6, bijvoorbeeld

afb. 31.2). Hiernaast komen gefacetteerde randen voor, die naar binnen zijn afgeschuind (kp-kog-1, bijvoorbeeld afb. 31.3) of zowel naar binnen als naar buiten zijn afgeschuind (kp-kog-2). Meer eenvoudige randen zijn een verdikte, ronde rand (kp-kog-9, bijvoorbeeld afb. 31.4) en een enigszins blokvormige

rand (kp-kog-8). Van de meeste randen kan de diameter worden bepaald (afb. 33). De meeste kogelpotten hebben een diameter tussen de 12 en 19 cm. Hiernaast komen enkele zeer kleine kogelpotten met een randdiameter van 8 cm voor, evenals grotere potten met een diameter tussen de 20 en 26 cm. De meeste kogelpotten, met name de kleinere exemplaren, hebben geen dekselgeul. De grotere kogelpotten zijn soms wel voorzien van een (ondiepe) geul onder de rand. Het baksel van de kogelpotten kan als grof worden gekarakteriseerd: de klei is gemagerd met grof zand en vaak is hier steengruis aan toegevoegd. De potten zijn vrij dikwandig en de randen zijn niet nagedraaid. Opvallend is verder dat een deel van het kogelpotaardewerk oxiderend is gebakken en daardoor een roze oppervlak heeft.

De kogelpotten uit de terp staan in duidelijk contrast met de kogelpotten uit West-Friesland uit de 13de en het begin van de 14de eeuw.⁶² Deze laatste generatie kogelpotten kenmerkt zich over het algemeen door een fijn baksel, een dunne wand en strakke, gedraaide randen. Oxiderend gebakken materiaal komt nauwelijks voor. In deze periode zijn verder kogelpotten op standring aanwezig, terwijl tussen het 12de-eeuwse kogelpotaardewerk uit de terp geen enkel fragment van een standring is aangetroffen. In de periode rond 1300 werden bovendien meer vormen van kogelpotaardewerk vervaardigd, bijvoorbeeld ook kannen en komforen.⁶³ Opvallend aan de 12de-eeuwse kogelpotten uit de terp is dat geen enkel exemplaar is voorzien van versiering, bijvoorbeeld vingerveeg of bezemstreek. Bij andere vondstcomplexen uit de 12de eeuw in West-Friesland zijn wel versierde potten aangetroffen. Binnen een omvangrijk vondstcomplex uit Midwoud uit de periode 1160-1210, opgegraven in de jaren 70 van de 20ste eeuw, zijn bijvoorbeeld diverse potten met bezemstreek en vingerveeg aanwezig. De randvormen van de kogelpotten van dit onderzoek wijken af van die van het Westeinde: de

62 Zie bijvoorbeeld Gerritsen & Duijn 2013, 33-51.

63 Schrickx 2003.

Afb. 34 Geïmporteerde keramiek uit de 12de-eeuwse terplagen. Schaal 1:2. 1. Pingsdorf aardewerk, rand van een kogelpot, pi-kog-1. V102-C01. 2. Pingsdorf aardewerk, fragmenten van een kogelpot, pi-kog-1. V107-C01. 3. Pingsdorf aardewerk, dakvormige rand van een pot. V67-C01. 4. Pingsdorf aardewerk, dakvormige rand van een pot. V111-C02. 5. Pingsdorf aardewerk, blokvormige rand van een pot. V72-C01. 6. Pingsdorf aardewerk, tuit van een pot. V68-C01. 7. Pingsdorf aardewerk, tuit van een pot. V106-C03. 8. Blauwgrijs aardewerk (Paffrath), kogelpot, bg-kog-2. V106-C01. 9. Maaslands wit aardewerk, kraagrand van een pot. V106-C02. 10. Maaslands wit aardewerk, kraagrand van een pot. V111-C02. 11. Maaslands wit aardewerk, manchtrand van een pot. V61-C02.

gefacetteerde randen (kp-kog-1 en -2) zijn de meest voorkomende randvorm (65%). De randen met dakvormig profiel (kp-kog-6) vormen hier dus een minderheid. Verder komen randen met afgeplatte bovenzijde (kp-kog-4 en -14) voor, iets wat bij het materiaal uit het Westeinde volledig ontbreekt. Slechts enkele kogelpotten uit Midwoud hadden een ronde rand. Een paar potten waren verder voorzien van een standring. De magering van het kogelpotaardewerk komt overeen met de potten van het Westeinde, namelijk een magering en zand en steengruis.⁶⁴

⁶⁴ Verhoeven 1998, 140-143.

In 2012 zijn delen van twee terpen uit de 12de eeuw opgegraven langs de Kerkstraat in Wognum. Uit de terplagen zijn slechts 182 scherven verzameld, wat eigenlijk te weinig is voor een betrouwbare analyse van het materiaal. De verdeling van de aardewerksoorten is desondanks grotendeels gelijk aan die van de keramiek uit de terp van het Westeinde. Het kogelpotaardewerk is in beide gevallen goed voor ongeveer 60% van het aantal scherven. Van de negen aanwezige randen van kogelpotten hebben vijf een dakvormige rand (kp-kog-6). Binnen het kogelpotaardewerk waren ook in dit geval opvallend veel oxiderend gebakken exemplaren aanwezig. Een deel van de scherven uit Wognum is voorzien van bezemstreekversiering. In het verleden is gesteld dat dit type versiering voorkomt vanaf het einde van de 12de eeuw, maar de vondsten uit Wognum duiden erop dat bezemstreek al eerder in de 12de eeuw voorkwam.⁶⁵ Bij een kleine opgraving langs de Dorpsstraat in Zwaag in 2013 is ook een kleine hoeveelheid aardewerk uit de 12de eeuw opgegraven. Opvallend hierbij is de grote hoeveelheid Pingsdorf aardewerk (40%) ten opzichte van het kogelpotaardewerk (30%). Alle kogelpotscherven zijn onversierd, zoals dus ook het geval is bij het materiaal van het Westeinde.⁶⁶ De variatie in randvormen en versiering bij de verschillende vindplaatsen wijst erop dat in ieder geval in de 12de eeuw in West-Friesland sprake is van sterke lokale variatie. Het feit dat de kogelpotten op huishoudelijk niveau werden vervaardigd, zal hiermee samenhangen.

Het Pingsdorf aardewerk is goed voor ongeveer 25% van het aantal scherven. Twee vormen kunnen worden onderscheiden, namelijk kleine kogelpotten en grote tuitpotten. Kogelpotten van Pingsdorf aardewerk zijn gedurende de hele 12de eeuw vervaardigd. De kleine kogelpotten zijn voorzien van een dakvormige rand (pi-kog-1, afb. 34.1), altijd beroet en soms voorzien van verfversiering. De versiering op een van gevonden potjes wordt door Sanke in de periode 1160-1200 gedateerd (afb. 34.2).⁶⁷ De potten zijn voorzien van een dakvormige rand (pi-pot-2, afb. 34.3 en 34.4) of een blokvormige rand met platte bovenzijde (afb. 34.5). Verder zijn twee tuiten (afb. 34.6 en 34.7) en diverse fragmenten van geknepen standringsen gevonden. Diverse scherven zijn voorzien van versiering met ijzerverf.

Tot de categorie blauwgrijs aardewerk behoren uitsluitend kleine kogelpotten uit Paffrath, gelegen in de buurt van Keulen. Het aardewerk uit deze plaats kenmerkt zich door een witte breuk en glanzend grijs oppervlakte van de scherf. De kogelpotten hebben een randdiameter tussen de tien en dertien centimeter en zijn vrijwel allemaal voorzien van een dakvormige rand (bg-kog-2, bijvoorbeeld afb. 34.8). Slechts één kogelpotje heeft een afwijkende rand, namelijk een ronde rand (bg-kog-6).

Uit het stroomgebied van de Maas in België komt rood- en witbakkend aardewerk. De objecten van dit type aardewerk zijn vaak gedeeltelijk voorzien van loodglazuur, dat afhankelijk van het baksel geel of rood van kleur is. Het roodbakkend Maaslands omvat slechts zeven wandscherven. Van witbakkend Maaslands zijn veel meer wandscherven en bovendien vijf randen. Waarschijnlijk zijn alle randscherven afkomstig van bolle potten. Vier van de vijf randen zijn dakvormige randen (als wm-pot-3 en -7, afb. 34.9 en 34.10). Op een van deze randen is de aanzet van een oor aanwezig. Verder is een manchetrans uit de periode 1125-1175 gevonden (als wm-pot-2, afb. 34.11).

65 Schrickx 2013a, 26.

66 Schrickx 2013b.

67 Sanke 2002, 190.

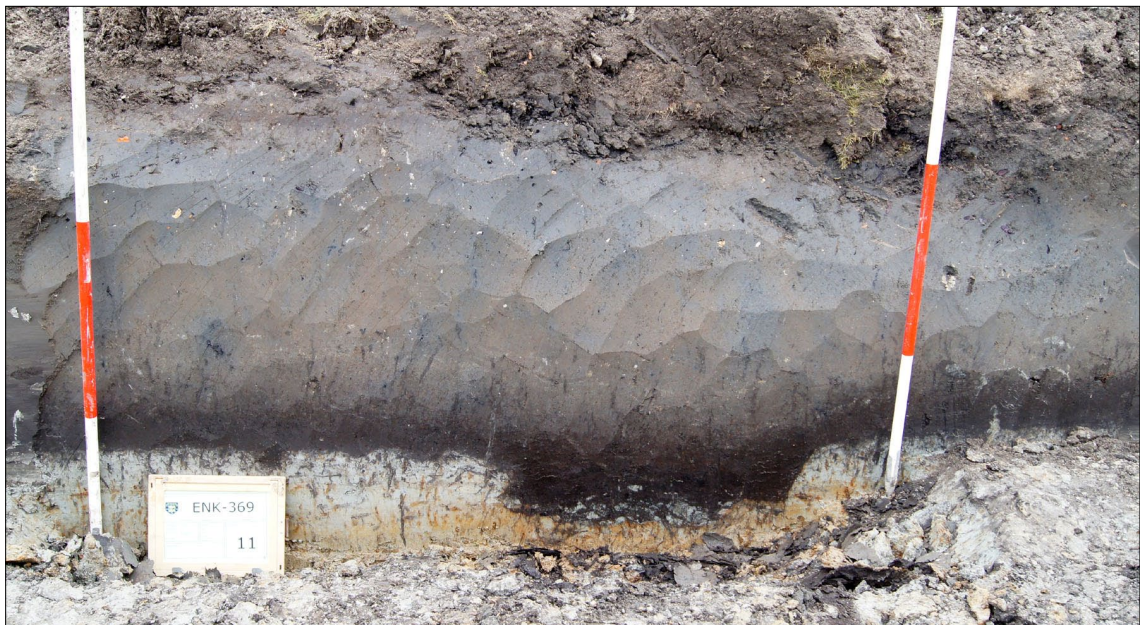

Afb. 35 Een middeleeuws spinlood. V71-M01.

Naast het aardewerk komen uit de terplagen nog enkele andere vondsten, namelijk brokjes huttenleem (14 brokjes), slak (18 brokjes), natuursteen (26 stukken) en metaal (5 objecten). De slak bestaat uit lichte brokjes verbrand materiaal. Analyse van soortgelijk materiaal elders in West-Friesland wijst erop dat het gaat om verbrand materiaal, bijvoorbeeld hout.⁶⁸

Het natuursteen omvat onder meer dertien brokken tefriet, afkomstig van maalstenen.

Bij een van de fragmenten kon de dikte van de maalsteen worden gemeten, namelijk 2,5 cm. De aanwezigheid van zes brokken graniet houdt waarschijnlijk verband met de productie van kogelpotten: de fijngemaakte graniet is gebruikt voor de magering van de potten. Het metaal bestaat uit drie propjes lood, een ijzeren nagel met brede kop en een rond spinlood (afb. 35). Dergelijke spinloden worden binnen West-Friesland regelmatig gevonden in 12de- en 13de-eeuwse context. Vondsten zijn onder meer bekend uit Hoorn, Enkhuizen, Westerblokker, Ursem, Oostwoud, Wognum en Grootebroek.⁶⁹ Vaak zijn de spinloden voorzien van een eenvoudige versiering. Het spinlood van het Westeinde heeft een iets opstaande rand, maar is verder onversierd.

Afb. 36 De sloot die de terp flankerde was verder naar het zuiden een stuk smaller dan ter hoogte van de terp. Werkput 2, zuidprofiel.

Terpsloot

Ten westen van de terp lag een noord-zuid georiënteerde sloot. Op basis van het vondstmateriaal kan een gelijktijdig functioneren van de terp en de sloot worden aangetoond.⁷⁰ De breedte

68 Gerritsen & Duijn 2013, 54-55.

69 Wognum, Kerkstraat 11: Schrickx 2013a, 28-29; Oostwoud, Oostwouder Dorpsstraat 69: Gerritsen & Duijn 2014, 48-49; Ursem: Gerritsen & Duijn 2013, 54-55; Grootebroek, Schuilhoeve: Gerritsen 2013, 25; Enkhuizen, Breedstraat: Duijn/Schrickx 2012, 174-175; Hoorn, Grote Noord: Schrickx 2006, 110. Overzicht: Gerritsen 2014b.

70 Sloot S3. Mogelijk bezat de sloot nog een oudere 'schone' fase. Zie Vondsten terpsloot.

Afb 37a en b. Uit de sloot kwam een bodem van een pot met direct daarop een hoornpit van een rund (inzet).

bedroeg aan de noordzijde 2,4 m, aan de zuidzijde was deze slechts 0,9 m. (afb. 36) Mogelijk was er ooit een verband tussen de breedte van de sloot en de ligging van de huisterp. Daarvan uitgaande, had de huisterp een lengte van 18 m. De diepte van de sloot was met 0,2 m slechts gering, de bodem had een rechte onderzijde. Vermoedelijk was de sloot oorspronkelijk dieper maar kromp met het inklinken van het veen ook de diepte van het spoor. De vulling bestond uit uiterst humeuze sterk siltige donkerbruine klei. Langs de oostelijke rand kwamen diverse dikke asdumps van voornamelijk oranje-rood as tevoorschijn. Binnen het spoor werden relatief veel fragmenten keramiek en af en toe opvallend grote stukken gevonden. Een stuk bestond uit de bodem van een Maaslandse pot.⁷¹ (afb. 37a en b) Direct hierop lag een hoornpit van een rund.

Vondsten terpsloot

Uit de vulling van sloot S3 is een kleine hoeveelheid keramiek verzameld, namelijk 91 scherven.⁷² De keramiek omvat kogelpotaardewerk, Pingsdorf aardewerk, proto-steengoed en maaslands wit- en roodbakkend aardewerk (afb. 38). Aardewerk uit Paffrath ontbreekt opvallend genoeg.

baksel	aantal	% (n)	MAE	% (MAE)
pingsdorf aardewerk (pi)	21	23,1	8	22,9
proto-steengoed (s5)	3	3,3	3	8,6
kogelpotaardewerk (kp)	60	65,9	19	54,3
roodbakkend maaslands (rm)	1	1,1	1	2,9
witbakkend maaslands (wm)	6	6,6	4	11,4
totaal	91	100	35	100

Afb. 38 tabel met overzicht keramiek uit de terpsloot (S3) per bakselgroep.

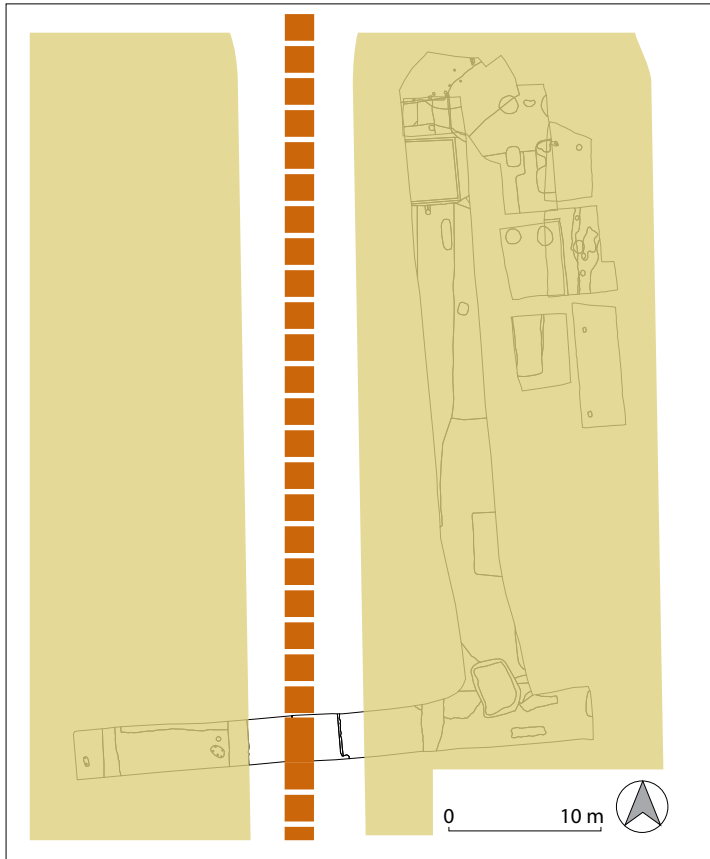
71 Voor beschrijving zie hieronder.

72 V006, V007, V011, V012, V014, V022, V023, V041, V042, V043.

Afb. 39 Aardewerk uit sloot S3. 1. Kogelpotaardewerk, foto en tekening van een bakpan, kp-bak-2. V43-C03. Foto schaal 1:2, tekening schaal 1:4. 2. Kogelpotaardewerk, kogelpot met een dakvormige rand, kp-kog-6. V43-C02. Schaal 1:2. 3. Kogelpotaardewerk, foto en tekening van een kogelpot met gefacetteerde rand kp-kog-2. V43-C01. Beide schaal 1:4. 4. Maaslands wit aardewerk, bodem van een kan met standlobben. V14-C01. Schaal 1:2.

De keramiek dateert uit de periode 1175-1225. De aanwezigheid van enkele stukken proto-steengoed wijst erop dat de sloot in de eerste kwart van de 13de eeuw is gedempt. Het kogelpotaardewerk omvat in de eerste plaats vier bakpannen. De rand van de pannen is afgeplat (kp-bak-2), waarbij opvalt dat bij enkele objecten de rand erg ver naar buiten steekt en de hals iets is ingesnoerd (afb. 39.1). De randen van ten minste veertien kogelpotten zijn aanwezig. Hierbinnen kunnen vier typen worden onderscheiden, namelijk eenzijdig afgeschuinde randen (kp-kog-1, 4 MAE), tweezijdig afgeschuinde randen (kp-kog-2, 4 MAE), dakvormige randen

Afb. 40. Sporenoverzicht fase 5. In oranjebruin de enige sloot die nog steeds dienst doet. De percelen aan weerszijden worden opgehoogd (geel).

(kp-kog-6, 5 MAE, bijvoorbeeld afb. 39.2) en ronde rand (kp-kog-9, 1 MAE). Een van de kogelpotten met gefacetteerde rand is uitzonderlijk groot (randdiameter 30 cm) en heeft een afwijkende randvorm (afb. 39.3). Het baksel van het kogelpotaardewerk komt overeen met het oudere materiaal uit de terp: de klei is gemagerd met zand of steengruis. De kogelpotten uit de slootvulling zijn ook allemaal onversierd.

Bij het Pingsdorf aardewerk kan één fragment aan een kogelpotje worden toe-

geschreven. Een stuk van een standring is afkomstig van een grote tuitpot.

Het Maaslands aardewerk omvat met name wandfragmenten. In de randzone van de sloot is echter ook de complete bodem van een kan van Maaslands witbakkend aardewerk gevonden (afb. 39.4 en 37 a en b). De bodem is voorzien van drie kleine standlobben en heeft een roze oppervlak met wat glazuurspetters. In de bodem lag een koeienhoorn.

Het proto-steengoed omvat drie scherven, waaronder een fragment van de geknepen standring van een kan. Het baksel is nog vrij zacht gebakken, wat erop wijst dat het uit de overgangperiode van Pingsdorf aardewerk naar proto-steengoed dateert.

In de slootvulling zijn verder tien brokken huttenleem, twee grote brokken graniet en twee fragmenten van een maalsteen van tefriet gevonden.

Meer sloten

Meer naar het westen werden nog twee middeleeuwse noord-zuid georiënteerde sloten gevonden. De meest westelijke was een ondiepe sloot van ca. 15 cm diep en met een breedte van 0,9 m.⁷³ Uit de vulling van de sloot kwamen zeven middeleeuwse scherven. Zes scherven zijn kogelpotaardewerk met grove magering, de andere scherv is Pingsdorf aardewerk. De keramiek duidt op een datering in de 12de eeuw. Deze sloot was in latere periodes niet in gebruik. Dat geldt niet voor de sloot die tussen twee genoemde sloten inlag.⁷⁴ Deze was in de moderne tijd nog in gebruik en werd pas recentelijk dichtgegooid. Mogelijk is de oorsprong van deze sloot net als vele anderen terug te voeren tot de Middeleeuwen. Als we hier van uitgaan

73 S25.
74 S19 t/m 21.

dan lagen naast het perceel van de terp minimaal twee smalle kavels met een breedte van 11 m en een lengte van minimaal 50 m. Dwars op deze verkaveling werden nog twee andere kleine sloten gevonden die de stroken mogelijk onderverdeelde.⁷⁵ Een van deze twee lag ten zuiden van de terp en vormde mogelijk de zuidelijke begrenzing van een woonerf. De afstand tussen de noordgrens van de terp en deze sloot bedroeg 35 m.

Fase 5: Middeleeuwen-Nieuwe Tijd, 1250 - 1700

In fase 5 werd het gehele terrein flink opgehoogd. (afb. 40 en 41, zie ook bijlage 6) Vermoedelijk was dit een geleidelijk proces dat over eeuwen plaatsvond, maar een ophoging in een relatief korte periode kon niet geheel worden uitgesloten.

Uit het dikke ophogingspakket kwamen botsplinters en kleine fragmenten middeleeuws aardewerk uit de periode van de bewoning tevoorschijn. In totaal werden 59 scherven verzameld. Vrijwel al deze scherven dateren uit de 12de eeuw. Vermoedelijk gaat het om opspit afkomstig van de bovenzijde van de terp. Dit vondstmateriaal is daarom meegenomen in de analyse van de keramiek uit de terp. De jongste scherven zijn twee roodbakkende scherven (na 1250), een scherf steengoed 1 en een scherf steengoed 2 (beide na 1300). Bovendien zijn twee brokjes rode baksteen uit de laag verzameld. Deze vondsten wijzen er mogelijk op dat de kleilaag in de 14de eeuw of later is opgeworpen. Een andere verklaring is dat men direct na de bewoning is begonnen met ophogen en ploegen van het terrein en dat dit proces in de 14de eeuw nog steeds doorging. Op sommige locaties was mortel aanwezig in de bovenste laag. Dit is een indicatie in ieder geval voor de bewerking van het land in latere periodes.

Vergelijkbare dikke homogene ophogingspakketten komen regelmatig voor in De Streek en dan voornamelijk direct langs de linten. Deze werden door Ente 'diep of zeer diep humeuze gronden' (afhankelijk van de dikte) genoemd.⁷⁶ Volgens Ente zijn deze gronden baggerdekken die ontstonden doordat het opgebaggerde slib uit sloten op het terrein werd gegooid en door een diepe verwerking van het profiel. Ente gaat uit van een meer geleidelijk proces, maar over de oorsprong doet hij geen duidelijke uitspraken. Daarnaast vindt hij ook niet echt een verklaring voor de verschillen in dikte van dit baggerdek.

Afb. 41 In dit profiel is het mooie homogene ophogingspakket dat zich over het hele terrein uitrekte zichtbaar. Werkput 1 oostprofiel.

75 S13 en 22.

76 Ente 1963, 30.

Mogelijk werd er naast bagger uit de sloten toemaak of gestoken veenplaggen aan de grond toegevoegd en zorgde dat voor een toenemende dikte. De differentie in dikte van deze gronden tussen de onderlinge percelen zou verklaard kunnen worden door verschillende toepassingen van grondbewerking en/of ophoging. Toekomstig onderzoek zou zich kunnen richten op het ontstaan en de ontwikkeling van deze gronden.

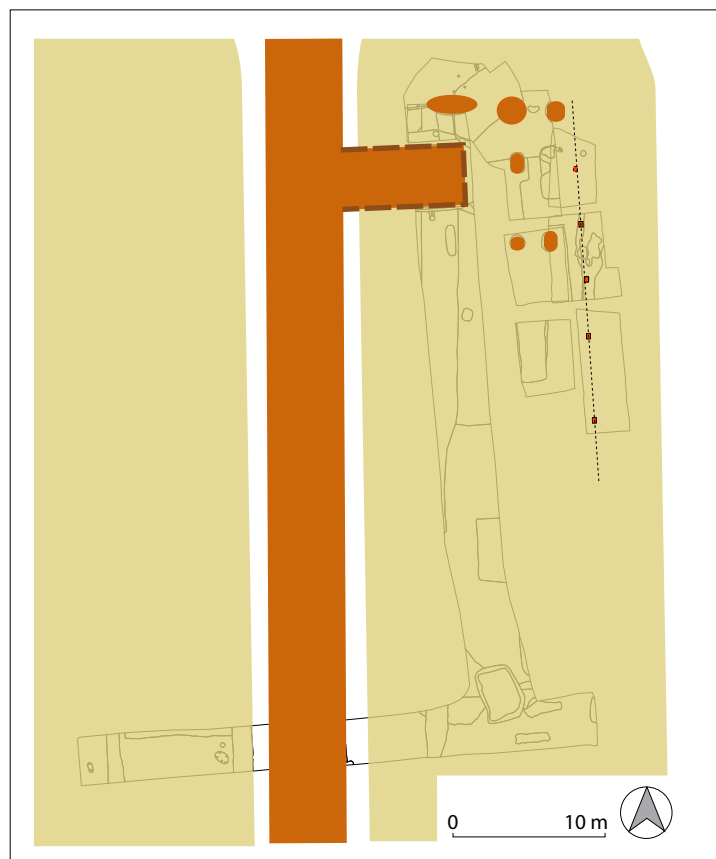
Vermoedelijk was het terrein lange tijd in deze fase in gebruik als akker- en tuinbouwgrond. De hogere ligging maakte het daarvoor geschikt. De lagere delen konden dan worden gebruikt voor het houden vee. De bewoning verplaatste zich mogelijk in de 13de eeuw van de huisterp naar de delen dicht op het lint. Hier bleef de bewoning tot op heden bestaan.

Fase 6: Nieuwe-Tijd, 1700 – 1850.

In fase 6 werd de noordzijde van het terrein gebruikt als dumpplaats voor as en ander afval. Dit gebeurde in diverse kuilen van verschillende vormen met uiteenlopende dieptes en vulling. (afb. 42, 43 en 44) Aan de noordzijde van werkput 1 kwamen bij de aanleg opvallend veel vondsten tevoorschijn. In de eerste instantie werd gedacht aan een afvaldump aan een slootkant, maar bij de uitbreiding op deze locatie bleek het te gaan om een rij askuilen die werden doorsneden door een haven uit fase 7. De kuilen bevatten divers aardewerk uit de late 17de tot en met de 19de eeuw.

Afvalkuil

De aanwezigheid van deze afvalkuil en in het bijzonder de grote hoeveelheid vondstmateriaal was de oorzaak van de uitbreiding aan de noordzijde van werkput 1.⁷⁷ In eerste instantie werd gedacht aan de randzone van een gedempte sloot. Achteraf moet het een langwerpige afvalkuil zijn geweest die precies op de grens van de werkputten lag. Uit de afvalkuil is een vrij grote hoeveelheid vondsten verzameld. De vondsten zijn op verschillende momenten onder verschillende vondstnummers gedocumenteerd.⁷⁸ De keramiek bestaat uit 701 scherven (na puzzelen), waarvan 483 fragmenten zijn van kleipijpen (afb. 45 en 46). Daarnaast zijn objecten van glas en enkele

Afb. 42 Sporenoverzicht fase 6. In oranjebruin de kuilen en sloten. Rechts de mogelijke erfgrans. De gestippelde haven is onzeker voor deze fase.

77 S1.

78 V002, V039, V048 en V050.

Afb. 43 Een aantal kuilen in een rij in het vlak van werkput 1N. Van rechts naar links betreft het de sporen 27, 28 en 29. De foto is richting het zuiden genomen.

Afb. 44 Het uitpluizen van een van de askuilen. Door de inzet van vrijwilligers konden deze sporen gedetailleerd worden onderzocht.

metaalvondsten uit het spoor afkomstig. Het vondstmateriaal dateert uit de laatste kwart van de 17de en het begin van de 18de eeuw. Het overgrote deel van de kleipijpen dateert uit de periode 1700-1715.⁷⁹ De sluitdatum van het spoor ligt dus rond 1715.

Uit de afvalkuil komt een vrij grote hoeveelheid objecten van keramiek die geheel of bijna compleet zijn. Deze voorwerpen lagen, hoewel gebroken, in vorm in de grond. Zij lijken heel in de kuil te zijn gegooid, waarna ze door druk van de grond zijn gebroken. Tevens zijn echter diverse objecten aanwezig, waarvan slechts één of enkele scherven zijn gevonden.

Negentien scherven uit het spoor worden als ruis beschouwd. Hieronder vallen diverse fragmenten aardewerk uit de late Middeleeuwen, maar ook enkele scherven uit de uit de 16de en eerste helft van de 17de eeuw.

⁷⁹ Informatie Jan van Oostveen, zie bijlage 7a en 7b.

De kuil bevat enkele opvallende objecten. Binnen het aardewerk is een fles van Japans porselein een uitzonderlijk stuk. Bij het glas zijn veel flessen aanwezig, waaronder een zeer groot exemplaar. Deze ongewone stukken hebben vermoedelijk te maken met het beroep dat door een bewoner van het Westeinde werd uitgeoefend. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een apotheker of een scheepsarts. Door het ontbreken van historische gegevens is het niet mogelijk om de objecten aan een specifiek persoon of een familie te koppelen.

Keramiek

De hoeveelheid steengoed uit de afvalkuil is zeer beperkt: slechts zeven scherven van minimaal vijf objecten zijn aanwezig. Van een kan uit Frechen is de bodem met standvlak gevonden. Een groot fragment is afkomstig van een kan uit het Westerwald met kleine medaillons.

Het roodbakkend aardewerk is zoals gebruikelijk voor deze periode de grootste groep binnen het aardewerk. De gebruikelijke vormen zijn aanwezig. Vier bakpannen hebben een hoge kraagrand en massieve steel en zijn afkomstig uit Bergen op Zoom. Bij de borden is onder meer een exemplaar met gekamd vladecor uit Friesland en een Nederrijns bord vertegenwoordigd. Van de acht aanwezige grappen hebben drie een scherpe buikknik en onverdikte, uitstaande rand (r-gra-33). Dit model grape werd al vanaf de tweede helft van de 16de eeuw gemaakt. Onder meer op basis van het type oor, een toegeknepen lintoor, kan worden gezegd dat de grappen uit de kuil ongeveer een eeuw jonger zijn. Twee van deze grappen zijn opvallend klein (cat.nr. 2 en 3). Beide graapjes zijn niet beroet en ze zijn dus niet gebruikt om mee te koken. Wellicht werden ze gebruikt als schenk- of opslaggerei. Hiernaast is een grape met een buikknik en kraagrand (r-gra-54, cat.nr. 4) en wijde grape met steile wand (r-gra-47) aanwezig. Eveneens tot het kook- en eetgerei behoren een komfoor, twee lekschalen, een kop en een deksel. Een van de lekschalen is vrijwel compleet (cat. nr. 6). De kop is uitwendig op de rand voorzien van slibversiering en inwendig is een vladecor aangebracht (cat.nr. 5). Het object is een typisch

Materiaal	Vorm	Type	MAE
steengoed 2	kan	s2-kan-	3
	indet	s2-	2
roodbakkend aw	bakpan	r-bak-6	3
		r-bak-	1
	bord	r-bor-	3
	deksel	r-dek-8	1
	grape	r-gra-33	3
		r-gra-47	1
		r-gra-54	1
		r-gra-	3
	komfoor	r-kmf-	1
	kop	r-kop-4	1
	lekschaal	r-lek-10	1
	olielamp	r-oli-2	1
	pispot	r-pis-5	1
	test	r-tes-1	2
		r-tes-28	1
witbakkend aw	indet	r-	6
	blaker	w-bla-2	1
	grape	w-gra-19	1
		w-gra-22	2
		w-gra-	2
	kom	w-kom-15	3
	lekschaal	w-lek-4	1
	olielamp	w-oli-	1
	vergiel	w-ver-	1
	indet	w-	3
majolica	bord	m-bor-3	3
		m-bor-	2
faience	bord	f-bor-1	1
		f-bor-2	3
		f-bor-7	2
		f-bor-8	1
		f-bor-19	2
		f-bor-	1
	kom	f-kom-1	1
		f-kom-	1
	plooischtel	f-plo-3	1
	theepot	f-thee-	1
italiaanse faience	indet	f-	2
	plooischtel	i-plo-	1
porselein	bord	p-bor-	1
	fles	p-fle-4	1
	kop	p-kop-4	1
		p-kop-9	1
		p-kop-	1
	indet	p-	1
totaal			78

Afb. 45 Tabel met overzicht aangetroffen aantallen (MAE) per materiaalgroep en type.

baksel	aantal	MAE	% (MAE)
echt steengoed (s2)	7	5	6,2
roodbakend aardewerk (r)	98	32	40,0
witbakend aardewerk (w)	43	15	18,7
majolica (m)	9	5	6,3
faience (f)	52	16	20,0
italiaanse majolica/faience (i)	1	1	1,3
porselein (p)	8	6	7,5
totaal	218	80	100

Afb. 46 Tabel met overzicht keramiek uit de afvalkuil (S1) per bakselgroep.

combinatie met het deksel kon de pan goed worden afgesloten, zodat er voedsel in gestoofd kon worden.⁸⁰ Het overige roodbakend aardewerk bestaat uit een olielamp, twee pispotten en drie testen. Twee van de drie testen zijn kleine vierkante exemplaren voor in een houten voetenstoof (r-tes-1, cat.nr. 7). De derde test is zeer groot en kon worden gebruikt als kacheltje in een onverwarmde kamer: de bak werd naast de haard gekanteld op de platte zijde, zodat gemakkelijk hete kooltjes in de test konden worden geschept (cat.nr. 8). Dit soort testen worden daarom ook wel kooltjespannen genoemd.⁸¹ Vaak is bij dit soort grote testen alleen de rand geglazuurd en is het object aan de binnenzijde beroet. De kooltjespan van het Westeinde is echter inwendig geheel geglazuurd.

Ook het witbakend aardewerk omvat gebruikelijke vormen voor de periode rond 1700. Vijf grappen zijn aanwezig, waaronder twee met een steile wand en onverdikte rand (w-gra-22, cat.nr. 10 en 11). Een van deze grappen is geheel groen, het andere exemplaar is opvallend groot en inwendig bruin van kleur. Een derde grape is een karakteristiek laag en gedrongen model (w-gra-19, cat.nr. 9). Deze grappen zijn altijd voorzien van een schenklip op 90 graden van de steel. Deze grape zal niet zijn gebruikt als kookpot in het vuur, maar eerder als kan

Afb. 47 Uit de afvalkuil kwam een complete fles van Japans porselein.

of beslagkom. Tot het kookgerei behoren verder een lekschaal, drie identieke kommen (w-kom-15, cat.nr. 12) en een vergiet. Overige vormen zijn een olielamp en blaker.

Het Nederlandse tinglazuuraardewerk bestaat uit majolica en faience. Majolica was rond 1700 een verouderd product dat vooral nog in Friesland werd gemaakt. De majolica uit de kuil omvat vijf borden, waaronder een volledig wit exemplaar (cat.nr. 13). Bij een ander bord is een blauwe beschildering op de spiegel aanwezig (cat.nr. 14).

De faience is talrijker: minimaal 16 objecten zijn gevonden. Hieronder zijn in ieder geval tien borden. Vijf borden hebben een standvlak en knik op de overgang van

80 Kleij 2007, 36-37.

81 Kleij 2007, 47.

spiegel naar vlag (f-bor-2/19, 5 MAE). Vier van deze borden zijn onbeschilderd (cat. nr. 15, 18 en 19). Dit is geen teken van armoede, want witte faïence was in de mode in de tweede helft van de 17de eeuw. Op het vijfde bord is een landschap in blauw op de spiegel geschilderd. Op drie borden van faïence is een blauwe beschildering aanwezig die is geïnspireerd op Chinees kraakporselein. Twee van de borden, beide helemaal compleet, zijn identiek. (cat.nr. 16 en 17). In de standring van de borden zijn twee gaten aanwezig, vermoedelijk bedoeld om de objecten aan de wand te kunnen hangen. Een laatste bord van faïence is in feite een schoteltje. Op de bodem van dit stuk is een gestileerd Chinees landschap geschilderd. Overige objecten van faïence zijn een witte theepot, een kleine witte ploischotel en twee kommen. Op een van de kommen is een beschildering met krullen en gestileerde bladeren aanwezig (cat.nr. 20). Dit soort versiering is karakteristiek voor de eerste helft van de 18de eeuw.

Afb. 48 Uit kunsthistorische collecties zijn vergelijkbare flessen bekend. Deze zijn doorgaans beschilderd. Op dit voorbeeld staan de initialen van de eigenaar (IVH).

In West-Friesland wordt relatief veel geïmporteerd tinglazuuraardewerk uit het Mediteranne gebied gevonden. Deze importkeramiek dateert doorgaans uit de periode vóór 1650, maar wordt ook vaak in contexten uit latere tijd teruggevonden. Het gaat in deze gevallen om antieke stukken, die pas 'op hoge leeftijd' zijn gebroken en weggegooid. In de afvalkuil van het Westeinde is ook een dergelijk antiek stuk aanwezig, namelijk een fragment van een ploischotel (een crespina) (cat.nr. 21). Op de spiegel van de ploischotel was een scène met figuren aanwezig: op het fragment zijn nog net twee paar blote voeten zichtbaar. Vermoedelijk is het stuk gemaakt in Montelupo.

De hoeveelheid porselein uit de afvalkuil is voor de periode rond 1700 enigszins beperkt. Tot het standaard drinkgerei behoren drie kopjes en een schoteltje. Twee kopjes zijn redelijk compleet. Een van deze exemplaren is voorzien van een reliëfwand, waarop in blauw bloemen en landschappen in panelen zijn geschilderd (cat.nr. 24). De andere kop is uitwendig voorzien van bloemen in goud en rood (cat.nr. 23). De beschildering op dit stuk is door het verblijf in de bodem aangetast.

Een zeer uitzonderlijk stuk uit de afvalkuil is een complete fles van porselein (cat.nr. 22 en afb. 47). De fles is gemaakt in de stad Arita, in het zuiden van Japan, in de laatste kwart van de 17de eeuw. In de kunsthistorie wordt dit soort flessen aangeduid als apothekersflessen. Ze zijn vervaardigd in opdracht van de VOC voor gebruik in de overzeese gewesten, bijvoorbeeld Batavia. De flessen waren dus niet bedoeld voor de Nederlandse markt.

De flessen zijn een kopie van een Europese wijnfles van glas. Dit verklaart waarom aan de

bovenzijde van de hals een zogenaamde halsdraad aanwezig is. Bij een glazen fles is dit een functioneel element: het voorkomt dat de hals breekt als een kurk in de fles wordt geduwd. Bij de porseleinen fles heeft de halsdraad echter geen enkele functie. Het enige verschil met de glazen flessen is de aanwezigheid van een standring en afwezigheid van een ziel onder het porseleinen exemplaar.

De fles is onbeschilderd. Uit kunsthistorische collecties zijn diverse flessen met identiek model bekend die wel zijn beschilderd (afb. 48). Vaak zijn deze flessen onder meer voorzien van initialen van de eigenaar, wat erop duidt dat deze flessen in opdracht van een specifiek persoon zijn gemaakt. De beschilderde flessen zijn vooral sierobjecten, terwijl de onversierde fles van het Westeinde juist is bedoeld als gebruiksvoorwerp. Naast het feit dat de fles niet is beschilderd, wijst bijvoorbeeld ook de slechte kwaliteit van het glazuur hier op: op de helft van de fles is het glazuur heel dun en bevat putjes. Bovendien is aan de onderzijde van de fles een craquelé in het glazuur aanwezig die normaal gesproken niet voorkomt bij porselein.

Slechts enkele vondsten van porseleinen flessen uit Japan uit Nederlandse bodem zijn bekend. In 1982 is bij de opgraving op het Waterlooplein in Amsterdam de bovenzijde van een beschilderde fles gevonden.⁸² Binnen het centrum van Enkhuizen zijn op twee locaties scherven van onbeschilderde bolle flessen opgegraven.⁸³ Het beperkt aantal vondsten kan worden verklaard uit het feit dat de flessen niet waren bestemd voor de Nederlandse markt en slechts incidenteel met VOC-schepen zijn meegenomen naar het vaderland.

De kleipijpen uit de afvalkuil zijn onderzocht door Jan van Oostveen.⁸⁴ Uit de kuil

Afb. 49 Dankzij de inzet van geduldige vrijwillige medewerkers konden meerdere objecten worden gereconstrueerd.

Afb. 50 Uit de kuil kwam deze grote kelderfles. V39-G02.

⁸² Kaneda 2003. Deze opgraving is niet gepubliceerd.

⁸³ Noorder Havendijk: Duijn&Schrickx 2012, 147. Hoek Westerstraat/Davidstraat: Schrickx 2013.

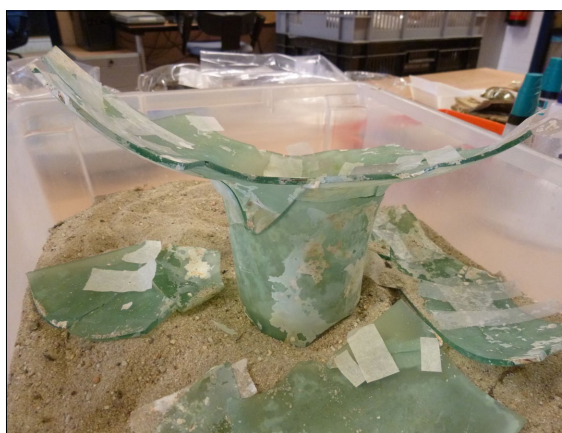
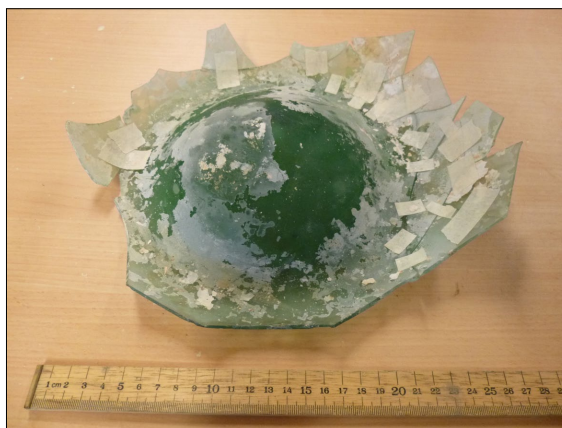
⁸⁴ Zijn uitgebreide rapportage is te vinden in bijlage 7a en 7b.

komen de fragmenten van minimaal 123 kleipijpen. Vrijwel alle pijpen kunnen in de periode 1700-1715 worden geplaatst, maar enkele pijpen zijn ouder en dateren uit de 17de eeuw. Hieronder is onder meer een rijkversierde barokpijp die waarschijnlijk in Gouda is gemaakt. Ongeveer 70% van de kleipijpen behoort tot de grove kwaliteit en is ongemerkt. De productieplaats van deze pijpen kan niet worden vastgesteld. De betere kwaliteit pijpen uit de kuil kunnen met zekerheid aan Gouda worden toegeschreven. Het aantal aangetroffen hielmerken is beperkt en bestaat voornamelijk uit de gekroonde LC (4 exemplaren), de gekroonde R (3 exemplaren) en bovenal de gekroonde PT (16 exemplaren). Dit zijn indicaties dat de gebruiker op merk heeft gerookt.

Glas

Het glaswerk uit de afvalkuil omvat minimaal zeventien objecten. Deze objecten kunnen worden ingedeeld in drie groepen, namelijk flessen (8 MAE), bekers voor het drinken van bier (7 MAE) en glazen voor wijn (2 MAE). Bij de flessen zijn onder meer vier grote, groene kelderflessen aanwezig. Kelderflessen zijn hoge, vierhoekige flessen met een kort hals. Vaak is een loden schroefdop op de fles gemonteerd, maar dat is bij de kelderflessen uit de kuil niet het geval: zij zijn alle vier voorzien van een iets uitstaande rand met daaronder een glasdraad. De flessen moesten dus worden afgedicht met een kurk. Een van de kelderflessen is redelijk compleet (afb. 49 en 50). Deze fles is 30 cm hoog, de zijkanten meten 10,5 bij 10,5 cm.

Hiernaast is een dikwandige groene wijnfles uit Duitsland aanwezig en twee kleine bolle flesjes met hoge hals. Tenslotte is een fles gevonden met de vorm van een normale bolle wijnfles, maar een uitzonderlijk groot

Afb. 51 Onder en bovenzijde van een zeer grote groene fles. V39-G01.

Afb. 52 Een bijzonder gegraveerd kelkglas. Aan de bovenzijde is een staand figuur zichtbaar. Waarschijnlijk stond daarnaast het woord: VRIENSCHAP. V50-G01

Afb. 53 Een van de metaalvondsten uit de kuil was deze messing gesp. V50-M01.

Afb. 54 Detailopname van een deel van de vondsten in situ. S1.

formaat: de bodem van de fles heeft een diameter van ongeveer 20 cm en de diameter van de hals is 9 cm (afb. 51a en b). Waarschijnlijk zat oorspronkelijk een mand om de fles heen en gaat het dus om een zogenaamde mandfles. De fles was niet bedoeld om uit te schenken: hiervoor is hij te groot en te kwetsbaar en bovendien is de hals van de fles erg nauw. Vloeistof werd waarschijnlijk via een hevel uit de fles gehaald. De fles is geen gebruiksvoorwerp van een normaal huishouden. Dit soort flessen werd door specifieke beroepsgroepen gebruikt, bijvoorbeeld apothekers. Ook werden mandflessen gebruikt bij de productie van alcohol.

De bierbekers zijn cilindrisch van vorm, hebben een rechte of uitstaande rand en staan op een voetring. Bij een enkel exemplaar zijn onder de voetring gladde noppen aanwezig. Alle bekers zijn versierd. Twee bekers zijn voorzien van een netwerkpatroon, drie bekers hebben een wafelpatroon, één beker heeft knobbels en op de laatste beker zijn dunne glasdraden aangebracht. De wijnglazen bestaan uit een roemer met braamnoppen en een kelkglas. Het kelkglas is bijzonder, want het is gegraveerd (afb. 52). Helaas zijn niet alle fragmenten van de kelk gevonden, zodat de voorstelling slechts gedeeltelijk kan worden

Afb. 55 Werk in uitvoering. Tussen klei, as en ander afval komt de Japanse fles tevoorschijn.

gereconstrueerd. Zichtbaar is een staand manfiguur en profiel en een tekst langs de bovenrand, namelijk IENSCH en VAN. Mogelijk stond het woord 'vriendschap' op het glas.

De enige metaalvondsten uit de afvalkuil zijn een ijzeren scharnier, een lakenlood met onduidelijke stempel en een messing gesp (afb. 53).

1

- 1a. 348-48-C02
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. r-dek-8
- 2b. bol deksel met ingedeukte bovenzijde, brede kraagrand en twee oren bovenop
3. 1650-1750
4. 35,5 / 7
- 5a. roodbakkend aardewerk
- 5b. loodglazuur
- 5c.
- 6a.
- 6b. twee worstoren
- 6c.
7. deksel
8. Nederland
- 9.

2

- 1a. 348-002-C03
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. r-gra-33
- 2b. grape met scherpe buikknik en iets uitgebogen rand
3. 1650-1700
4. 8,5 / 7,5
- 5a. roodbakkend aardewerk
- 5b. inwendig loodglazuur, uitwendig onder schenklip
- 5c.
- 6a. poten
- 6b. één toegeknepen lintoor
- 6c. schenklip
7. grape
8. Nederland
- 9.

3

- 1a. 348-002-C05
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. r-gra-33
- 2b. grape met scherpe buikknik en iets uitgebogen rand
3. 1650-1700
4. 8,5 / 7
- 5a. roodbakkend aardewerk
- 5b. inwendig loodglazuur, uitwendig onder schenklip
- 5c.
- 6a. poten
- 6b. één toegeknepen lintoor
- 6c. schenklip
7. grape
8. Nederland
- 9.

4

- 1a. 348-39-C01
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. r-gra-54
- 2b. grape met afgeronde buikknik, geribbelde kraagrand met dekselgeul
3. 1650-1700
4. 18 / 15,5
- 5a. roodbakkend aardewerk
- 5b. inwendig loodglazuur
- 5c.
- 6a. poten
- 6b. één of twee oren
- 6c. schenklip?
7. grape
8. Nederland
- 9.

5

- 1a. 348-002-C01
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. r-kop-4
- 2b. kop met scherpe knik bodemwand, hoge wand, op standring
3. 1675-1750
4. 14 / 9
- 5a. roodbakkend aardewerk
- 5b. loodglazuur
- 5c. inwendig bodem gemarmerd, uitwendig ringeloor
- 6a. standring
- 6b. één toegeknepen lintoor
- 6c.
7. kop
8. Friesland
- 9.

6

- 1a. 348-002-C02
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. r-lek-10
- 2b. lekschaal met zware, gegroefde kraagrand, op poten
3. 1650-1725
4. 40 / 7
- 5a. roodbakkend aardewerk
- 5b. loodglazuur
- 5c.
- 6a. poten
- 6b. twee horizontale worstoren
- 6c.
7. lekschaal
8. Nederland
- 9.

7

- 1a. 348-50-C01
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. r-tes-1
- 2b. vierkante vuurtest met scherpe knik bodem-wand en iets uitwijkende wand, afgeronde rand, op poten
3. 1675-1750
4. 13 / 9
- 5a. roodbakkend aardewerk
- 5b. loodglazuur
- 5c.
- 6a. poten
- 6b. één toegeknepen lintoor
- 6c.
7. test
8. Nederland
- 9.

8

- 1a. 348-48-C01
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. r-tes-28
- 2b. grote ovale test met kraagrand en platte zijde, op poten
3. 1650-1725
4. 47 / 18
- 5a. roodbakkend aardewerk
- 5b. inwendig loodglazuur, uitwendig op schouder
- 5c.
- 6a. poten
- 6b. twee horizontale worstoren
- 6c.
7. test
8. Nederland
- 9.

9

- 1a. 348-50-C02
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. w-gra-19
- 2b. wijde grape met scherpe buikknik en kraagrand met brede dekselgeul
3. 1650-1725
4. 14 / 9
- 5a. witbakkend aardewerk
- 5b. inwendig loodglazuur, uitwendig op schouder
- 5c.
- 6a. poten
- 6b. één toegeknepen lintoor
- 6c. schenklip op 90°
7. grape
8. Nederland
- 9.

10

- 1a. 348-39-C02
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. w-gra-22
- 2b. wijdmondige grape met afgeronde buikknik en licht uitgebogen rand
3. 1650-1700
4. 11,5 / 10
- 5a. witbakkend aardewerk
- 5b. loodglazuur met koperoxide
- 5c.
- 6a. poten
- 6b. één toegeknepen worstoor
- 6c.
7. grape
8. Nederland
- 9.

11

- 1a. 348-39-C03
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. w-gra-22
- 2b. wijdmondige grape met afgeronde buikknik en licht uitgebogen rand
3. 1650-1700
4. 21,5 / 21,5
- 5a. witbakkend aardewerk
- 5b. loodglazuur, inwendig met mangaanoxide, uitwendig met koperoxide
- 5c.
- 6a. poten
- 6b. één toegeknepen lintoor
- 6c.
7. grape
8. Nederland
- 9.

12

- 1a. 348-48-C03
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. w-kom-15
- 2b. diepe bolle kom met ribbel op buik en kraagrand op standing
3. 1675-1750
4. 31 / 13,5
- 5a. witbakkend aardewerk
- 5b. loodglazuur, uitwendig met koperoxide
- 5c.
- 6a. standing
- 6b. twee horizontale worstoren
- 6c.
7. kom
8. Nederland
- 9.

13

- 1a. 348-39-C07
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. m-bor-3
- 2b. bord met vlakke spiegel, knik spiegel-vlag en uitgebogen rand, op standring
3. 1650-1750
4. 31,5 / 5,5
- 5a. majolica
- 5b. bovenzijde tinglazuur, onderzijde loodglazuur
- 5c. geheel wit
- 6a. standring
- 6b.
- 6c.
7. bord
8. Friesland?
- 9.

14

- 1a. 348-48-C04
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. m-bor-13
- 2b. bord met vlakke spiegel met verhoogd midden, knik spiegel-vlag en uitgebogen rand, op standring
3. 1675-1750
4. 30 / 5
- 5a. majolica
- 5b. bovenzijde tinglazuur, onderzijde loodglazuur
- 5c. blauwe beschildering op spiegel: wapenschild en bladeren
- 6a. standring
- 6b.
- 6c.
7. bord
8. Friesland?
- 9.

15

- 1a. 348-39-C05
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. f-bor-2
- 2b. plat bord met platte spiegel, platte vlag inwendig met knik afgezet
3. 1650-1725
4. 22,5 / 2,5
- 5a. faience
- 5b. tinglazuur
- 5c. geheel wit
- 6a. standvlak
- 6b.
- 6c.
7. bord
8. Nederland
- 9.

16

- 1a. 348-39-C11
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. f-bor-7
- 2b. diep bord met holle spiegel, knik spiegel-vlag, smalle vlag, op standring
3. 1650-1700
4. 32,5 / 6
- 5a. faience
- 5b. tinglazuur
- 5c. blauwe beschildering; spiegel: bloemenvaas; vlag: ronde wanli-vakken
- 6a. standring
- 6b.
- 6c. twee primaire ophanggaten in standring
7. bord
8. Nederland, Delft?
- 9.

17

- 1a. 348-39-C12
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. f-bor-7
- 2b. diep bord met holle spiegel, knik spiegel-vlag, smalle vlag, op standring
3. 1650-1700
4. 33 / 6
- 5a. faience
- 5b. tinglazuur
- 5c. blauwe beschildering; spiegel: bloemenvaas; vlag: ronde wanli-vakken
- 6a. standring
- 6b.
- 6c. twee primaire ophanggaten in standring
7. bord
8. Nederland, Delft?
- 9.

18

- 1a. 348-39-C04
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. f-bor-19
- 2b. plat bord met platte spiegel, zeer brede vlag inwendig met knik afgezet
3. 1650-1725
4. 23 / 3
- 5a. faience
- 5b. tinglazuur
- 5c. geheel wit
- 6a. standvlak
- 6b.
- 6c.
7. bord
8. Nederland
- 9.

Schaal 1:2

19

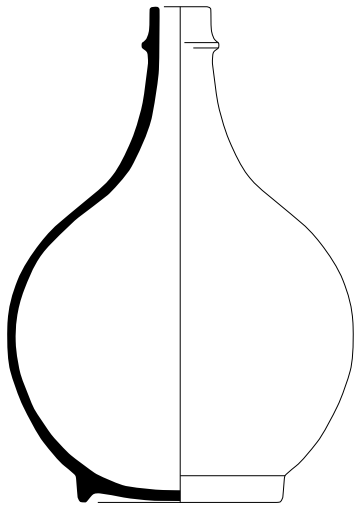
- 1a. 348-39-C06
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. f-bor-19
- 2b. plat bord met platte spiegel, zeer brede vlag inwendig met knik afgezet
3. 1650-1725
4. 21,5 / 3
- 5a. faience
- 5b. tinglazuur
- 5c. geheel wit
- 6a. standvlak
- 6b.
- 6c.
7. bord
8. Nederland
- 9.

20

- 1a. 348-002-C04
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. f-kom-1
- 2b. afgeronde kom met licht uitgebogen rand op standring
3. 1675-1725
4. 15 / 6
- 5a. faience
- 5b. tinglazuur
- 5c. blauwe beschildering; uitwendig: gestileerde bloemen; inwendig: op bodem plantmotief
- 6a. standring
- 6b.
- 6c.
7. kom
8. Nederland, Delft?
- 9.

21

- 1a. 348-39-C08
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. i-plo-
- 2b.
3. 1600-1650
4. - / -
- 5a. italiaanse majolica/faience
- 5b. tinglazuur
- 5c. polychrome beschildering; inwendig: figuren in cirkel en bladeren; uitwendig: blauwe band
- 6a. standvoet (ontbreekt)
- 6b.
- 6c.
7. plooschotel (crespina)
8. Italië, Montelupo?
- 9.

Schaal 1:2

Schaal 1:2

22

- 1a. 348-50-C03
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. p-fle-4
- 2b. bolle fles met verdikking onder rand, op standring
- 3. 1675-1700
- 4. 18 / 26
- 5a. porselein
- 5b. veldspaatglazuur
- 5c. geheel wit
- 6a. standring
- 6b.
- 6c.
- 7. fles
- 8. Japan, Arita
- 9. Kaneda 2003.

23

- 1a. 348-39-C10
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. p-kop-4
- 2b. afgeronde kop met rechte rand, op standring, zonder oor
- 3. 1680-1750
- 4. 6,5 / 4
- 5a. porselein
- 5b. veldspaatglazuur
- 5c. beschildering in rood en goud; uitwendig en op bodem: bloemen
- 6a. standring
- 6b.
- 6c.
- 7. kop
- 8. China
- 9.

24

- 1a. 348-39-C09
- 1b. Afvalplek S1 (1675-1715)
- 2a. p-kop-9
- 2b. in mal gevormde kop met plooiwand en uitgebogen rand, op standring, zonder oor
- 3. 1680-1750
- 4. 8 / 5
- 5a. porselein
- 5b. veldspaatglazuur
- 5c. blauwe beschildering; bloemen
- 6a. standring
- 6b.
- 6c. merk op bodem
- 7. kop
- 8. China
- 9.

Een tweede afvalkuil

Op nog geen 3 m ten oosten van de vondstrijke kuil kwam een tweede meer ronde kuil tevoorschijn.⁸⁵ Uit deze afvalkuil zijn 109 scherven of 33 MAE verzameld (afb. 56 en 57).⁸⁶ Hierbinnen zijn 26 fragmenten (5 MAE) van tabakspijpen aanwezig. De keramiek dateert uit de derde kwart van de 18de eeuw.

Het rood- en witbakkend aardewerk bevat het standaard gebruiksgoed uit de 18de eeuw. Een bakpan met hoge kraagrand is gemaakt in Bergen op Zoom. Een bord op standring is vrijwel compleet (cat.nr. 1). Op een kan met steile wand is aan de buitenzijde slibversiering aangebracht. Het stuk is waarschijnlijk gemaakt in Friesland. Van roodbakkend aardewerk zijn verder de deksel van een doofpot, lekschaal (cat.nr. 2), steelkom en kleine vierkante test voor in een houten stoof. Het witbakkend aardewerk omvat onder meer een lekschaal, kop en pispot van vlekkengoed.

Materiaal	Vorm	Type	MAE
roodbakkend aw	bakpan	r-bak-6	1
	bord	r-bor-3	1
	deksel	r-dek-16	1
	kan	r-kan-	1
	lekschaal	r-lek-10	1
	steelkom	r-stk-3	1
	test	r-tes-1	2
	indet	r-	2
witbakkend aw	kop	w-kop-	1
	lekschaal	w-lek-	1
	pispot	w-pis-	1
	indet	w-	2
faience	bord	f-bor-3	2
		f-bor-16	1
		f-bor-	3
	wijwaterbak	f-wyw-	1
porselein	bord	p-bor-	1
industrieel steengoed	bord	s3-bor-	1
	kop	s3-kop-3	3
totaal			27

Afb. 56 Tabel met overzicht aangetroffen aantallen (MAE) per materiaalgroep en type.

Het Nederlandse tinglazuuraardewerk bestaat uitsluitend uit faience. Friese majolica, in de eerste helft van de 18de eeuw nog een vrij algemeen product, is niet aanwezig. Met name borden en schoteltjes zijn aanwezig. Op een schoteltje op standring is bijvoorbeeld een gestileerd Chinees decor geschilderd. Twee afgeronde borden op standvlak zijn voorzien van een eenvoudige blauwe beschildering (cat.nr. 3). Één faience-scherf is een vreemde eend in de bijt: waarschijnlijk gaat het om een fragment van een wijwaterbakje met meerkleurige beschildering (afb. 58).

De importkeramiek bestaat uit een fragment van een schotel van Chinees porselein en drie kopjes en een schotel van industrieel Engels steengoed. Dit steengoed kan worden beschouwd als de voorloper van het latere industriële aardewerk.

In totaal zijn vijf koppen van Goudse tabakspijpen aanwezig. Een van de pijpen is voorzien van het merk SVO. Goudse pijpen met dit merk worden veelvuldig gevonden in West-Friesland.⁸⁷

baksel	aantal	MAE	% (MAE)
roodbakkend aardewerk (r)	32	10	37,0
witbakkend aardewerk (w)	12	5	18,5
faience (f)	28	7	25,9
porselein (p)	1	1	3,7
industrieel steengoed (s3)	10	4	14,9
totaal	83	27	100

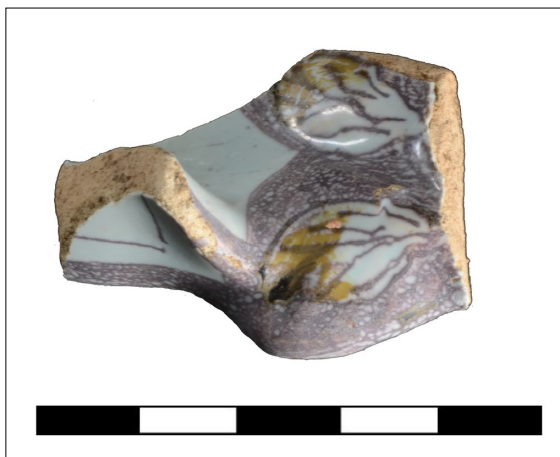
Afb. 57 Tabel met overzicht keramiek uit de afvalkuil (S27) per bakselgroep.

85 S27.

86 V053 en V054.

87 Informatie Jan van Oostveen, zie bijlage 7a en 7b.

Overige vondsten uit de afvalkuil zijn twee fragmenten van wandtegels, waaronder een met een bijbelscene, vier plavuizen (11x11 cm), fragmenten van een groene wijnfles en stukken vensterglas. Van metaal zijn vier ijzeren nagels, een loodstrip van een glas-in-loodraam en twee munten, namelijk een duit uit Overijssel uit 176. en een duit uit Utrecht uit 1739.

Afb. 58 Dit stuk faience is mogelijk een fragment van een wijwaterbakje. V53-C04.

1

- 1a. 348-53-C01
- 1b. Afvalkuil S27 (1750-1775)
- 2a. r-bor-3
- 2b. bord zonder vlag met afgeronde kraagrand, op standring
3. 1725-1800
4. 29,5 / 7,5
- 5a. roodbakkerd aardewerk
- 5b. loodglazuur
- 5c.
- 6a. standring
- 6b.
- 6c.
7. bord
8. Nederland
- 9.

2

- 1a. 348-53-C02
- 1b. Afvalkuil S27 (1750-1775)
- 2a. r-lek-10
- 2b. lekschaal met zware, gegroefde kraagrand, op poten
3. 1700-1775
4. 33 / 6,5
- 5a. roodbakkerd aardewerk
- 5b. loodglazuur
- 5c.
- 6a. poten
- 6b. twee horizontale worstoren
- 6c.
7. lekschaal
8. Nederland
- 9.

3

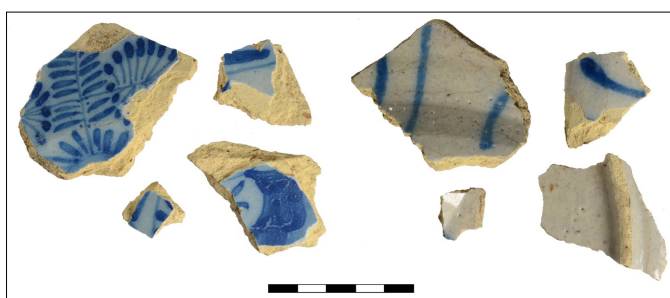
- 1a. 348-53-C03
- 1b. Afvalkuil S27 (1750-1775)
- 2a. f-bor-3
- 2b. afgerond bord op standvlak en met vrij brede vlag
3. 1700-1775
4. 22,5 / 3,5
- 5a. faïence
- 5b. tinglazuur
- 5c. blauwe beschildering: concentrische cirkel en rozet
- 6a. standvlak
- 6b.
- 6c.
7. bord
8. Nederland
- 9.

Overige kuilen

De kuilen leken enigszins in oost-west georiënteerde rijen te liggen. (afb. 42 en 43) De afstand tussen de eerste (vanaf het noorden) en de tweede rij bedroeg 3,5 m, de afstand tussen de tweede en de derde rij was 5 m.

Uit de meest westelijke kuil van de middelste rij kwamen 41 fragmenten van keramiek tevoorschijn (18 MAE).⁸⁸ Het merendeel van het materiaal dateerde uit de 18de en 19de eeuw, maar ook enkele scherven uit de 17de eeuw waren aanwezig. Uit de eerste helft van de 17de eeuw dateerde een scherf van een majolicabord met Chinees decor, een stuk van een steengoedkan en een fragment Portugese faïence met Chinees decor (afb. 59). Een kopje van capucijnerporselein, een Nederrijns bord en twee tabakspijpen dateerde in de 18de eeuw. De jongste keramiek uit de kuil waren borden van industrieel aardewerk en Europees porselein, evenals een laat model mineraalwaterkruik. Op een 19de-eeuwse Goudse pijp zijn met potlood de letters A SL geschreven. Uit de kuil kwamen verder enkele metaalvondsten, waaronder een messing boekbeslag uit de tweede helft van de 16de eeuw (afb. 60).

Een andere kuil bevatte veel oesterschelpen en as en lag net ten oosten hiervan.⁸⁹ Hiernaast kwamen 45 scherven uit de kuil.⁹⁰ De vondsten dateren uit de eerste helft van de 18de eeuw. Van roodbakend aardewerk zijn een bord met vlaversiering uit Friesland en een grape met steile wand (r-gra-49). Noemenswaardig zijn verder drie kopjes en een schotel van 18de-eeuws Chinees porselein (afb. 62). De buitenzijde van de objecten is bruin (capucijner). Inwendig zijn de kopjes en schotel voorzien van een blauwe beschildering met bloemen. Uit de asplek komen verder drie tabakspijpen, waaronder een Goudse pijp uit de periode 1715-1730. De pijp is geproduceerd door Frans Heeneman. Twee andere pijpen zijn ongemerkt en dateren uit het midden van de 17de eeuw. Mogelijk zijn deze twee kleipijpen gemaakt in West-Friesland.⁹¹

Afb. 59 Uit een van de kuilen kwam dit fragment Portugese faïence met Chinees decor (V60-C01). Datering: 1600-1650.

Uit een derde kuil kwam veel as en 29 fragmenten keramiek.⁹² Herkenbaar is een kom van roodbakend aardewerk met vlaversiering uit Friesland. De kleipijpen zijn waarschijnlijk allemaal gemaakt in Gouda en kunnen binnen de periode 1725-1740 worden geplaatst.⁹³

De groep kuilen was aan de oostzijde begrensd door een rij paalkuilen (afb. 42). Deze paalkuilen waren rechthoekig met

Afb. 60 Messing boekbeslag uit 1600-1650.

88 S31, V60.

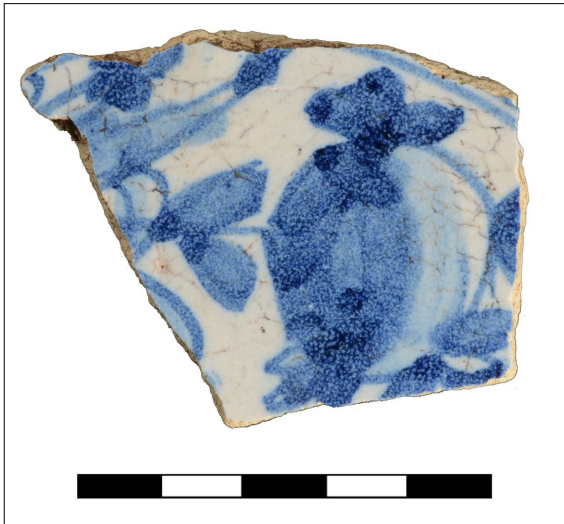
89 S37.

90 V064.

91 Informatie Jan van Oostveen, zie bijlage 7a en 7b.

92 S38, V66.

93 Informatie Jan van Oostveen, zie bijlage 7a en 7b.

Afb. 61 Uit de sloot kwam een fragment van een spiegel van een bord van Portugese faience (V032-C01). Datering: 1600-1625.

een afmeting van 0,2 m bij 0,3 m. De diepte kon niet worden vastgesteld doordat het spoor zich bijna niet aftekende in de ondergrond. De paalsporen bevatten grote stukken gebroken dakpan. Mogelijk werden hier de palen opgezet. Van de palen zelf werd niets teruggevonden. Waarschijnlijk vormden de palen een erfafscheiding.

Sloot en haven?

Of er in deze fase al een haven fungeerde is dus niet zeker. De brede sloot waar de twee havens uit fase 7 op uitmondde deed zeker al dienst in fase 6. Deze sloot werd in het midden van werkput 2 doorsneden.⁹⁴ Uit dit spoor kwamen in totaal 149 scherven die samen goed waren voor 56 MAE.⁹⁵ Het merendeel van de keramiek dateert uit een vrij lange periode, namelijk uit de hele 16de eeuw en het begin van de 17de eeuw. Deze vondsten zijn waarschijnlijk afkomstig uit de walkant van de sloot. Enkele scherven dateren uit de 12de en 13de eeuw, waaronder enkele kogelpotscherven en een scherf Pingsdorf aardewerk. Een fragment Europees porselein en een stuk van een mineraalwaterkruik komen uit de 19de eeuw.

De keramiek uit de 16de en het begin van de 17de eeuw omvat met name standaard rood- en witbakkend aardewerk. Enkele stukken zijn meer bijzonder. Een fragment van een bord en kop zijn voorzien van een ingekraste versiering (sgraffito). Op het bord is mogelijk een groot wapenschild afgebeeld. Van Portugese faience is een fragment van de spiegel van een bord (afb. 61). Het stuk dateert waarschijnlijk uit de eerste kwart van de 17de eeuw. Een andere vroege

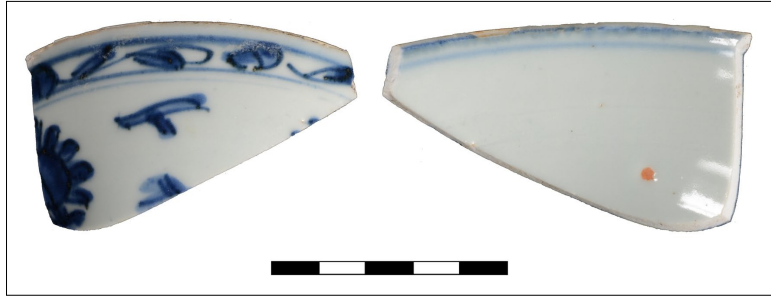

Afb. 62 Een van de drie kopjes van 18de-eeuws Chinees porselein (V064-C01).

94 S16, 19, 20, 21.

95 V031, V032, V034, V038.

import is de randscherf van een kom van Chinees porselein (afb. 63). Het stuk dateert uit de eerste kwart van de 17de eeuw, maar behoort niet tot het meer verfijnde kraakporselein. Een identieke kop is gevonden in het wrak van de Witte Leeuw (gezonken 1613).⁹⁶

Afb. 63 Een ander importstuk betrof deze randscherf van een kom van Chinees porselein (V032-C02).

In analogie met andere vindplaatsen is het waarschijnlijk dat er in deze fase op het terrein een insteekhaven voor schuiten aanwezig was.⁹⁷ Mogelijk lag deze onder een van de (grotere) havens uit fase 7. Een andere optie is dat de haven in de loop der tijd verder van het lint kwamen te liggen en dat de oudste haven(s) verder naar het noorden buiten het onderzochte deel lag(en). In zowel Bovenkarspel (hoofdstraat 17-19/23-29, afb. 64) als Hoogkarspel (Streekweg 269-275) werd dit fenomeen van naar buiten toe verschuivende havens eerder waargenomen.⁹⁸

Afb. 64 In Bovenkarspel aan de Hoofdstraat 17-19/23-25, verplaatste de insteekhaven zich in de loop der tijd steeds verder van het lint (Gerritsen & Schrickx 2014, afb. 43).

Losse vondsten

Een deel van de vondsten van de opgraving kan niet aan een specifieke context worden gekoppeld. Zij komen bijvoorbeeld uit de verrommelde bovenlaag of zijn op de stort gevonden. Vermeldenswaardige stukken onder deze losse vondsten worden hieronder besproken.

Een kleine, maar toch interessante vondst is een fragment van een groot beeld van pijpaarde

96 Pijl-Ketel 1982, 175.

97 Zie bijvoorbeeld Bovenkarspel Hoofdstraat 17-19 en 23-29 (Gerritsen & Schrickx 2014) of Hoogkarspel Streekweg 269-275, project 366, nog niet gepubliceerd.

98 Gerritsen & Schrickx 2014, 52-54.

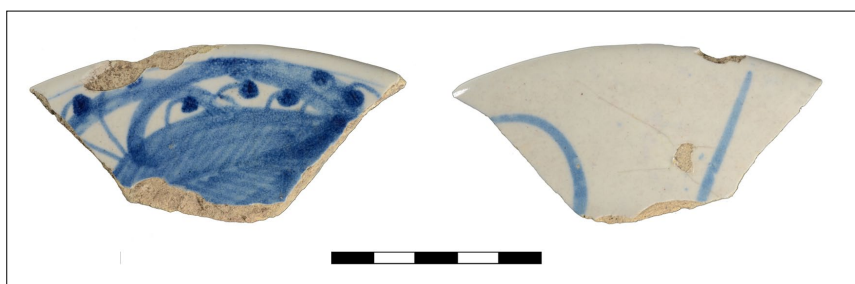
(afb. 65). Het beeld was ongeveer 28 cm hoog en stelde een heilige voor, meest waarschijnlijk Maria, Catharina of Barbara. Op het fragment is alleen een stukje van het gewaad van de heilige zichtbaar. Het meest waarschijnlijk is dat het beeld is gemaakt in Utrecht in de 15de of eerste helft van de 16de eeuw.⁹⁹

Uit de 16de eeuw dateert de bodem van een onbeschilderd bord met concaaf standvlak (afb. 66). Het bord is gemaakt in Sevilla, in het zuiden van Spanje. Dit soort onversierde majolica wordt 'Columbia plain' genoemd. Drie andere scherven behoren eveneens tot de importkeramiek, maar dateren uit de eerste helft van de 17de eeuw. Op twee fragmenten van borden van Portugese faïence is een beschildering aanwezig die is geïnspireerd op Chinees kraakporselein (afb. 67a en b). Uit Italië komt een bord met putto op de spiegel (afb. 68). Dit stuk behoort tot de compendiario-faïence en heeft een secundair doorboorde standring.

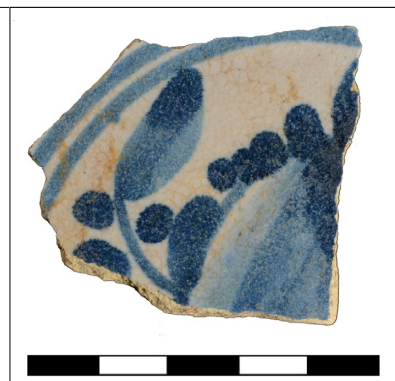

Afb. 65 Een fragment van een beeld van pijpaaarde. Waarschijnlijk betrof het een beeld van Maria, Catherina of Barbara. Het beeld is vermoedelijk gemaakt in Utrecht in de 15de of eerste helft van de 16de eeuw. V112-C01.

Afb. 66 Een stuk van een bord onversierde majolica, het zogenaamde 'Columbia plain' uit Sevilla. Datering 16de eeuw. V87-C01.

Afb. 67 a (boven) en b (rechts) Twee fragmenten Portugees faïence met een beschildering die is geïnspireerd op Chinees kraakporselein. Van het eerste fragment (boven) is de voor- en achterzijde afgebeeld. Datering: 1600-1650. V121-C01/C02.

99 Mondelinge mededeling C. Schrickx.

Uit de periode rond 1700 dateren twee redelijk complete objecten, namelijk een steelkom van roodbakkerd aardewerk (afb. 69) en de onderkant van een kan of vaas van Nederlandse faience (afb. 70). De beschildering op dit laatste stuk is overgenomen van Chinees porselein.

De metaalvondsten kunnen op basis van functie in verschillende groepen worden verdeeld. Tot de categorie kledingaccessoires behoren vijf messing gespen, een riemtong en twee kleine knopen. Eveneens uit huishoudelijke sfeer

zijn drie naaringen en twee spinloden. Een van de spinloden is plat en vrij grof gevormd (afb. 71.1). Dit lood dateert waarschijnlijk uit de Late Middeleeuwen. Het andere lood is conisch en is afkomstig uit de periode 1300-1600. Drie stuks kinderspeelgoed zijn aanwezig, namelijk een loden bikkellod met ingestempelde S, een loden speelschijf met ingekrast kruis en een miniatuur treef van messing (afb. 71.2). Van lood zijn drie visloden, zeven kogels, acht zegelloden uit de 18de of 19de eeuw en vijftien lakenloden. Op de meeste lakenloden is de stempel niet of nauwelijks zichtbaar. Herkenbaar zijn twee loden uit Leiden (afb. 71.3) en een onbekend lood met schildjes (afb. 71.4). Mogelijk is eveneens een lakenlood met het stadswapen van Enkhuizen (drie haringen) aanwezig. Tot slot zijn 35 munten gevonden, waarvan vier van zilver en 31 van koper. Bij de koperen munten dateren tien exemplaren uit de 19de of 20ste eeuw. Verder zijn veertien duiten aanwezig, de meeste dateren uit de 17de eeuw. Meer bijzonder zijn een Fries oord uit de eerste helft van de 17de eeuw en een Double Tournois uit Frankrijk, waarschijnlijk uit 1638 (afb. 71.5).

Afb. 68 Voor- en achterzijde van een stuk compendario-faience uit Italië met een afbeelding van een putto. Aan de achterzijde is na het bakproces de standing doorboord

Afb. 69 Een steelkom van roodbakkerd aardewerk. Datering rond 1700. V27-C01.

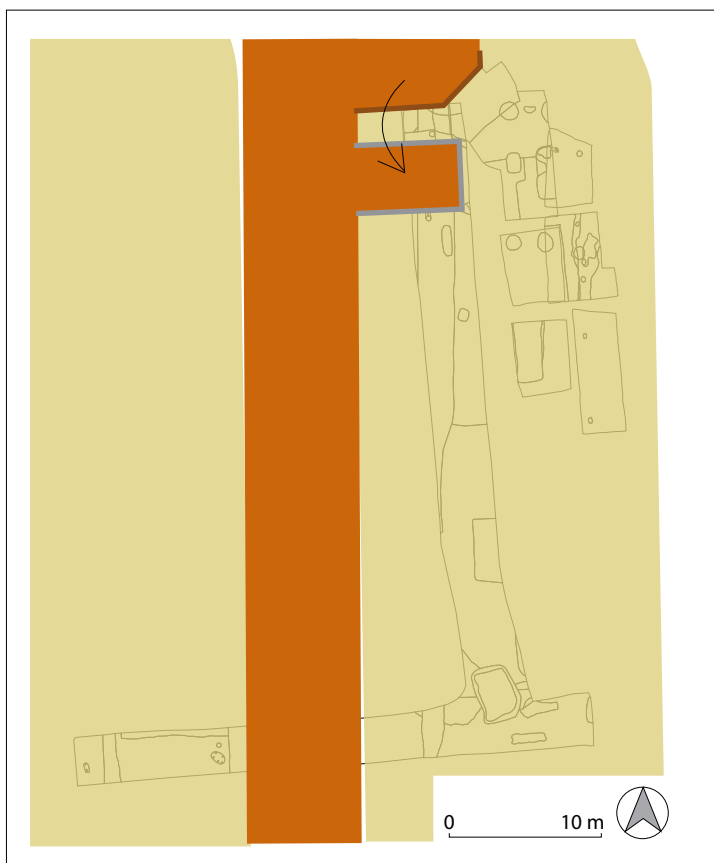
Afb. 70 Een kan of vaas van Nederlandse faience. Datering rond 1700. V27-C02.

Afb. 71 Losse metaalvondsten. Schaal 1:1. 1. Middeleeuws loden spinlood. V34-M01. 2. Messing speelgoedreeft. V99-M01. 3. Lakenlood uit Leiden. V87-M01. 4. Onbekend lakenlood met wapenschildjes. V100-M01. 5. Koperen Double Tournois uit Frankrijk, 1638?. V110-M02. 6. Zilveren penning van Hendrik VII, 1220-1235. V37-M01. 7. Fragment van een onbekende zilveren munt. V37-M02. 8. Zilveren tiende arendsrijksdaalder uit Deventer, 1612-1619. V47-M01. 9. Zilveren Brabantse stuiver van de stad Groningen, 1600. V110-M01.

Afb. 72 Erg klein, maar heel bijzonder. De oudste munt die tot nu toe bij een archeologisch onderzoek in West-Friesland is gevonden. Een kleine penning geslagen onder Hendrik VII tussen 1220 en 1235.

Afb. 73 Sporenoverzicht fase 7. Beide insteekhavens zijn weergegeven. De zuidelijke was opgebouwd uit beton.

Fase 7: moderne tijd, 1850 - heden

In de moderne tijd werden twee insteekhavens opeenvolgend aangelegd. (afb. 73 en 74) De meeste noordelijke haven was de oudste.¹⁰⁰ Deze bezat mogelijk een houten beschoeiing. Dit kon niet met zekerheid worden vastgesteld. Aan de zijkanten werden meerdere palen gevonden, maar deze kunnen ook behoren bij een paalfundering van een bakstenen kade. De haven was vermoedelijk veelhoekig van vorm met een hexagonale punt aan de oostzijde. Als de structuur symmetrisch was, had deze een minimale breedte van 6 m en een lengte van minimaal 5,5 m. Wanneer deze haven werd gegraven is niet duidelijk. Uit de dempingslagen kwam plastic. Vermoedelijk werd deze haven dichtgegooid op het moment dat de haven direct ten zuiden ervan werd aangelegd.¹⁰¹

Afb. 74 Aanleg werkput 1. Zichtbaar zijn de met zand gevulde betonnen bak van de meeste recente insteekhaven, met daarvoor (bruine baan) een deel van de middeleeuwse sloot.

¹⁰⁰ S26.

¹⁰¹ S4, 7.

De sleutel tot succes?

Uit de zandvulling van een recent gedempte insteekhaven kwam een sleutelbos met een sleutellabel van een hotel uit Engeland. Het label is gemaakt van kunststof en heeft een lengte van 10 cm en een maximale breedte aan de onderzijde van 5 cm. Op de voorzijde staat in hoofdletters gegraveerd WHITE. HART. HOTEL (3 regels) met daaronder in een kleiner font SPALDING. Onder aan het label staat AFFIX. STAMP in een nog kleiner font. Op de achterzijde staat, wederom in hoofdletters: PLEASE.LEAVE.KEY.AT.OFFICE (2 regels) met daaronder IF.TAKEN.AWAY.RETURN.BY.POST (2 regels). Onderop staat in een groot font het nummer 10 (afb. 1, boven). Waarom aan beide gegraveerde verzoeken geen gehoor is gegeven, is niet bekend. De sleutel is vanaf Spalding in Engeland meegenomen naar het Incotec terrein aan het Westeinde. Spalding ligt in het district South Holland in het Graafschap Lincolnshire in de regio East-Midlands aan de oostkust van Engeland. Het White Hart hotel is gelegen aan de Market Place. De oudste historische verwijzing naar het pand dateert uit de 14de

eeuw en in 1566 logeert Mary I, Koningin van Schotland een nachtje daar (afb. 2, midden). Het huidige pand heeft vooral zijn uiterlijk gekregen in het midden en late 18de eeuw en vanaf 1950 staat het White Hart hotel op de monumentenlijst.

Het district waar het hotel ligt heeft vermoedelijk niet voor niets de naam South-Holland gekregen. South Holland ligt in The Fens, een karakteristiek laaggelegen moerassig gebied dat met al zijn sloten en langgerekte percelen wel iets weg heeft van West-Friesland (afb. 3, onder). Even ten noorden van het centrum van Spalding ligt het bedrijf Elsoms Seeds Ltd. Misschien is de

vondst daarom wel geen toevalsvondst. In 2013 kondigde Incotec aan dat de bestaande relatie met Elsoms in de toekomst zal worden verstevigd. Wellicht dat de basis voor deze relatie een aantal jaar ervoor werd gelegd tijdens een bezoekje aan Spalding. De vraag blijft natuurlijk wel waarom de sleutel niet werd teuggeven aan de receptie, maar weggegooid in een insteekhaven aan het Westeinde.

Deze tweede insteekhaven was rechthoekig van vorm en lag oost-west georiënteerd haaks op de hoofdsloot. Hij had een breedte van 3,9 m (binnenmaat) en een minimale lengte van 3,2 m. Als we uitgaan van de breedte van de sloot zoals deze is aangetroffen in werkput 2 dan had de insteekhaven vermoedelijk een lengte rond de 7 m. De buitenzijde bestond uit een betonnen rand van 20 cm breed. Aan de oostzijde kwamen delen van een trap tevoorschijn waar men via kon afzakken naar de schuiten. De noord- en zuidmuur waren elk met een ijzeren trekanker vastgezet aan een betonnen paal die buiten de bak stond. De haven was gevuld met lichtgrijs zand op zwart slib. Uit de zandvulling kwam een (weggegooide?) sleutel van een hotel uit Spalding in Engeland.¹⁰²

Afb. 75 Werkput 6. Als lichtgrijze parallelle banen zijn verstoringen zichtbaar, die vermoedelijk tijdens de ruilverkavelingen zijn ontstaan. De foto is richting het oosten genomen.

4.2 Locatie 2

4.2.1 Bodemopbouw en verstoring

Zoals eerder aangegeven verschilde de intensiteit en het soort werkzaamheden per ruilverkaveling. Een van de vraagstellingen van dit onderzoek was of en in welke mate het bodemarchief tijdens deze werkzaamheden werd verstoord.

Op vrijwel alle locaties werden sporen van versturende activiteiten gevonden. Vermoedelijk werd het terrein van oost naar west gediepploegd, waarna men het egaliseerde. Op een aantal locaties raakte de ploeg de top van de mariene ondergrond (afb. 75). Hierbij werd de bovenzijde van de sporen uit de Bronstijd geraakt maar niet ernstig verstoord. Door de egalisatie was de bouwvoor extreem dun op plekken waar de mariene afzettingen relatief hoog lagen.¹⁰³ Aan

Afb. 76 Op sommige locaties was de bouwvoor nog maar 20 cm dik. De donkergrijze laag in het midden geeft het niveau weer waarop sporen uit de Bronstijd zouden kunnen voorkomen. Werkput 6, westzijde.

¹⁰² White Hart Hotel te Spalding in Lincolnshire, South Holland.

¹⁰³ Rond -2,0 m NAP.

de westzijde van werkput 6 was de bouwvoor nog maar 0,2 m dik (afb. 76). Ondanks deze geringe dikte waren ook hier de sporen nog intact.

De algemene bodemopbouw was als volgt: de top van het maaiveld lag op -1,7 tot -1,9 m NAP. Hieronder lag een heterogeen pakket van grijze tot grijsbruine klei (Ks3). De onderzijde van dit pakket was scherp begrensd. Onder dit pakket bevond zich af en toe een laag donkerbruingrijze uiterst humeuze kleilaag (Ks3, h3). Mogelijk is deze laag het restant van het veenpakket dat hier vermoedelijk lag ten tijde van de ontginning. Waar deze laag aanwezig was, varieerde de dikte tussen 5 en 10 cm. De onderzijde van deze laag bevond zich rond -2,3 m NAP. Onder deze laag bevond zich een donkergrijze sterk humeuze kleilaag die waarschijnlijk is ontstaan door bodemvorming in de Bronstijd. Deze laag dekte soms de sporen uit de Bronstijd af, in andere gevallen leken de sporen met deze laag opgevuld.¹⁰⁴ De vlakken in de werkputten werden direct onder deze laag op de mariene afzettingen van lichtgrijs zand en lichtgrijze tot lichtblauwe klei aangelegd. De hoogte van de vlakken varieerde tussen -2,0 en -2,6 m NAP. Het verschil tussen de bovenzijde van het maaiveld en deze afzettingen bedroeg 0,2 tot 0,6 m.

4.2.2 Spoorbeschrijving

Midden- Late Bronstijd (1500 – 800 v. Chr.)

Het merendeel van de aangetroffen sporen op deze locatie betrof sporen uit de (Midden- of Late) Bronstijd. Het ging voornamelijk om greppelsystemen, kuilenkransen en kringgreppels. Duidelijke woonstructuren ontbraken.¹⁰⁵

Ronde structuren

Ten westen van het midden van werkput 6 kwam een cluster van ondiepe vlekken en diepere kuilen tevoorschijn (afb. 77). In de eerste instantie konden hier mede door de aanwezigheid van deze vlekken geen duidelijke structuren worden ontwaard. Na uitbreiding aan weerszijden van de werkput kon worden vastgesteld dat het hier om een groep kringgreppels en/of kuilenkransen ging.¹⁰⁶ Een van deze structuren bestond aan de oostzijde uit een greppel en aan de westzijde uit losse kuilen. Binnen het greppel-deel waren diepere delen aanwezig. Hoewel deze halve

Afb. 77 Detailopname van een cluster sporen van diverse ronde structuren.

104 Al dan niet met extra lichtere zandvullingen.

105 Voor een overzicht van de aangetroffen sporen zie bijlage 2.

106 Uitbreidingen zijn werkput 9 en 10.

Afb. 78 In werkput 5 werd een kringgreppel met een opvallend kleine diameter gevonden.

kringgreppels/halve kuilen-kransen een uitzondering vormen binnen de ronde structuren, komt het vaker voor.

In totaal konden hier vier of mogelijk vijf structuren worden herkend met een diameter die varieerde tussen de 3,9 en 4,4 m. De breedte van de greppels en de kuilen lag tussen 0,2 m en 0,5 m waarbij een breedte van 0,3 m het meest voorkwam. Deze structuren lagen op een hoger zandig deel op een hoogte van -2,0 m NAP. De diepte van de sporen varieerden tussen 0,2 m en enkele centimeters.

Aan de oostzijde van de locatie werd net ten zuiden van een greppel in werkput 5 een kringgreppel aangetroffen met een

Afb. 79 Wandfragment van een pot uit de Midden-Bronstijd. Deze was afkomstig uit de losgekomen grond in de buurt van de ronde structuren. V99-C01.

diepte van 0,2 m en een opvallend kleine diameter van 1,6 m.¹⁰⁷ (afb. 78). Normaal gesproken bezitten kringgreppels een grotere diameter. In Enkhuizen aan de Kadijken werden zulke kleine kringgreppels niet aangetroffen.¹⁰⁸ In Bovenkarspel werden tijdens twee campagnes kringgreppels aangetroffen met een diameter die varieerde tussen 4,0 en 5,9 m.¹⁰⁹ Het merendeel van de diameters, lag tussen de 4,0 en 4,3 m. In de eerder genoemde cluster bedroeg de kleinst waargenomen diameter 3,9 m. Waarom hier een kringgreppel met een afwijkende afmeting werd gevonden, is niet duidelijk.

In de directe omgeving van de ronde structuren werd een wandfragment van een pot uit de Midden-Bronstijd gevonden (afb. 79).¹¹⁰ Het fragment was gemagerd met stukjes steen. Uit twee sporen die onderdeel uitmaakte van de sporencluster kwamen nog een aantal hele kleine brokjes keramiek.¹¹¹

107 S47.

108 Roessingh & Lohoff, 2011.

109 Gerritsen & Schrickx, 2014.

110 V90.

111 S78, V93; S87, V98.

Afb. 80a en b Hoefafdrukken van vee uit de (Midden-)Bronstijd.

Sporen van vee

In werkput 5 aan de noordzijde van deze locatie, werden naast een paar kleine ondiepe greppels voornamelijk sporen van ingedrukte hoeven van vee teruggevonden.¹¹² (afb. 80 a en b). De ondergrond hier bestond uit ongerijpte klei en vermoedelijk is dit deel in de Bronstijd (periodiek) erg nat geweest. Deze drassige zone werd aan de zuidzijde begrensd door een oost-west georiënteerde greppel met een breedte van 0,9 m en diepte van 0,4 m.¹¹³

Aan de zuidzijde van werkput 5 werd een zone aangesneden met een aantal ondiepe kuilen, vlekken en korte greppels. Mogelijk is een deel van deze sporen eveneens te interpreteren als afdrucken van vee. Mogelijk valt een deel van de eerder beschreven ondiepe vlekken ter hoogte van de cluster ronde structuren in werkput 7, werkput 9 en 10 onder dezelfde categorie.

Paalsporen

Aan de zuidzijde van werkput 5 kwamen twee paalsporen tevoorschijn. Één betrof een paalkuil met een diepte van 0,3 m (afb. 81).¹¹⁴ De tweede was minder diep maar bezat een onmiskerbare paalkern. De afstand tussen de twee palen bedroeg 2,2 m. Aangezien dit een gangbare afstand was tussen de stijlpalen van huizen uit de Bronstijd werd gedacht aan de mogelijke aanwezigheid van een structuur ter plaatse.¹¹⁵ De uitbreiding ter plaatse (werkput 7) gaf hier echter geen aanwijzingen voor.

Greppelsystemen

In de drie lange proefsleuven (werkput 5, 6 en 8) werden greppels van akkersystemen teruggevonden. Greppels van huisplaatsen

Afb. 81 Vermoedelijke paalkuil (S52) in werkput 5.

112 Greppels: S40 en 42.

113 S45.

114 S52.

115 Zie bijvoorbeeld: Arnoldussen & Fokkens, 2008.

Afb. 82 In deze doorsnede is te zien dat de greppel rechts minimaal een keer opnieuw werd uitgegraven. Links is een middeleeuwse sloot zichtbaar. Foto is in het oostdeel van werkput 6, richting het zuiden genomen.

werden niet aangetroffen. De greppels hadden een breedte van 0,8 m -1,0 m en een diepte die varieerde tussen 0,4 m en 0,8 m. De bodem was overwegend komvormig. Het merendeel van de greppels had een noordwest-zuidoost of noord-zuid oriëntatie. In een aantal gevallen werden oude greppels opnieuw uitgegraven nadat ze volledig waren opgevuld. (afb. 82) Tussen het graven en het opnieuw uitgraven kan in principe veel tijd hebben gezeten.

In met name werkput 8 was het een wir-war van greppels. (afb. 83) Op het laagste deel kwamen minimaal vier greppels bij elkaar. Op dit kruispunt lag een ovale kuil met een afmeting van 2,8 m bij 1,8 m.¹¹⁶ De diepte bedroeg 1,3 m. Dergelijke kuilen zijn eerder gevonden en worden doorgaans geïnterpreteerd als waterkuil of -put.¹¹⁷ De ligging op het laagste deel en aan het uiteinde van meerdere greppels zorgde er wellicht voor dat de kuil werd gevuld met regenwater in een periode van lage grondwaterstand.

Aan de hand van de doorsnedes kon een reconstructie worden gemaakt van de verschillende greppelsystemen (zie bijlage 2). Gezien de ligging en oriëntatie van deze systemen zal het merendeel van de sporen meer naar het westen of het noordwesten liggen. De nederzettingen zullen zich vermoedelijk ook daar bevinden.

Conclusie

Ondanks de aanwijzingen voor grootschalig grondverzet lijkt de mate van verstoring mee te vallen. Vermoedelijk is een deel van de oorspronkelijke bodem door diepploegen afgetopt en vergraven, maar de sporen die aanwezig zijn bleven grotendeels intact.

De aangetroffen resten horen bij de periferie van een of meerdere nederzettingen en niet bij nederzettingen zelf. Deze liggen vermoedelijk meer naar het westen of noordwesten.¹¹⁸

Middeleeuwen/Nieuwe-Tijd

Noord-zuid georiënteerd, in dezelfde richting als de huidige verkaveling, liepen zes parallelle

116 S155.

117 Zie bijvoorbeeld Roessingh & Lohoff 2011, 120-127.

118 Zie hoofdstuk 6.

Afb. 83 In werkput 8 werd een wir-war aan greppels teruggevonden. Links onder is een grote waterkuil of -put zichtbaar. De foto is richting het zuiden genomen.

percelingsloten.¹¹⁹ De afstand tussen het midden van de sloten varieerde tussen 8 en 16 m. In de meeste gevallen lagen de sloten 12 m uit elkaar. De vorm was in de doorsnede overwegend komvormig, soms met een rechte onderzijde. De sloten waren met 0,6 m opvallend ondiep.¹²⁰ Een deel van de sloten had een breedte van 1,0 – 1,2 m, de overige waren met een breedte rond de 2,8 m beduidend breder. Mogelijk zijn de smallere sloten in de Middeleeuwen gegraven en in latere periode buiten gebruik geraakt en zijn de bredere sloten langer in gebruik geweest. Op basis van de kleur en de textuur kon geen duidelijk onderscheid worden gemaakt. Zowel de smalle als de brede hadden een grijsbruine

Afb. 84. Natte omstandigheden voor aanvang van het onderzoek op Locatie 2.

¹¹⁹ Voor een overzicht van de sporen zie Bijlage 2.

¹²⁰ Niet alle sloten werden gecoupeerd.

Afb. 85 Coupeerwerk en opschonen van de profielen in werkput 1, Locatie 1.

Afb. 86 Stratigrafisch vondsten verzamelen tijdens het machinaal couperen van een sloot. (S16, werkput 2). Foto is richting het westen genomen.

tot bruine kleivulling (Ks3). In enkele gevallen bezaten de sporen aan de basis een 0,2 m dikke laag van donkerbruine uiterst humeuze klei. De sporen bevatten geen dateerbaar vondstmateriaal. Alleen in werkput 6 en 7 kwamen sloten tevoorschijn. In de sleuven met een noord-zuid ligging, ontbraken ze, al werden aan de oostzijde van werkput 5 en de westzijde van werkput 8 mogelijk de randzones van twee sloten aangesneden. Het ontbreken van oost-west georiënteerde sloten geeft een beeld van hele lange, smalle percelen. Vermoedelijk is deze indeling terug te voeren tot de ontginning van het gebied in de 12de eeuw.

5. Beantwoording onderzoeksvragen

Voor het plangebied werd een aantal onderzoeksvragen worden geformuleerd.¹²¹ Hieronder worden deze beantwoord:

1. Zijn sporen uit de Bronstijd aanwezig? Zo ja, duiden deze sporen op bewoning binnen het onderzoeksgebied of andere activiteiten? Kunnen de sporen nader worden gedateerd?

Ja. Op zowel locatie 1 als 2 kwamen sporen uit de Bronstijd voor. In beide gevallen gaat het om sporen die vermoedelijk niet dichtbij de nederzetting liggen.¹²² Greppels en plekken die zijn vertrapt door vee, wijst op functie als weidegrond in de Bronstijd. Door het ontbreken van dateerbaar vondstmateriaal kon geen direct onderscheid worden gemaakt tussen sporen uit de Midden- en de Late-Bronstijd. Op basis van de uiterlijke kenmerken is het waarschijnlijk dat ze in de Midden-Bronstijd dateren. Bredere sloten, karakteristiek voor de Late-Bronstijd, werden niet gevonden.

2. Zijn sporen of structuren aanwezig die duiden op agrarische activiteiten? Uit welke periode dateren deze sporen?

Op locatie 1 zijn diverse rechthoekige daliegaten aangetroffen, die waarschijnlijk uit de 12de eeuw dateren. Vermoedelijk is in deze gaten klei gewonnen, dat werd gebruikt om het veengebied beter geschikt te maken voor akkerbouw. In de tweede helft van de 12de eeuw is binnen locatie 1 een terp opgeworpen en een huis gebouwd. Na het verdwijnen van de bebouwing op deze plek is het terrein waarschijnlijk weer in gebruik genomen als landbouwgrond. Waarschijnlijk is in deze tijd het maaiveld verder opgehoogd.

3. Zijn gedempte ontginningsloten of jongere sloten aanwezig binnen het plangebied? Wat is de oriëntatie? Kan iets worden gezegd over de breedte van de ontginningspercelen of splitsing van percelen in latere tijd? Wanneer zijn de sloten gedempt en waarmee?

Op beide locaties zijn sloten aanwezig die een verkaveling laten zien van langgerekte smalle percelen. Deze percelen hebben verschillende breedtes tussen 8 en 16 meter. De meeste percelen zijn ongeveer 12 meter breed. Het is moeilijk om onderscheid te maken tussen sloten die bijvoorbeeld in de 17de of 18de eeuw werden gedempt en recent dichtgegooid sloten.¹²³

4. Wanneer en waarmee is het plangebied opgehoogd?

Met name locatie 1 werd opgehoogd. In de tweede helft van de 12de eeuw legde men een plateau van klei aan waarop waarschijnlijk een huis werd gebouwd. Nadat dit deel niet meer werd gebruikt voor bewoning, hoogde men het gebied wederom op. Ditmaal om het geschikter te maken voor akkerbouw. Hoe en wanneer deze latere ophoging precies tot stand kwam, is niet duidelijk.

121 PvE: Gerritsen 2013a

122 Zie Hoofdstuk 4: resultaten.

123 Zie Hoofdstuk 4: resultaten.

5. Wanneer zijn hier de eerste woonhuizen gebouwd? Wat is de aard van deze bebouwing? Vanaf wanneer werden de huizen (gedeeltelijk) uitgevoerd in baksteen? Hoeveel bouwfases zijn aanwezig? Is het maaiveld tussentijds opgehoogd? Welke informatie geven de resten over de constructie en indeling van de huizen? Wanneer zijn de huizen gesloopt?

Aangezien de woonterp in de tweede helft van de 12de eeuw is opgeworpen, is het aannemelijk dat in dezelfde periode een huis is gebouwd op de terp. Over de constructiewijze en de indeling van dit huis is door het ontbreken van een plattegrond niets te zeggen. Het huis bevond zich mogelijk verder naar het oosten, al bestaat eveneens de kans dat een huisplattegrond niet werd herkend.¹²⁴ Opvallend is dat de woonterp op ongeveer 60 meter ten zuiden van de Streekweg ligt. Dit betekent dat de 12de-eeuwse bewoning op het perceel zich niet direct langs de Streekweg bevond, maar enkele tientallen meters hier vanaf. Dit komt niet overeen met het beeld dat tot op heden bestond van de middeleeuwse bewoning langs de Streekweg: verondersteld werd dat de bebouwing in alle periodes direct aan de straat lag. De opgraving langs het Westeinde wijst dus op het tegendeel. Inmiddels is ook op een andere locatie langs de Streekweg op een flinke afstand van het lint een oude woonplaats aangetroffen, namelijk in 2014 naast de Albert Heijn in de binnenstad van Enkhuizen.¹²⁵ De resultaten van beide onderzoeken vormen aanleiding voor het herzien van het bestaande bewoningsmodel van De Streek.

De onderzochte terp was vermoedelijk tot in de 13de of 14de eeuw bewoond, hierna verschoof de bebouwing naar een locatie dichters langs de weg. Sporen van huizen uit latere tijd zijn daarom niet aangetroffen. Het maaiveld is in deze periode wel verder opgehoogd, maar dit hangt waarschijnlijk samen met agrarische activiteiten.

6. Zijn op de achtererven waterputten, beerputten en/of afvalkuilen aanwezig? Wanneer zijn zij gemaakt en buiten gebruik gesteld? Kunnen de putten worden gekoppeld aan percelen? Wat kan op basis van vondstmateriaal uit de putten worden gezegd over het consumptiepatroon en de welstand van de bewoners van het onderzoeksgebied door de tijd heen? Geven de vondsten informatie omtrent beroepen die door de bewoners van het plangebied werden uitgeoefend?

Ter hoogte van locatie 1 zijn meerdere 17de en 18de eeuwse afvaldumps aangetroffen. Deze bevonden zich allemaal aan de westzijde van een rij paalkuilen, een mogelijk erfscheiding. Deze erfgrans is op de kadastrale minuut niet aangegeven. Ook niet in het verlengde van de grens op de woonpercelen ten noorden van de locatie. Mogelijk gaat het om een oudere perceelsindeling die in de 19de eeuw niet meer bestond.¹²⁶

De meeste kuilen bevatten te weinig vondstmateriaal om uitspraken te kunnen doen omtrent materiële cultuur. Een uitzondering is afvalkuil S1, waaruit een vrij grote hoeveelheid keramiek en glas is verzameld uit de periode rond 1700. Het afval is zeer waarschijnlijk afkomstig van een familie dat in deze periode langs het Westeinde woonde. De meeste objecten uit de kuil kunnen worden gekarakteriseerd als standaard gebruiksgoed, bijvoorbeeld grappen, bakpannen en kommen. Enkele stukken wijzen op enige welstand, waaronder twee identieke schotels uit Delft en een gegraveerd wijnglas. Op basis hiervan kan worden gesuggereerd dat de familie behoorde tot de burgerij. Uit de afvalkuil komen enkele bijzondere stukken die waarschijnlijk

124 Zie ook Gerritsen & Schrickx, 2014.

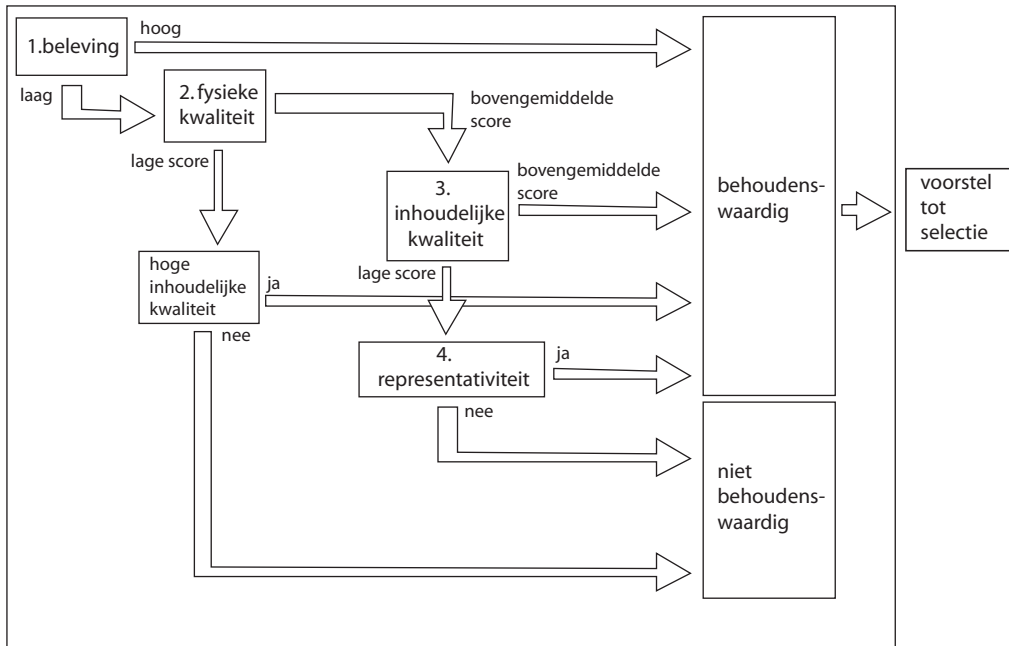
125 Rapport in voorbereiding. Project 381.

126 Voor een beschrijving van het vondstmateriaal en wat dat over de welstand van de bewoner hier kan vertellen, wordt verwezen naar Hoofdstuk 4: resultaten.

te maken hebben met het beroep dat door de man des huizes werd uitgeoefend, namelijk een fles van Japans porselein en een zeer grote glazen fles. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een apotheker of een scheepsarts.

7. Zijn sporen of structuren aanwezig die samenhangen met nijverheid of ambachtelijke activiteiten?

Er zijn geen sporen aangetroffen die met dergelijke activiteiten in verband kunnen worden gebracht.

Afb. 87 Waarderings-stroomdiagram.

Locatie 1

waarden	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	Schoonheid	Ja/Nee		
	Herinneringswaarde	Nee		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid	3		
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid		2	
	Informatiewaarde	3		
	Ensemblewaarde	3		
	Representativiteit	n.v.t		

Locatie 2

waarden	criteria	scores		
		hoog	midden	laag
beleving	Schoonheid	Nee		
	Herinneringswaarde	Nee		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid			1
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid		2	
	Informatiewaarde		2	
	Ensemblewaarde		2	
	Representativiteit	n.v.t		

Afb. 88 Een overzicht van de waarderingscore's per locatie aan de hand van fysieke en inhoudelijke criteria.

6. Waardering, conclusies en advies

Het doel van een inventariserend onderzoek door middel van proefsleuven, is naast het toetsen van het verwachtingsmodel, het in kaart brengen en waarderen van verschillende vindplaatsen binnen het plangebied. Op locatie 1 kwam een middeleeuwse huisterp tevoorschijn met daarnaast sporen van ouder en jonger gebruik. Op locatie 2 werd de periferie van een (aantal) Bronstijd nederzetting(en) aangesneden. Hieronder worden beide vindplaatsen gewaardeerd volgens de kwaliteitsnorm archeologie (KNA 3.3)

Waardering

Voor de waardering van vindplaatsen is in de kwaliteitsnorm archeologie (KNA 3.3) een proces opgesteld, waarbij vooral gekeken dient te worden naar fysieke en inhoudelijke criteria maar ook naar belevingsaspecten. (afb. 87)

Decriteria die worden gehanteerd bij belevingsaspecten zijn 'schoonheid' en 'herinneringswaarde'. Op beide locaties zijn deze niet of nauwelijks van toepassing. Op locatie 1 is de vorm van de 'diep humeuze gronden' nog enigszins in het landschap te herkennen, al is de verhoging door de aanwezigheid van de omliggende gebouwen bijna niet zichtbaar. Het Bronstijd-cultuurlandschap op locatie 2 is hier binnen het huidige landschap onzichtbaar, mede door de egalisering tijdens de ruilverkaveling, noch bestaan er herinneringen aan deze periode.

Voor de waardering van de fysieke kwaliteit dient men te kijken naar de criteria 'gaafheid' en 'conservering'. (afbeelding 88, bijlage 3 en 4) Voor locatie 1 geldt een gemiddeld of hoge score voor de meeste parameters. De score voor de fysieke kwaliteit is daardoor hoog. Locatie 2 scoort beduidend lager, vooral vanwege het ontbreken van mobilia. De score voor de fysieke kwaliteit is daardoor laag.

Voor de waardering van de inhoudelijke kwaliteit dient men respectievelijk de zeldzaamheid, informatie-waarde, ensemblewaarde en representativiteit van de vindplaats te beschouwen. Locatie 1 scoort hier met acht punten bovengemiddeld waardoor de vindplaats behoudenswaardig is. Locatie 2 scoort op de inhoudelijke kwaliteit eveneens een stuk lager waardoor deze vindplaats niet behoudenswaardig is.

Conclusies

Op beide locaties werden archeologische resten aangetroffen. Op locatie 1 ging het om sporen uit de Bronstijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Vooral de resten uit de middeleeuwse ontginningsfase en de daar opvolgende bewoningsresten in de vorm van een huisterp kunnen als behoudenswaardig worden gewaardeerd. Omdat binnen de bouwplannen behoud *in situ* geen optie was, werd geadviseerd om de vindplaats op te graven. Dit advies werd overgenomen door de bevoegde overheid waarna aansluitend het deel dat binnen de geplande bouwcontour viel, onderzocht werd.

Op locatie 2 werd de periferie van een of meerdere nederzettingen uit de (midden-) Bronstijd aangesneden. Naast meerfasige erfgreppels werden diverse ronde structuren en een waterkuil gevonden. De huisplaats(en) zullen zich vermoedelijk ten westen en noordwesten van de onderzochte locatie bevinden. Hier liggen volgens de bodemkaart van Ente voornamelijk de hogere zand- en zavelgronden (Afb. 15).

Advies

De middeleeuwse huisterp is slecht ten dele onderzocht. Een groot deel zal nog in de bodem aanwezig zijn. Deze bevindt zich onder de huidige kantoor-units die daar nu aanwezig zijn, ten oosten van het onderzochte deel. Als dit stuk in de toekomst ontwikkeld wordt, dient rekening gehouden te worden met de archeologische waarden ter plaatse. Een inventariserend onderzoek is hier dan niet nodig, volstaan kan worden met uitsluitend een opgraving.

In de huidige plannen van Incotec BV bestaat het streven om het deel ten westen van locatie 2 in de nabije toekomst te ontwikkelen. Ook hier dient rekening gehouden te worden met de aanwezige archeologische waarden. Op deze plek wordt aanbevolen om wel eerst een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uit te laten voeren. Aan de hand van dit onderzoek kunnen aanwezige vindplaatsen daar worden geïnventariseerd.

Literatuur

Literatuur Adviesdocumenten:

Duijn, D. M. & C.M. Soonius, 2012. Westeinde 107, uitbreiding Incotec BV, gemeente Enkhuizen. Een archeologisch bureauonderzoek en veldtoets. West-Friese Archeologische Rapporten 38.

Gerritsen, S. 2013a PvE Inventariserend veldonderzoek (proefsleuven) en doorstart (opgraving) Westeinde 107 (Incotec), gemeente Enkhuizen.

Landview 2006: Verkennend bodemonderzoek Westeinde 107 te Enkhuizen, Hoorn (Landview rapportnummer 2006222).

Literatuur algemeen:

Arnoldussen, S. & H. Fokkens, 2008. Bronze Age settlements in the Low Countries: an overview, in: Arnoldussen, S./ H. Fokkens (ed.), *Bronze Age settlements in the Low Countries*, Oxford p. 17-40.

Bartels, M. H., Y. Meijer, 2011. *Vierduizend jaar verleden onder Bovenkarspels oude Postkantoor*, Hoorn (Archeologie in West-Friesland 4).

Besteman, J.C., 1990. North Holland AD 400-1200: turning tide or tide turning?, in J.C. Besteman/J.M. Bos/H.A. Heidinga (eds.), *Medieval Archaeology in the Netherlands. Studies presented to H.H. van Regteren Altena*, Assen/Maastricht.

Boer, G.H. de & S. Molenaar, 2006. *West-Friesland Oost. Provincie Noord-Holland. Een archeologische verwachtingskaart voor De Streek*. RAAP-rapport 1290. Archeologisch Adviesbureau RAAP, Amsterdam.

Boon, P., 1991: Voorland en inlagen. De Westfriese strijd tegen het buitenwater, in *West-Frislands Oud en Nieuw* 58, 78-111.

Duijn, D.M. & C.P. Schrickx, 2012. *Huis en haven onder de straat. Archeologisch onderzoek tijdens rioolwerkzaamheden van de Noorder Havendijk tot de Compagniesbrug in Enkhuizen*, Hoorn. West-Friese Archeologische Rapporten 46.

Ente, P.J., 1963. *Een bodemkartering van het tuinbouwcentrum 'De Streek'*. *De bodemkartering van Nederland, deel XXI*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Geel, B. van, J. Buurman & H.T. Waterbolk 1996. Archaeological and palaeoecological indications of an abrupt climate change in The Netherlands, and evidence for climatological teleconnections around 2650 BP. *Journal of Quaternary Science* 11, 451-460.

Gerritsen, S., 2013a. *Archeologische begeleiding op een voormalig kloosterterrein aan de Zesstedenweg 159 in Grootebroek, gemeente Stede Broec*, Hoorn. West-Friese Archeologische Rapporten 50.

Gerritsen, S., 2013b. *Op de grens van de Stede, rapportage over de eerste fase van het archeologisch proefonderzoek (IVO), voor de uitbreiding van winkelcentrum Streekhof in Grootebroek, gemeente Stede Broec*. West-Friese Archeologische Rapporten 48.

Gerritsen, S. 2014a. *Eerste fase inventariserend onderzoek (d.m.v. proefsleuven) aan Westeinde 62, gemeente Enkhuizen*. West-Friese Archeologische Rapporten 64.

Gerritsen, S., 2014b. *Kolonisten in de Westfriese wildernis*. (Archeologie in West-Friesland 11, gemeente Koggenland.)

Gerritsen, S. & D.M. Duijn, 2013. *De schaduw van Hooge Werffe. Archeologisch onderzoek langs een vergeten middeleeuwse bewoningsas aan de Zuidergouw in Ursem, gemeente Koggenland*, Hoorn. West-Friese Archeologische Rapporten 51.

Gerritsen, S & C.P. Schrickx, 2014. *Kringgreppels rond De Leeuwenhalm. Archeologisch onderzoek naar resten uit de Bronstijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd op het terrein van het oude Postkantoor (Hoofdstaat 17 – 19 en 23 – 29) in Bovenkarspel, gemeente Stede Broec*. West-Friese Archeologische Rapporten 60.

IJzereef, G.F. & J.F. van Regteren Altena, 1991. *Nederzettingen uit de Midden en Late Bronstijd bij Andijk en Bovenkarspel*. In: Fokkens, H. & N. Roymans. *Nederzettingen uit de Bronstijd en de Vroege IJzertijd in de Lage Landen. Nederlandse Archeologische Rapporten 13*, Amersfoort.

Kaneda, A., 2003. *Japanese porcelain in a Dutch archaeological context. An archaeological study of Hizen porcelain from the cesspits of Amsterdam, Alkmaar, Delft and 's-Hertogenbosch*. Masterscriptie UvA.

Mieris, F., van, 1753: *Groot Charterboek der Graven van Holland, van Zeeland en Heeren van Vriesland, beginnende met de eerste en eindigende met Jacoba van Beyeren* (4 delen), Leiden.

Molenaar, S. & R. van Berkel, i.v. *Archeologische Beleidsnota Gemeente Enkhuizen. RAAPrapport 1591*. Archeologisch Adviesbureau RAAP. Weesp.

Mulder, E.F.J. de & J.H.A. Bosch, 1982. *Holocene stratigraphy, radio-carbon datings and palaeogeography of central and northern North-Holland (The Netherlands)*. Mededelingen Rijks Geologische Dienst 36(3): 111-160.

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong (red.), 2003. *De ondergrond van Nederland. Geologie van Nederland, 7*. Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO, Utrecht.

Mulder, J.R. & Dekker, L.W., 2009. *Natte daliegaten en verdrogende daliebulten in (voormalige) veengebieden*. In: *Stromingen : vakblad voor hydrologen* 15. p. 3 – 15.

Pons, L.J. & M.F. van Oosten, 1974. *De bodem van Noordholland. Toelichting bij blad 5 van de bodemkaart van Nederland, schaal 1:200.000*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Schrickx, C.P., 2009a: *Bewoningssporen vanaf de 12de eeuw aan de Dorpsstraat van Zwaag (gemeente Hoorn). De opgraving op het perceel Dorpsstraat 66, Hoorn*. Verslagen van de Archeologische Dienst Hoorn 5.

Schrickx, C.P., 2009b: *Een 12de-eeuwse huisterp. Archeologisch onderzoek op het perceel Dorpsstraat 294 in Zwaag, Hoorn*. Verslagen van de Archeologische Dienst Hoorn 12.

Schrickx, C.P., 2009c: *Archeologisch onderzoek op het perceel Dorpsstraat 186 in Zwaag, Hoorn*. Verslagen van de Archeologische Dienst Hoorn 13.

Schrickx, C.P., 2013a. *Middeleeuwse woonterpjes in Wognum. Archeologisch onderzoek op het perceel Kerkstraat 11 in Wognum, gemeente Medemblik, Hoorn (West-Friese Archeologische Rapporten 55)*.

Schrickx, C.P., 2013b. *Vier eeuwen wonen aan de Westerstraat. Archeologisch onderzoek op de percelen Westerstraat 222 en Davidstraat 1 in Enkhuizen (West-Friese Archeologische Rapporten 58)*.

Schrickx, C.P., T.Y. van de Walle-van der Woude, 2006. *Het onderzoek op het terrein van de voormalige Winston bioscoop te Hoorn (campagne 2004). De opgraving op de percelen Grote Noord 4 en 6, Hoorn (Verslagen van de Archeologische Dienst Hoorn 3)*.

Therkorn, L.L., 2004. *Landscaping the Powers of Darkness & Light: 600 BC - 350 AD : settlement concerns of Noord-Holland in wider perspective*. Proefschrift UvA.

Roessingh, W. & E. Lohof, 2011: *Bronstijdboeren op de kwelder. Archeologisch onderzoek in Enkhuizen – Kadijken*. ADC-monografie 11. ADC Archeoprojecten, Amersfoort.

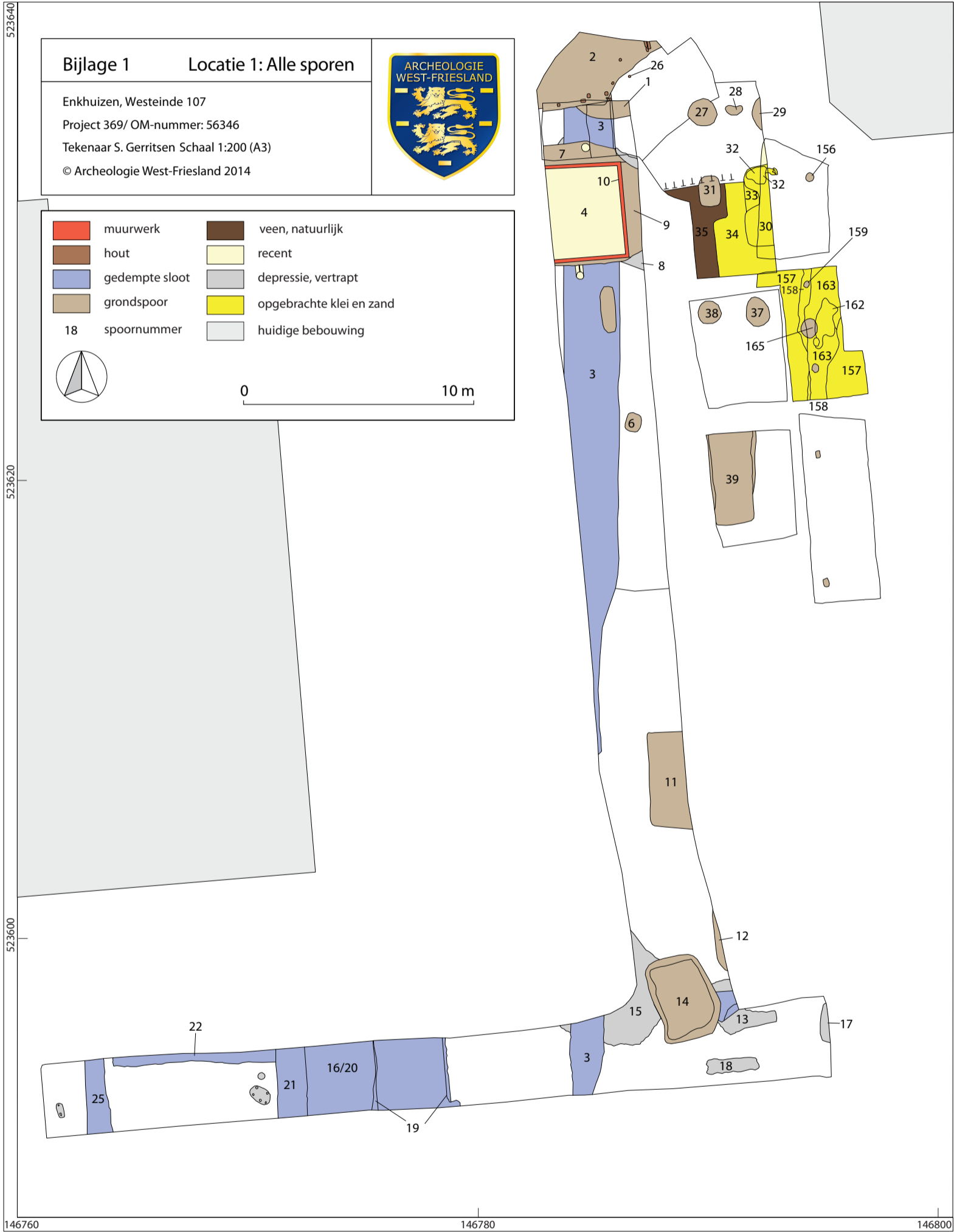
Vries-Metz, W.H de, 1993. *Luchtfoto-archeologie in oostelijk West-Friesland. Mogelijkheden en resultaten van archeologische Remote Sensing in een verdwijnend prehistorisch cultuurlandschap*. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.

Wagenaar, K. & C. van Wallenburg, 1987: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Toelichting bij de kaartbladen 19 Oost Alkmaar en 20 West Lelystad (Noordhollands gedeelte)*. Wageningen.

Weerts, H.J.T., P. Cleveringa, J.H.J. Ebbing, F.D. de Lang & W.E. Westerhoff, 2000: *De lithostratigrafische indeling van Nederland. Formaties uit het Tertiair en Kwartair. TNO-rapport 00-95-A*. NITG-TNO, Utrecht.

Zijverden, W.K. van, 2006: *Enkhuizen–Kadijken IVO2. Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van boringen*, Amersfoort (ADC-rapporten 584).

Zijverden, W.K. van, 2011: De ontwikkeling van het landschap, in W. Roessingh & E. Lohof (red), *Bronstijdboeren op de kwelders. Archeologisch onderzoek in Enkhuizen- Kadijken*, Amersfoort (ADC-monografie 11).

Bijlage 2

Locatie 2: Alle sporen

Enkhuizen, Westeinde 107
Project 369
Tekenaar S. Gerritsen Schaal 1:250 (A3)
© Archeologie West-Friesland 2014

523460

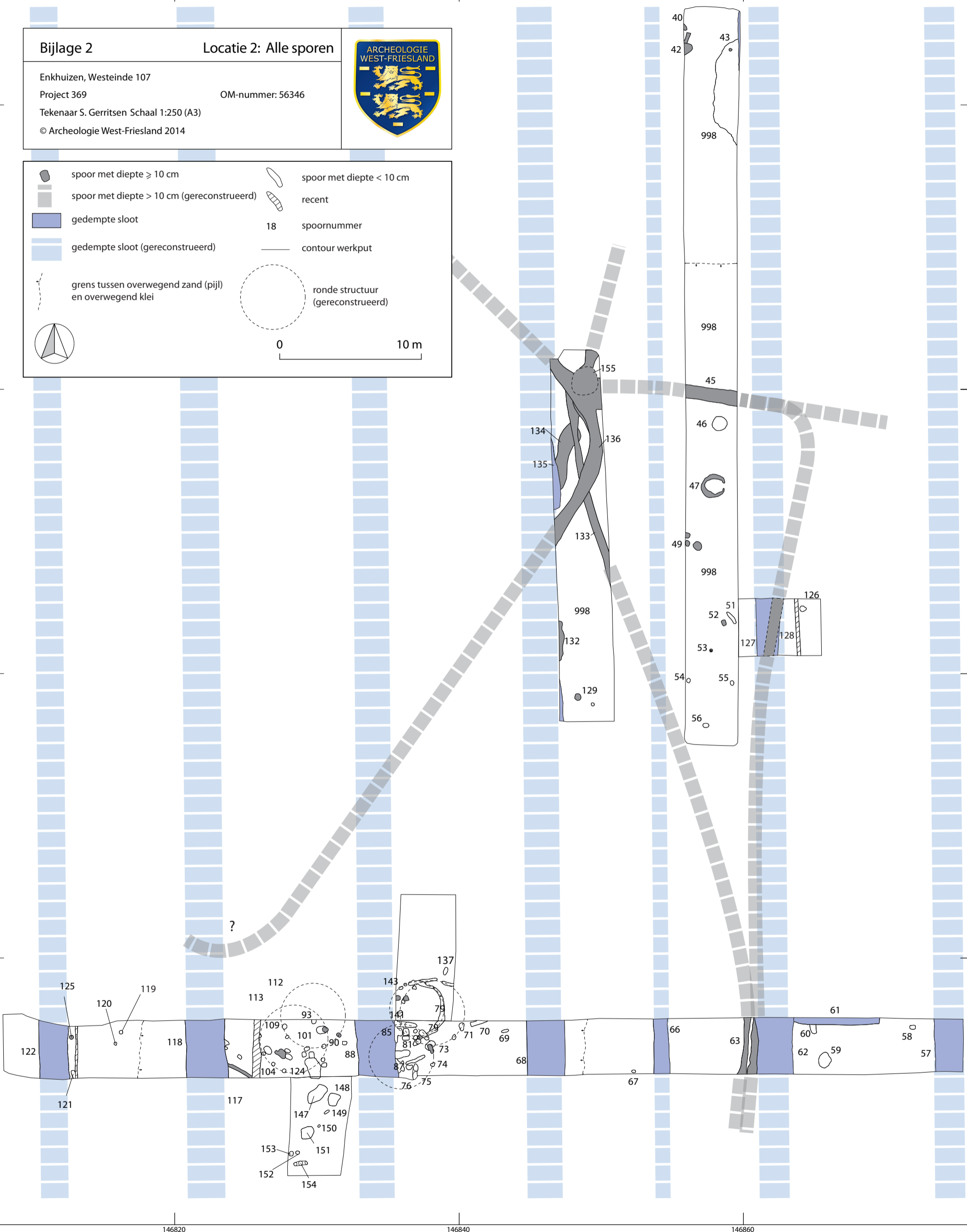
523440

523420

523400

spoor met diepte \geq 10 cm	spoor met diepte < 10 cm
spoor met diepte > 10 cm (gereconstrueerd)	recent
gedempte sloot	18 spoornummer
gedempte sloot (gereconstrueerd)	— contour werkput
grens tussen overwegend zand (pijl) en overwegend klei	ronde structuur (gereconstrueerd)

0 10 m

146820

146840

146860

Bijlage 3

Scoretabel waardestelling Enkhuizen Westeinde 107 (Incotec) locatie 1 (OM-nr. 56346)					
waarden	criteria	parameters	beoordeling	score	
beleving	schoonheid	zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement	Ja	n.v.t.	
		vorm en structuur	Ja		
		relatie met omgeving	Nee		
	herinneringswaarde	verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis	Nee	n.v.t.	
		associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis	Nee		
fysieke kwaliteit	gaafheid	aanwezigheid sporen	hoog	3	
		gaafheid sporen	midden		
		ruimtelijke gaafheid	hoog		
		stratigrafie intact	hoog		
		mobilia in situ	hoog		
		ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling	hoog		
		ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen	midden		
		aanwezigheid antropogeen biochemisch residu	midden		
		stabiliteit van de natuurlijke omgeving	hoog		
	conservering	conservering artefacten (metaal/overig)	midden	2	
	conservering organisch materiaal	hoog			
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid	in verhouding tot het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde perioden binnen dezelfde archeoregio, waarvan de aanwezigheid is vastgesteld	midden	2	
		in verhouding tot de verwachting in een recente en specifieke verwachtingskaart	midden		
	informatiewaarde	in verhouding tot opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio	hoog	3	
		bijdrage aan recent en systematisch onderzoek in de betreffende archeoregio	hoog		
		bijdrage aan recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode	hoog		
		passend binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, RCE of bevoegd gezag	laag		
	ensemblewaarde	synchronie context (voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio)		hoog	3
			diachrone context (voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de micro-regio)	hoog	
		landschappelijke context (fysisch- en historisch-geografische gaafheid van het contemporaine landschap)	midden		
		aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving	hoog		
representativiteit	kenmerkendheid voor een bepaald gebied en of periode	n.v.t.	n.v.t.		
	het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio, waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd	n.v.t.			
	in verhouding tot de verwachting in een recente en specifieke verwachtingskaart	n.v.t.			

Bijlage 4

Scoretabel waardestelling Enkhuizen Westeinde 107 (Incotec) locatie 2 (OM-nr. 56346)				
waarden	criteria	parameters	beoordeling	score
beleving	schoonheid	zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement	Nee	n.v.t.
		vorm en structuur	Nee	
		relatie met omgeving	Nee	
	herinneringswaarde	verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis	Nee	n.v.t.
		associatie met toegeschreven kwaliteit of betekenis	laag	
fysieke kwaliteit	gaafheid	aanwezigheid sporen	midden	1
		gaafheid sporen	midden	
		ruimtelijke gaafheid	hoog	
		stratigrafie intact	midden	
		mobilia in situ	laag	
		ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling	laag	
		ruimtelijke relatie tussen mobilia en sporen	laag	
		aanwezigheid antropogeen biochemisch residu	laag	
	stabiliteit van de natuurlijke omgeving	laag		
	conservering	conservering artefacten (metaal/overig)	midden	2
conservering organisch materiaal		hoog		
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid	in verhouding tot het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde perioden binnen dezelfde archeoregio, waarvan de aanwezigheid is vastgesteld	laag	2
		in verhouding tot de verwachting in een recente en specifieke verwachtingskaart	midden	
	informatiewaarde	in verhouding tot opgraving/onderzoek van vergelijkbare monumenten binnen dezelfde archeoregio	laag	2
		bijdrage aan recent en systematisch onderzoek in de betreffende archeoregio	midden	
		bijdrage aan recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode	midden	
		passend binnen vastgesteld onderzoeksprogramma van universitair instituut, RCE of bevoegd gezag	hoog	
	ensemblewaarde	synchrone context (voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio)	midden	2
		diachrone context (voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de micro-regio)	laag	
		landschappelijke context (fysisch- en historisch-geografische gaafheid van het contemporaine landschap)	laag	
		aanwezigheid van contemporaine organische sedimenten in de directe omgeving	hoog	
	representativiteit	kenmerkendheid voor een bepaald gebied en of periode	n.v.t.	
		het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio, waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd	n.v.t.	
in verhouding tot de verwachting in een recente en specifieke verwachtingskaart		n.v.t.		

Korte bespreking van de archeobotanische monsters van project 369.

Methode:

Van alle monsters is een klein deel uitgespoeld over 4 zeven (2, 1, 0,5 en 0,25 mm maaswijdte) voor een *quick scan*.

M1/ S11

Nazak over daliegat.

Algehele indruk: Donkere humeuze grond, brokkig. Het lijkt op verbrand materiaal/ asachtig met soms wat "ijzerveegjes".

Bevat verder: Enkele stukjes steen en enkele onverkoolde botfragmenten, veel houtskoolfragmenten van stengels (stroo/riet). Enkele verbrande graankorrels, kleine stukjes onverkoold hout, veel onverkoolde Juncus zaden, verbrand bladmateriaal van riet e.d, wormen-eierencocons en schimmelsporen.

M3/S12

Kuil/daliegat

Algehele indruk: Het monster bestond vnl. uit blad/wortel/stengelfragmenten.

Bevat verder: Behalve enkele Juncus zaden (rus) in fractie 0,25 mm geen zaden gevonden, wel veel spagnumblaadjes. Duidelijk veenachtig materiaal, vermoedelijk opgespit materiaal direct gebruikt om kuil weer te vullen.

M8/S39

Kuil/daliegat

Algehele indruk: harde zwart/bruine brokken plantaardig materiaal. Op het oog blad-/stengelfragmenten en mosresten.

Bevat verder: Veel keverschilden en vrij veel wormen-eieren. Enkele zaden van Juncus(rus), Ranunculus hederaceus (waterranonkel), verschillende soorten Atriplex/Chenopodium (melde/ganzenvoet), Carex spec. (zegge), frag. van Rumex (zuring) ,Ranunculus sceleratus (blaartrekkende boterbloem) en klein fragment van Silene (koekoeksbloem?)

Van de meeste soorten die in het monster gevonden zijn kunnen we aannemen dat ze in de omgeving hebben gegroeid.

Opmerking: Opvallend daarbij is het grote aantal zaden van waterdrieblad (Menyanthes trifoliata), een plant die in ondiep water in veenmoerassen groeit en zoutmijdend is.

M9/S39

Kuil/daliegat

Algehele indruk: Veel wortelmateriaal en mos en ook stengel/bladfragmenten.

Bevat verder: Mijten, keverschildjes en insectenpop.

Het zaden spectrum bestond o.a. uit:

Persicaria lapathifolia (beklierde duizendknoop)

Ranunculus spec (boterbloem)

Ranunculus sceleratus(blaartrekkende boterbloem)

Bidens spec (tandzaad)

Bolboschoenus maritimus(heen)

Schoenoplectus tabernaemontani(ruwe bies)

Menyanthes trifoliata(waterdrieblad)

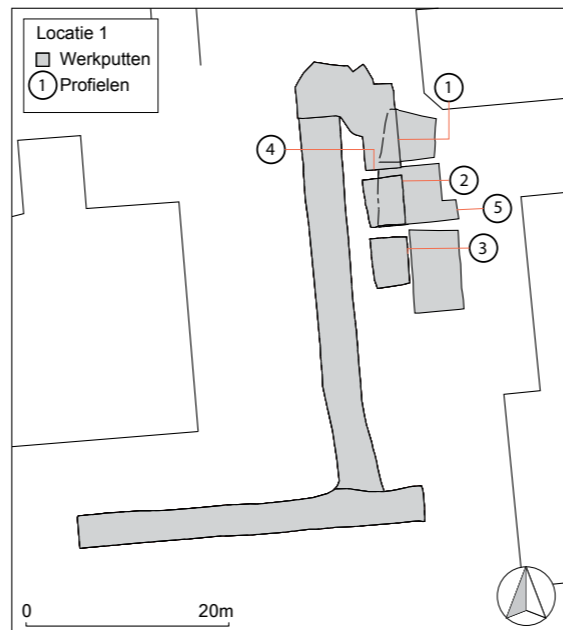
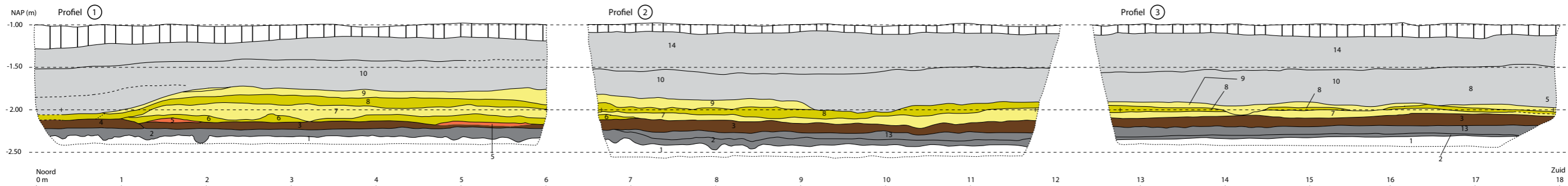
Polygonum aviculare (gewoon varkensgras)

Rumex spec (zuring)
Plantago major (grote weegbree)
Carex spec (zegge) ,2 types
Atriplex/Chenopodium (melde /ganzenvoet)
Triglochin maritima(schorrenzoutgras)
Gramineae(grassen)
Stellaria spec(muur)
Suaeda maritima(klein schorrenkruid)
Aster tripolium(zulte)
Sphagnum blaadjes(veenmos)
Mos
Silene spec(silene)
Juncus spec(rus)

Ranunculus aquatica type(waterranonkel)

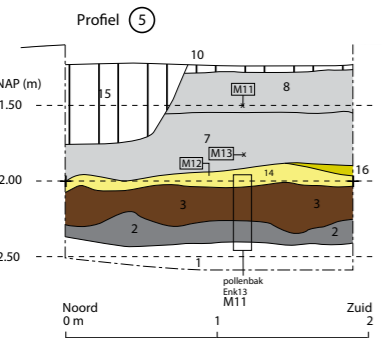
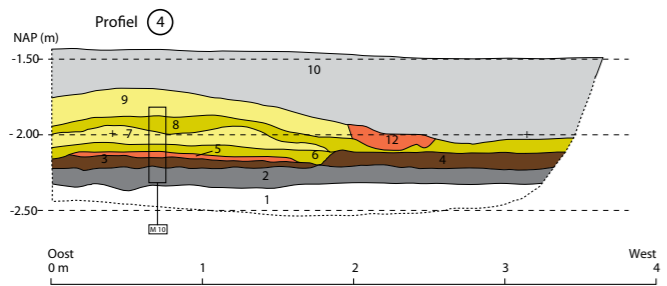
Opmerking: De meeste gevonden soorten komen voor op gestoorde plaatsen;

Waterdrieblad is een zoutmijdende plant, schorrenzoutgras, klein schorrenkruid en zulte gedijen in een brakke omgeving.

Detailopname profiel 3 (noordzijde).

Van rechts naar links (van zuid naar noord): profiel 3, 2 en 1.

Monsternamen profiel 5.

	Verstoord
	Klei, humeus; opgebracht (fase 5 en 6)
	Klei, heterogeen; opgebracht (fase 4)
	Klei, homogeen; opgebracht (fase 4)
	As; opgebracht (fase 4)
	Veen; in situ (fase 2)
	Klei, humeus; bodem in situ, lokaal vertrap (fase 1)
	Klei en zand, marien

Project 369, Westeinde 107 (Incotec)
 Omnr: 56346
 Locatie 1
 Bijlage 6: Profielen

Enkhuizen, Westeinde: Tabakspijpen

(Archeologie West-Friesland project 369)

Jan van Oostveen

Jan van Oostveen
Specialistisch Archeologisch Onderzoek
<http://klei pijp.home.xs4all.nl/klei pijp/>

Colofon

Auteur: Jan van Oostveen
Foto's: Jan van Oostveen
Versie: 1.0
Datum: Juli 2013
Formaat: A4 (breedte – hoogte: 21 - 29,7 cm)
Publicatienr: 176

J.P. van Oostveen

e-mail: kleipijp@xs4all.nl

Website: <http://kleipijp.home.xs4all.nl/kleipijp/>

Versie	Reden uitgifte
1.0	Initiële versie

Voorpagina: Barokpijp waarvan vergelijkbare exemplaren als bodemvondst uit Gouda bekend zijn. Datering 1630-1640. (cat. nr. 1).

© 2013, Jan van Oostveen, Tiel.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder de schriftelijke toestemming van de auteur.

No part of this edition may be reproduced in any form by print, photocopy, microfilm or any other means, without written permission of the author.

Inhoudsopgave

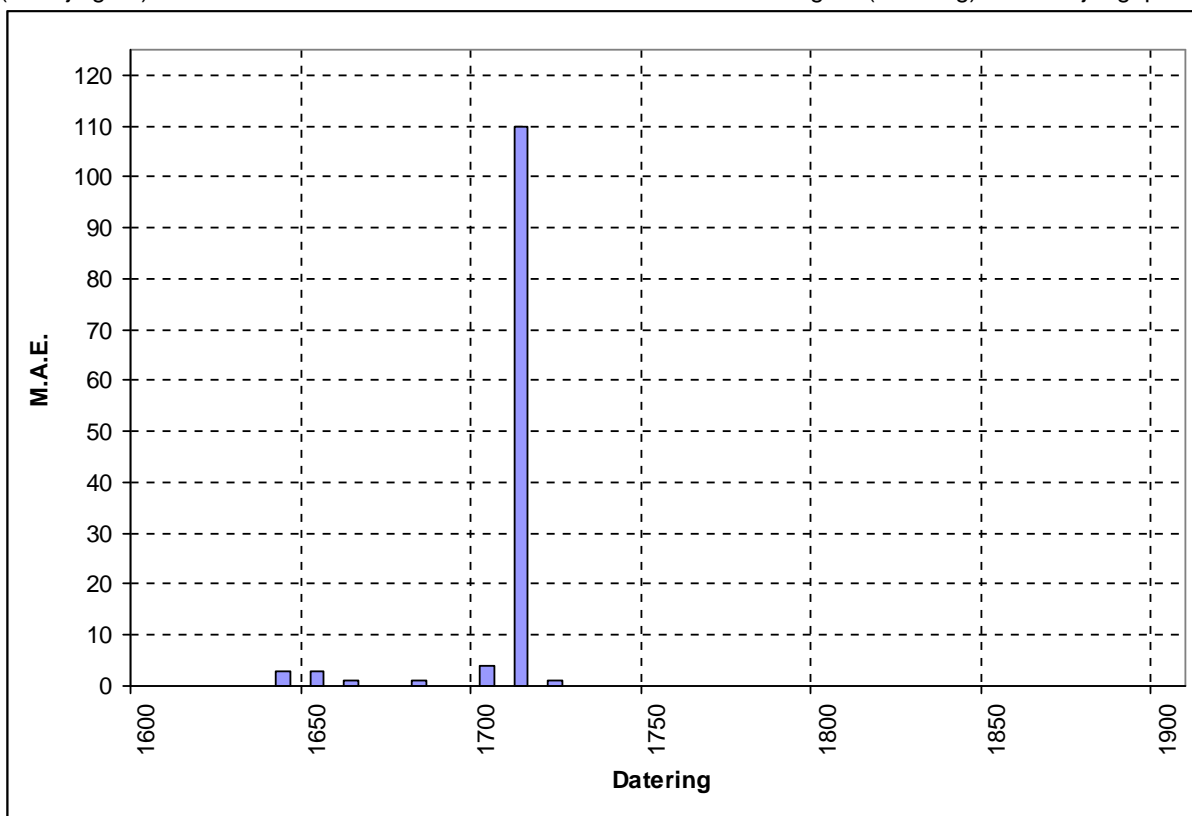
Colofon	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	4
Geraadpleegde literatuur	6
Bijlage 1: Tellijst	7
Bijlage 2: Catalogus	9
Vondstnummer 4	10
Vondstnummer 39	19
Vondstnummer 48	34
Vondstnummer 50	38

1. Inleiding

De tabakspijpen die binnen deze rapportage zijn beschreven zijn in april 2013 op het Westeinde in Enkhuizen opgegraven. Deze vondsten zijn gedeponeerd bij Archeologie West-Friesland (project 369).

483 Fragmenten van tabakspijpen zijn aangetroffen die aan een minimum aantal van 123 exemplaren toegeschreven kunnen worden (zie bijlage 1).

Van de groffe kwaliteit tabakspijpen kan het productiecentrum niet meer achterhaald worden. Dit omdat specifieke kenmerken van een pijpenmaker of productiecentrum ontbreken. Ondanks het feit dat deze specifieke kenmerken ontbreken is het opvallend dat meerdere van deze tabakspijpen net boven het hiel een streep in de klei hebben. Dit doordat de tabakspijpen in een beschadigde (messing) vorm zijn geperst.

De tabakspijpen kunnen op een enkele uitzondering na in de periode 1700-1715 gedateerd worden. De uitzonderingen worden gevormd door enkele 17de eeuwse exemplaren waaronder een zogenaamde barokpijp die gezien vergelijkbare bodemvondsten uit Gouda, in deze stad gemaakt lijkt te zijn (cat. nr. 1).

Van de tabakspijpen die gedateerd kunnen worden in de periode 1700-1715 komen de beste kwaliteit tabakspijpen uit Gouda. Het aantal aangetroffen hielmerken is beperkt en bestaat voornamelijk uit de gekroonde LC (4 exemplaren), de gekroonde R (3 exemplaren) en bovenal de gekroonde PT (16 exemplaren). Indicaties dat de gebruikers op merk heeft gerookt.

Het lijkt er op dat de gebruiker een setje van deze tabakspijpen van dezelfde maker in 1 keer heeft gekocht.

Streep net boven de hiel

Circa 70% van de tabakspijpen kan tot de allergeedkoopste, groffe kwaliteit worden gerekend. Het type tabakspijpen dat vooral door

arbeiders en werklui zal zijn gebruikt. Vergelijkbare vondstcomplexen uit de regio Amsterdam tonen voor deze periode percentages groffe van 50-70%.

Dit leidt tot de conclusie dat de tabakspijpen die in de aslaag zijn aangetroffen op een enkele uitzondering na, in de periode 1700-1715 gedateerd kunnen worden. De kwaliteit van de tabakspijpen is over het algemeen eenvoudig. Voor deze eenvoudige tabakspijpen is het niet meer vast te stellen in welk productiecentrum zij vervaardigd zijn. De betere kwaliteit tabakspijpen konden wel gedetermineerd worden en zijn geproduceerd in Gouda.

Geraadpleegde literatuur

Duco, D.H., 2009. Roken in een boerenkroeg in West-Friesland. In: Westerheem, 58ste jaargang, nummer 4, p. 146-155.

Oostveen, J. van en A. van Oostveen-Bonnema, 2001. Kleipijpen; een statistische analyse. In: Westerheem, 50ste jaargang, nummer 1, p. 13-27.

Oostveen, J. van en R. Stam, 2011. Productiecentra van Nederlandse kleipijpen; een overzicht van de stand van zaken. Tiel/Leiden.

Bijlage 1: Tellijst

Vondstnummer:	Geeft een verwijzing in welke vondstlaag de tabakspijp is aangetroffen;
Cat. nr.:	Verwijzing naar waar de tabakspijp in de catalogus is beschreven en afgebeeld;
Aantal:	Aantal kleipijpfragmenten dat is aangetroffen;
MAE:	Minimaal Aantal Exemplaren
Merk:	Het hielmerk/ketelmerk dat op de tabakspijp aanwezig is;
Steelversiering:	Versiering/tekst op steel tabakspijp;
Productiecentrum:	Productiecentrum van de tabakspijp;
Pijpenmaker:	Pijpenmaker aan wie de tabakspijp wordt toegeschreven;
Kwaliteit:	Kwaliteit tabakspijp
Datering:	Datering

Vondstnr.	Cat. nr.	Aantal	M.A.E.	Merk	Steehverstering	Mogelijk productiecentrum	Mogelijke producent	Kwaliteit	Begin datering	Eind datering	Overigen
2		66							1600	1800	Steeffragmenten voornamelijk 1700-1750
2		5							1700	1750	Ketelfragmenten
2	1	1	1	-		Gouda		Grof	1630	1640	Barokpijp
2	2	1	1	R gekroond		Gouda	Reijner van Laeuwen	Fijn	1700	1725	
2	3	1	1	II		West-Friesland		Groffijn	1635	1650	
2	4	1	1	MA gekroond		Gouda	Machiël Andriesz Brem	Fijn	1700	1725	
2	5	1				Gouda		Fijn	1700	1725	Niet afgebroken
2	6	1	1	Hoos gekroond		West-Friesland		Groffijn	1630	1645	
2	7	1	1	Boot gekroond		Gouda	Pieter Dirksz Poorens	Fijn	1700	1725	
2	8	1	1					Grof	1640	1655	
2	9	1	1	-				Grof	1650	1700	Moeilijk te dateren exactjaar
2	10-25	16	16	-				Grof	1700	1725	
2	26	2			Raderingen afgezoomd met tanden			Grof	1700	1725	
39		78							1600	1800	Steeffragmenten voornamelijk 1700-1750
39		3							1700	1750	Ketelfragmenten
39	27-28	2	2	R gekroond		Gouda	Reijner van Loouwen	Fijn	1700	1725	
39	29	1	1	II of IP gekroond		West-Friesland		Groffijn	1640	1655	
39	30	1	1	IP gekroond		West-Friesland	Jacob Petersen	Groffijn	1640	1655	
39	31-33	3	3	PI gekroond		Gouda	Mathijs Pietersz Slingerland	Fijn	1700	1725	
39	34	1	1	WT gekroond		Gouda	Willem Thijz	Fijn	1700	1725	
39	35	1	1	Posthoorn		Gouda	Abraham Danvetsz van Hoorn	Fijn/pcrselain	1650	1675	
39	36-35	30	30	-				Grof	1700	1725	
39		3	3	-				Grof	1700	1725	Niet afgebeeld, te fragmentarisch
39	66-70	5						Grof	1700	1750	
39	71	1			Raderingen afgezoomd met parelranden				1700	1750	
48		29							1600	1800	Steeffragmenten voornamelijk 1700-1750
48		3							1700	1750	Ketelfragmenten
48	72	1	1	LC gekroond		Gouda	Lucas Crjnen		1690	1715	
48	73-75	3	3	PT gekroond		Gouda	Mathijs Pietersz Slingerland	Fijn	1700	1725	
48	76-80	5	5	-				Grof	1700	1725	1 niet afgebeeld, te fragmentarisch
48	81-82	2			Raderingen afgezoomd met parelranden				1700	1750	
50		142							1600	1800	Steeffragmenten voornamelijk 1700-1750
50		12							1700	1750	Ketelfragmenten
50	83	1	1	H		Gouda		Grof	1700	1725	
50	84	1	1	B/K		Gouda	Boudewijn Claris?	Grof	1710	1730	
50	85-87	3	3	LC gekroond		Gouda	Lucas Crjnen		1690	1715	
50	88-97	10	10	PT gekroond		Gouda	Mathijs Pietersz Slingerland	Fijn	1700	1725	
50	98	1	1	WT gekroond		Gouda	Willem Thijz	Fijn	1700	1725	
50	99	1	1	SVO		Gouda	Sijmen van Os	Grof	1700	1725	
50	100	1	1	Mclen		Gouda	Arj Jacobsz Danens	Fijn/pcrselain	1700	1720	
50	101-102	2	2	Niet leesbaar		Gouda		Fijn	1700	1725	
50	103-109	27	27	-				Grof	1700	1725	
50	110-112	3						Grof	1700	1725	Ketelfragmenten
50	113-117	5			Raderingen afgezoomd met parelranden				1700	1750	
50	118	1			Raderingen afgezoomd met tanden				1700	1750	
		483	123								

Bijlage 2: Catalogus

Voor de beschrijving van de producten wordt een uniforme systematiek gehanteerd die gebaseerd is op de deductieve kenmerken van de kleipijp en zoals o.a is gepubliceerd in Westerheem, Van Oostveen 2001. De uniforme beschrijving is als volgt:

Identificatie

- 1a. Objectnummer
- 1b. Vindplaats

Deductieve kopkenmerken

- 2a. Model
Beschrijving model conform Van Oostveen en Stam, 2011.
- 2b. Zijmerk links / zijmerk rechts
Beschrijving van het zijmerk aan de linkerzijde van de pijpenkop / beschrijving van het zijmerk aan de rechterzijde van de pijpenkop.
De linker- en rechterzijde van de pijpenkop zijn de desbetreffende zijden zoals de roker deze ziet.
- 2c. Bijmerk links / bijmerk rechts
Beschrijving van het bijmerk aan de linkerzijde van de pijpenkop / beschrijving van het bijmerk aan de rechterzijde van de pijpenkop.
- 2d. (Hiel)merk
Beschrijving van het makersmerk meestal geplaatst op het uitstekende deel, het hiel, van de kleipijp.
- 2e. Oppervlaktebehandeling
De eventuele oppervlaktebehandeling bijvoorbeeld middels een agaatsteen waardoor een geglaasd oppervlak ontstaat, wordt beschreven.
- 2f. Behandeling kopopening
Bijvoorbeeld de met een botter afgewerkte scherpe randen van de kopopening.
- 2g. Afwerking ketelopening
Hieronder kan bijvoorbeeld de hele of halve radering rondom de ketelopening worden beschreven.
- 2h. Overig
Overige opmerkingen

Deductieve steelkenmerken

- 3a. Versiering
De eventueel aanwezige steelversiering wordt beschreven.
- 3b. Oppervlaktebehandeling
De eventuele oppervlaktebehandeling met een agaatsteen wordt hieronder beschreven.
- 3c. Overig
Overige opmerkingen

Conclusies op basis van deductieve kopkenmerken

- 4. Datering
- 5. Mogelijk productiecentrum
- 6. Mogelijke pijpenmaker / atelier

Overig

- 7. Literatuurverwijzing
Een verwijzing naar soortgelijke producten uit de literatuur wordt onder dit nummer gemaakt.

Afbeeldingen details zoals (hiel)merk, zijn niet op schaal.

Vondstnummer 4

Catalogusnummer 1.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. Barokke versiering
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1630-1645
5. Gouda ?
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 2.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. R gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1700-1725
5. Gouda
6. Reijnier van Leeuwen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 3.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. II
- 2e.
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1635-1650
5. West-Friesland
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 4.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. MA gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Machiel Andriesz Brem
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 5.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d.
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 6.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. Roos gekroond
- 2e.
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1630-1645
- 5. West-Friesland
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 7.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. Boot gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Pieter Dirksz Poorens
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 8.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1640-1655
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 9.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1650-1700
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 10.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 11.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 12.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 13.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369;
vondstnummer 4
1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
2a. Trechter
2b. -/-
2c. -/-
2d. -
2e. Ongeglasd
2f. Gebotterd
2g. Geen radering rondom ketelopening
2h.
3a.
3b.
3c.
4. 1700-1725
5.
6.
7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 14.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369;
vondstnummer 4
1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
2a. Trechter
2b. -/-
2c. -/-
2d. -
2e. Ongeglasd
2f. Gebotterd
2g. Geen radering rondom ketelopening
2h.
3a.
3b.
3c.
4. 1700-1725
5.
6.
7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 15.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369;
vondstnummer 4
1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
2a. Trechter
2b. -/-
2c. -/-
2d. -
2e. Ongeglasd
2f. Gebotterd
2g. Geen radering rondom ketelopening
2h.
3a.
3b.
3c.
4. 1700-1725
5.
6.
7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 16.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 17.**

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 18.**

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 19.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 20.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 21.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 22.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 23.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 24.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 25.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 26.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 4
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met tanden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 39

Catalogusnummer 27.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. R gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1720
- 5. Gouda
- 6. Reijnier van Leeuwen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 28.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. R gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1720
- 5. Gouda
- 6. Reijnier van Leeuwen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 29.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. IP of II? gekroond
- 2e.
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1640-1655
- 5. West-Friesland
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 30.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. IP gekroond
- 2e.
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1640-1655
- 5. West-Friesland
- 6. Jacob Pietersen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 31.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 32.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 33.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 34.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. WT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Willem Thijsz
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 35.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. Posthoorn
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1650-1675
- 5. Gouda
- 6. Abraham Danielsz van Hoorn
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 36.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 37.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 38.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/ stip
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 39.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 40.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 41.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 42.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/ stip
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 43.**

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 44.**

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 45.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 46.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 47.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 48.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
2a. Trechter
2b. -/-
2c. -/-
2d. -
2e. Ongeglasd
2f. Gebotterd
2g. Geen radering rondom ketelopening
2h.
3a.
3b.
3c.
4. 1700-1725
5.
6.
7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 49.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
2a. Trechter
2b. -/-
2c. -/-
2d. -
2e. Ongeglasd
2f. Gebotterd
2g. Radering voorzijde ketelopening
2h.
3a.
3b.
3c.
4. 1700-1725
5.
6.
7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 50.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
2a. Trechter
2b. -/-
2c. -/-
2d. -
2e. Ongeglasd
2f. Gebotterd
2g. Geen radering rondom ketelopening
2h.
3a.
3b.
3c.
4. 1700-1725
5.
6.
7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 51.

Foto pijp schaal 1:1

1a. Archeologie West-Friesland,
project 369; vondstnummer
39

1b. Enkhuizen, Westeinde,
askuil

2a. Trechter

2b. -/-

2c. -/-

2d. -

2e. Ongeglasd

2f. Gebotterd

2g. Radering voorzijde
ketelopening

2h.

3a.

3b.

3c.

4. 1700-1725

5.

6.

7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 52.

Foto pijp schaal 1:1

1a. Archeologie West-Friesland, project 369;
vondstnummer 39

1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil

2a. Trechter

2b. -/-

2c. -/-

2d. -

2e. Ongeglasd

2f. Gebotterd

2g. Geen radering rondom ketelopening

2h.

3a.

3b.

3c.

4. 1700-1725

5.

6.

7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 53.

Foto pijp schaal 1:1

1a. Archeologie West-Friesland, project 369;
vondstnummer 39

1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil

2a. Trechter

2b. -/-

2c. -/-

2d. -

2e. Ongeglasd

2f. Gebotterd

2g. Geen radering rondom ketelopening

2h.

3a.

3b.

3c.

4. 1700-1725

5.

6.

7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 54.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 55.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 56.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 57.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 58.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 59.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 60.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 61.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 62.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 63.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 64.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 65.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 66.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 67.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 68.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c.
- 2d.
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 69.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 70.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 71.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 39
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1750
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 48

Catalogusnummer 72.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. LC gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1690-1715
- 5. Gouda
- 6. Lucas Crijnen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 73.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 74.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 75.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 76.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 77.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 78.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 79.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 80.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 81.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1750
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 82.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 48
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1750
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 50

Catalogusnummer 83.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. - / H
- 2c. Halve maan / -
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1700-1725
5. Gouda ?
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 84.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. B binnen 8 punten / K binnen 8 punten
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1710-1730
5. Gouda
6. Boudewijn Claris?
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 85.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. LC gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1690-1715
- 5. Gouda
- 6. Lucas Crijnen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 86.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. LC gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1690-1715
- 5. Gouda
- 6. Lucas Crijnen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 87.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. LC gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1690-1715
- 5. Gouda
- 6. Lucas Crijnen
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 88.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 89.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 90.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 91.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 92.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 93.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 94.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b. Geglaasd
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 95.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 96.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b. Geglaasd
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 97.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. PT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b. Geglaasd
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Mathijs Pietersz Slingerland
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 98.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. WT gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Willem Thijsz
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 99.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. SVO / -
- 2c. - / stip
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6. Sijmen van Os
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 100.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. Molen
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1720
- 5. Gouda
- 6. Arie Jacobsz Danens
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 101.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d.
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 102.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d.
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5. Gouda
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 103.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 104.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 105.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. Halve maan / -
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 106.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 107.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 108.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 109.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 110.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 111.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 112.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 113.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 114.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 115.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 116.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 117.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 118.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 119.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 120.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening

- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 121.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening

- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 122.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. Halve maan / stip
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening

- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 123.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 124.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 125.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 126.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. - / stip
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 127.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 128.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer

129.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie
West-Friesland,
project 369;
vondstnummer
50
- 1b. Enkhuizen,
Westeinde,
askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 130.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369;
vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c.
- 2d.
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 131.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c.
- 2d.
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 132.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a. Trechter
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 133.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 134.**

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 135.**

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 136.

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 137.**

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 138.**

Foto pijp schaal 1:1

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 50
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, askuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met tanden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1725
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Enkhuizen, Westeinde Tabakspijpen (aanvulling)

(Archeologie West-Friesland project 369)

Jan van Oostveen
Specialistisch Archeologisch Onderzoek
<http://klei pijp.home.xs4all.nl/klei pijp/>

Colofon

Auteur: Jan van Oostveen
Foto's: Jan van Oostveen
Versie: 1.0
Datum: Februari 2013
Formaat: A4 (breedte – hoogte: 21 - 29,7 cm)
Publicatienr: 188

J.P. van Oostveen

e-mail: kleipijp@xs4all.nl

Website: <http://kleipijp.home.xs4all.nl/kleipijp/>

Versie	Reden uitgifte
1.0	Initiële versie

Voorpagina: Tabakspijp met als versiering Willem IV en Anna van Hannover. Datering circa 1750-1770. Vondstnummer 65.

© 2014, Jan van Oostveen, Tiel.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder de schriftelijke toestemming van de auteur.

No part of this edition may be reproduced in any form by print, photocopy, microfilm or any other means, without written permission of the author.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	4
Vondstnummer 53	4
Vondstnummer 64	4
Vondstnummer 65	4
Vondstnummer 66	4
Geraadpleegde literatuur	5
Bijlage 1: Tellijst	6
Bijlage 2: Catalogus	8
Vondstnummer 53	9
Vondstnummer 64	12
Vondstnummer 65	14
Vondstnummer 66	15

1. Inleiding

De tabakspijpen die in april 2013 op het Westeinde in Enkhuizen zijn opgegraven (project 369) zijn in 2013 gerapporteerd.¹ Deze rapportage is een aanvulling hierop en beschrijft en documenteert tabakspijpen uit een viertal nieuwe vondstnummers.

Vondstnummer 53

De tabakspijpen van dit vondstnummer zijn afkomstig uit een afvalkuil en kunnen gedateerd worden in het derde kwart van de 18de eeuw. Het zijn Goudse tabakspijpen waarvan vermeldenswaardig is dat er wederom een tabakspijp met het merk SVO is aangetroffen. Goudse tabakspijpen met het merk SVO uit de 18de eeuw zijn getuige de frequente vondsten uit West-Friesland, voornamelijk naar deze regio getransporteerd.

Vondstnummer 64

De tabakspijpen uit vondstnummer 64 kunnen in een relatief lange periode gedateerd worden: 1650-1740. De 17de eeuwse tabakspijpen zijn waarschijnlijk in West-Friesland geproduceerd. De 18de eeuwse tabakspijp is geproduceerd in Gouda.

Vondstnummer 65

Er is 1 tabakspijp met dit vondstnummer voor onderzoek aangeboden. Het betreft een Goudse tabakspijp waarvan zowel de ketel als de steel rijkelijk versierd is. Op de voorzijde van de ketel is Prins Willem IV en Anna van Hannover afgebeeld. Ter verduidelijking van de afgebeelde personen is de tekst 'VIVAT DE PRINS EN PRINCES V ORANIE' toegevoegd. Daarnaast zijn de wapenschilden van beide personen afgebeeld. De tabakspijp kan grofweg in de periode 1750-1770 gedateerd worden.

Vondstnummer 66

Het lijkt er op dat de tabakspijpen die afkomstig zijn uit dit vondstnummer binnen een beperkte tijdspanne gedateerd kunnen worden namelijk 1725/1730-1740. Voor zover nog na te gaan zijn deze tabakspijpen in Gouda geproduceerd.

¹ Van Oostveen, 2013.

Geraadpleegde literatuur

Oostveen, J. van en A. van Oostveen-Bonnema, 2001.
Kleipijpen; een statistische analyse.
In: Westerheem, 50ste jaargang,
nummer 1, p. 13-27.

Oostveen, J. van en R. Stam, 2011. Productiecentra van
Nederlandse kleipijpen; een overzicht
van de stand van zaken. Tiel/Leiden.

Oostveen, J. van, 2013. Oostveen, J. van, 2013.
Enkhuizen, Westeinde, tabakspijpen
(Archeologie West-Friesland project
369). Versie 1.0. Tiel.

Bijlage 1: Tellijst

Vondstnummer:	Geeft een verwijzing in welke vondstlaag de tabakspijp is aangetroffen;
Cat. nr.:	Verwijzing naar waar de tabakspijp in de catalogus is beschreven en afgebeeld;
Aantal:	Aantal kleipijpfragmenten dat is aangetroffen;
MAE:	Minimaal Aantal Exemplaren
Merk:	Het hielmerk/ketelmerk dat op de tabakspijp aanwezig is;
Steelversiering:	Versiering/tekst op steel tabakspijp;
Productiecentrum:	Productiecentrum van de tabakspijp;
Pijpenmaker:	Pijpenmaker aan wie de tabakspijp wordt toegeschreven;
Kwaliteit:	Kwaliteit tabakspijp
Datering:	Datering

Vondstnr.	Cat. nr.	Aantal	M.A.E.	Merk	Steelversiering	Mogelijk productiecentrum	Mogelijke producent	Kwaliteit	Begin datering	Eind datering	Overigen
53		19							1700	1850	Losse steelfragmenten
53	1	1	1	64 gekroond		Gouda	Anthony van der Vin of Maarten Monk	Fijn	1750	1780	
53	2-3	2	2	A gekroond		Gouda	Machiel Brem	Fijn	1750	1780	
53	4	1	1	HHH		Gouda	Jacobus de Vos of Dirk Dirka	Porselein	1750	1780	
53	5	1	1	SVO		Gouda	Lieve of Sijmen Groenendael	Grof	1740	1780	
53	6	1			Raderingen afgezoom met naam pijpenmaker	Gouda			1730	1780	
53	7	1			Raderingen afgezoomd met parelranden				1700	1800	
64		6							1700	1850	Losse steelfragmenten
64		3							1600	1700	Losse steelfragmenten
64	8	1	1	FHM gekroond		Gouda	Frans Heeneman	Grof	1715	1730	
64	9	1	1	-		West-Friesland?		Grof	1645	1660	
64	10	1	1			West-Friesland?		Grof	1645	1670	
64	11	1			Raderingen afgezoomd met parelranden				1700	1750	Steelfragment
64	12	1			Raderingen afgezoomd met parelranden				1700	1750	Steelfragment
64	13	1			Raderingen afgezoomd met parelranden				1700	1750	Steelfragment
65	14	1	1	Leeuw in Hollandse tuin	Florale motieven	Gouda	Frans Verzijl	Porselein	1750	1770	Oranjepijp
66		22							1700	1850	Losse steelfragmenten
66	15-16	2	2	4 gekroond		Gouda	Jan Janse van der Nunet	Fijn/porselein	1725	1740	
66	17	1	1	FHM gekroond		Gouda	Frans Heeneman	Grof	1720	1740	
66	18	1	1	Viool gekroond		Gouda	Daniel Steijn	Grof	1710	1740	
66	19	1	1	Negenpuntige roos				Grof	1710	1740	
		69	14								

Bijlage 2: Catalogus

Voor de beschrijving van de producten wordt een uniforme systematiek gehanteerd die gebaseerd is op de deductieve kenmerken van de kleipijp en zoals o.a is gepubliceerd in Westerheem, Van Oostveen 2001. De uniforme beschrijving is als volgt:

Identificatie

- 1a. Objectnummer
- 1b. Vindplaats

Deductieve kopkenmerken

- 2a. Model
Beschrijving model conform Van Oostveen en Stam, 2011.
- 2b. Zijmerk links / zijmerk rechts
Beschrijving van het zijmerk aan de linkerzijde van de pijpenkop / beschrijving van het zijmerk aan de rechterzijde van de pijpenkop.
De linker- en rechterzijde van de pijpenkop zijn de desbetreffende zijden zoals de roker deze ziet.
- 2c. Bijmerk links / bijmerk rechts
Beschrijving van het bijmerk aan de linkerzijde van de pijpenkop / beschrijving van het bijmerk aan de rechterzijde van de pijpenkop.
- 2d. (Hiel)merk
Beschrijving van het makersmerk meestal geplaatst op het uitstekende deel, het hiel, van de kleipijp.
- 2e. Oppervlaktebehandeling
De eventuele oppervlaktebehandeling bijvoorbeeld middels een agaatsteen waardoor een geglaasd oppervlak ontstaat, wordt beschreven.
- 2f. Behandeling kopopening
Bijvoorbeeld de met een botter afgewerkte scherpe randen van de kopopening.
- 2g. Afwerking ketelopening
Hieronder kan bijvoorbeeld de hele of halve radering rondom de ketelopening worden beschreven.
- 2h. Overig
Overige opmerkingen

Deductieve steelkenmerken

- 3a. Versiering
De eventueel aanwezige steelversiering wordt beschreven.
- 3b. Oppervlaktebehandeling
De eventuele oppervlaktebehandeling met een agaatsteen wordt hieronder beschreven.
- 3c. Overig
Overige opmerkingen

Conclusies op basis van deductieve kopkenmerken

- 4. Datering
- 5. Mogelijk productiecentrum
- 6. Mogelijke pijpenmaker / atelier

Overig

- 7. Literatuurverwijzing
Een verwijzing naar soortgelijke producten uit de literatuur wordt onder dit nummer gemaakt.

Afbeeldingen details zoals (hiel)merk, zijn niet op schaal.

Vondstnummer 53

Catalogusnummer 1.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 53
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, afvalkuil
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. Gouds wapenschild + S / Gouds wapenschild + S
- 2d. 64 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1750-1780
5. Gouda
6. Anthony van der Vin of Maarten Monk
- 7.

Foto pijp niet op schaal

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 2.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 53
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, afvalkuil
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. Gouds wapenschild + S / Gouds wapenschild + S
- 2d. A gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1750-1780
5. Gouda
6. Machiel Brem
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 3.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 53
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, afvalkuil
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. Gouds wapenschild + S / Gouds wapenschild + S
- 2d. A gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1750-1780
5. Gouda
6. Machiel Brem
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 4.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 53
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, afvalkuil
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. Gouds wapenschild / -
- 2d. HHH
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1750-1780
- 5. Gouda
- 6. Jacobus de Vos of Dirk Dirka
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 5.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 53
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, afvalkuil
- 2a. Ovoïde
- 2b. SVO / -
- 2c. Gouds wapenschild / Gouds wapenschild + S
- 2d. HHH
- 2e. Ongeglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g.
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1740-1780
- 5. Gouda
- 6. Lieve of Sijmen Groenendael
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 6.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 53
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, afvalkuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met naam pijpenmaker
- 3b.
- 3c.
- 4. 1730-1780
- 5. Gouda
- 6.
- 7.

Foto pijp niet op schaal

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 7.

Foto pijp niet op schaal

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369;
vondstnummer 53
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, afvalkuil
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1800
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 64

Catalogusnummer 8.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 64
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, asplek
- 2a. Trechter
- 2b. FHM gekroond / -
- 2c. Stip / stip
- 2d. -
- 2e. Ongelaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1715-1730
- 5. Gouda
- 6. Frans Heeneman
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 9.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 64
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, asplek
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Radering voorzijde ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1645-1660
- 5. Mogelijk West-Friesland
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 10.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 64
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, asplek
- 2a. Dubbelconisch
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1645-1670
- 5. Mogelijk West-Friesland
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 11.

Foto pijp niet op schaal

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 64
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, asplek
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1750
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 12.**

Foto pijp niet op schaal

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 64
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, asplek
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1750
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 13.**

Foto pijp niet op schaal

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 64
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, asplek
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Raderingen afgezoomd met parelranden
- 3b.
- 3c.
- 4. 1700-1750
- 5.
- 6.
- 7.

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 65

Catalogusnummer 14.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 65
- 1b. Enkhuizen, Westeinde, bovenlaag
- 2a. Ovoïde
- 2b. Prins Willem IV binnen ovaal; prinselijk wapen met tekst HONI SOIT QUI MAL Y PENSE / Anna van Hannover binnen ovaal met hierboven haar wapenschild en tekst "VIVAT DE PRINS EN PRINCES V ORANIE"
- 2c. Gouds wapenschild /-
- 2d. Leeuw in Hollandse tuin
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
4. 1750-1770
5. Gouda
6. Frans Verzijl
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Vondstnummer 66

Catalogusnummer 15.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 66
- 1b. Enkhuizen, Westeinde
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 4 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1725-1740
- 5. Gouda
- 6. Jan Janse van der Nunet
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 16.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 66
- 1b. Enkhuizen, Westeinde
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. -/-
- 2d. 4 gekroond
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1725-1740
- 5. Gouda
- 6. Jan Janse van der Nunet
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 17.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 66
- 1b. Enkhuizen, Westeinde
- 2a. Trechter
- 2b. FHM gekroond / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1720-1740
- 5. Gouda
- 6. Frans Heeneman
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Catalogusnummer 18.

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 66
- 1b. Enkhuizen, Westeinde
- 2a. Trechter
- 2b. Viool gekroond / -
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1710-1740
- 5. Gouda
- 6. Daniel van Steijn
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)**Catalogusnummer 19.**

- 1a. Archeologie West-Friesland, project 369; vondstnummer 66
- 1b. Enkhuizen, Westeinde
- 2a. Trechter
- 2b. Negenpuntige roos / negenpuntige roos
- 2c. -/-
- 2d. -
- 2e. Ongeglasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Geen radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1710-1740
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Jan van Oostveen (<http://www.xs4all.nl/~kleipijp/kleipijp/>)

Bijlage 8 Determintatie keramiek

Vnr		Compl.dat.	Materiaal	C	Vorm	Typenr	Rand	Overig	Tot.	MAE	Objectdat.	Opmerkingen
V001	Aanleg wp 1 ten N kelder S4	1300-1700	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-5	1	0	1	1	1575-1675	zwaar beroet
V001	Aanleg wp 1 ten N kelder S4	1300-1700	roodbakkend aw		olielamp	r-oli-	0	1	1	1	1600-1700	stam
V001	Aanleg wp 1 ten N kelder S4	1300-1700	roodbakkend aw		grape	r-gra-	0	5	5	1	1550-1650	
V001	Aanleg wp 1 ten N kelder S4	1300-1700	faience		bord	f-bor-	0	1	1	1	1650-1750	wit
V001	Aanleg wp 1 ten N kelder S4	1300-1700	kogelpot aw		indet	kp-kog-	0	1	1	1	1100-1325	
V002	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw	C01	kop	r-kop-4	1	0	1	1	1675-1750	Friesland, uitwendig slijbaakjes, inwendig vla, geknepen worstoor
V002	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw	C02	lekschaal	r-lek-10	1	0	1	1	1650-1725	vrijwel compleet, op poten, geheel glazuur, rand gesleten, paar scherven uit V002
V002	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw	C05	grape	r-gra-33	1	0	1	1	1650-1700	klein model, inwendig glazuur, 1 toegeknepen lintoor en schenkclip
V002	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw	C03	grape	r-gra-33	1	0	1	1	1650-1700	klein model, inwendig glazuur, 1 toegeknepen worstoor en lip
V002	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		bord	r-bor-	1	2	3	1	1675-1750	Friesland, vladecor
V002	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-6	3	0	3	2		BOZ
V002	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		grape	r-gra-	1	0	1	1	1675-1750	wijde grape met steile wand, inwendig glazuur, uitwendig beroet
V002	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		grape	r-gra-	1	0	1	1	1650-1725	inwendig glazuur, toegeknepen lintoor
V002	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		indet	r-	3	24	27	2		
V002	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw		olielamp	w-oli-	1	1	2	1		geheel geel
V002	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw		vergiet	w-ver-	1	0	1	1		geheel groen
V002	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw		indet	w-	1	10	11	1		
V002	Afvalplek S1	1675-1715	faience		theepot	f-thee-	0	1	1	0		wit, oor theepot
V002	Afvalplek S1	1675-1715	faience		bord	f-bor-8	1	0	1	1	1650-1700	inwendig in blauw gestileerd Chinees landschap
V002	Afvalplek S1	1675-1715	majolica		bord	m-bor-	4	1	5	1		witte vlag
V002	Afvalplek S1	1675-1715	majolica		bord	m-bor-	1	0	1	1	1650-1700	aigretterand, laat
V002	Afvalplek S1	1675-1715	faience		indet	f-	1	9	10	1		meest wit
V002	Afvalplek S1	1675-1715	faience		plooischotel	f-plo-3	1	5	6	1	1650-1725	wit, 1 scherf uit V39
V002	Afvalplek S1	1675-1715	majolica		bord	m-bor-3	1	0	1	1	1675-1725	Fries?, gele en blauwe beschildering, krullen op vlag
V002	Afvalplek S1	1675-1715	faience	C04	kom	f-kom-1	2	1	3	1	1675-1725	blauwe beschildering, krullen en gestileerde bladeren
V002	Afvalplek S1	1675-1715	italiaanse faience		bord	i-bor-	1	0	1	0	1575-1625	Berretino, ruis
V002	Afvalplek S1	1675-1715	porselein		kom	p-kom-	1	0	1	0	1600-1650	kraak, kraaikop, ruis?
V002	Afvalplek S1	1675-1715	portugese faience		kom	po-kom-	0	1	1	0	1600-1650	ruis
V002	Afvalplek S1	1675-1715	steengoed 2		kan	s2-kan-	1	2	3	1	1650-1700	Westerwald, kleine medaillons
V002	Afvalplek S1	1675-1715	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	1	1600-1675	Westerwald, grijs, leeuwapplique
V002	Afvalplek S1	1675-1715	steengoed 2		kan	s2-	1	0	1	1		bovenzijde kan met smalle hals
V002	Afvalplek S1	1675-1715	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	1	1600-1700	Frechen, bodem standvlak
V002	Afvalplek S1	1675-1715	steengoed 2		pot	s2-	0	1	1	0	1800-1900	relief, raar ding met verf, heel laat, rest bij V51
V002	Afvalplek S1	1675-1715	pingsdorf aw		indet	pi-	0	3	3	0		ruis
V002	Afvalplek S1	1675-1715	maaslands aw		indet	wm-	0	1	1	0		ruis, stuk lensbodem
V002	Afvalplek S1	1675-1715	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	0	100	100	24		zie determinatie Jan van Oostveen
V003	Verdiepen, onderste laag op zavel	1150-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1	1100-1300	ingesnoerde hals, geen dekselgeul, magering met grof zand
V003	Verdiepen, onderste laag op zavel	1150-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1	1100-1300	dekselgeul, zandmagering
V003	Verdiepen, onderste laag op zavel	1150-1250	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	4	0	4	3	1100-1300	zandmagering, soms grof
V003	Verdiepen, onderste laag op zavel	1150-1250	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2?	1	0	1	1	1100-1300	afwijkend model met uitstekende rand, grof gemagerd,

V003	Verdiepen, onderste laag op zavel	1150-1250	kogelpot aw		indet	kp-	0	22	22	0		1 roze oppervlak, onversierd
V003	Verdiepen, onderste laag op zavel	1150-1250	pingsdorf aw?		indet	pi-	0	1	1	1	1100-1300	roze oppervlak
V003	Verdiepen, onderste laag op zavel	1100-1200	grijsbakkend aw		indet	g-	0	1	1	1		ongemagerd, gedraaid, dunwandig
V004	Sloot S2	1900-1950	industrieel wit		bord	iw-bor-	1	0	1	1	1890-1899	drukdecor met tekst ZIJ DE .. 189.
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag sloot	1150-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	2	0	2	2		geen dekselgeul, onversierd
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag sloot	1150-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1		dekselgeul, grof
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag sloot	1150-1250	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	2	0	2	2		grof
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag sloot	1150-1250	kogelpot aw		indet	kp-	0	24	24	0		meest grof, onversierd
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag sloot	1150-1250	kogelpot aw		komfoor?	kp-kmf-?	1	0	1	1		dikke rand, fijn gemagerd, import?
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag sloot	1150-1250	pingsdorf aw		beker	pi-bek-1	1	0	1	1		verfversiering: strepen
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag sloot	1150-1250	pingsdorf aw		pot	pi-pot-	1	0	1	1		kraagrand, aanzet tuit, hard gebakken
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag sloot	1150-1250	pingsdorf aw		indet	pi-	0	4	4	0		oa stukje standring
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag sloot	1150-1250	maaslands wit		indet	wm-	0	2	2	1		kleine fragmenten
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag sloot	1150-1250	steengoed 5		s5-	indet	0	4	4	1	1225-1275	
V006	Vulling sloot S3	1150-1225	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		
V006	Vulling sloot S3	1150-1225	kogelpot aw		indet	kp-	0	2	2	0		grof, dikwandig
V006	Vulling sloot S3	1150-1225	pingsdorf aw		indet	pi-	0	4	4	1	1100-1200	1 stukje met verf
V006	Vulling sloot S3	1150-1225	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1	1150-1200	hard gebakken
V007	S5, plek in sloot S3	1100-1200	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	1	0	1	1		groot fragment, holle steel, dikwandig zandmagering
V007	S5, plek in sloot S3	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	3	3	0		1 met grove magering en roze oppervlak
V007	S5, plek in sloot S3	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1	1100-1200	
V008	Aanleg wp 1, tot 15 m op lint	1675-1725	roodbakkend aw	C01	test	r-tes-1	1	0	1	1	1675-1725	vierkante bak, compleet, geheel glazuur met spikkels, poten volledig weggesleten
V009	Aanleg wp 1, bovenste lagen	1200-1750	roodbakkend aw		indet	r-	0	2	2	1		oa oor
V009	Aanleg wp 1, bovenste lagen	1200-1750	majolica		indet	m-	1	0	1	1	1600-1650	stukje voet met blauwe beschildering
V009	Aanleg wp 1, bovenste lagen	1200-1750	faience		bord	f-bor-	0	1	1	1	1650-1750	
V009	Aanleg wp 1, bovenste lagen	1200-1750	roodbakkend aw		kan	r-kan-	0	1	1	1	1750-1850	Fries, late slib
V009	Aanleg wp 1, bovenste lagen	1200-1750	kogelpot aw		indet	kp-	0	1	1	1		bezemstreek
V009	Aanleg wp 1, bovenste lagen	1200-1750	maaslands wit		indet	wm-	0	1	1	1	1150-1250	uitwendig geel glazuur, kleine vorm
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-1	1	0	1	1		dekselgeul, dikwandig, grof gemagerd
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1		dekselgeul, dikwandig, grof gemagerd
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		geen dekselgeul, dikwandig, zandmagering
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-	0	1	1	1		holle steel
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-	0	1	1	0		stuk standring
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	kogelpot aw		indet	kp-	0	21	21	0		onversierd, meest grof
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	steengoed 5		kan	s5-kan-	0	4	4	1		vermoedelijk van zelfde kan, met paarse engobe, geknepen standring, draairingen
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	pingsdorf aw		pot	pi-pot-	0	2	2	1		fragmenten bodem geknepen standring
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		mogelijk kogelpot
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	pingsdorf aw		indet	pi-	0	3	3	0		2 met verfversiering
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	maaslands wit		indet	wm-	0	2	2	1		glazuurspetters
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	1	1	1		Paffrath
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		grijs oppervlak, lichte scherf
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot	1175-1225	pingsdorf aw?		indet	pi-?	1	0	1	1		gekke rand, afwijkend import Rijnland
V011	Uit spoor 6	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		
V011	Uit spoor 6	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-9	1	0	1	1		afgeronde rand

V011	Uit spoor 6	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	2	2	0		grof
V011	Uit spoor 6	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	2	2	1	1100-1200	
V012	Aanleg, uit sloot S3	1100-1200	pingsdorf aw		kogelpot	pi-kog-	0	7	7	1	1150-1200	verfstrepen, beroet
V012	Aanleg, uit sloot S3	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		grof gemagerd, kleine pot, onversierd
V012	Aanleg, uit sloot S3	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	1	1	0		
V013	Stort wp 1	1100-1300	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-1	1	0	1	1		dikwandig, zandmagering
V014	Randzone sloot S3	1200-1250	maaslands wit	C01	kan	wm-kan	0	1	1	1	1150-1250	bodem kan, drie kleine standlobben, roze oppervlak, witte scherf, glazuurspetters
V014	Randzone sloot S3	1200-1250	steengoed 5		kan	s5-kan-	0	1	1	1	1225-1275	stuk standring
V014	Randzone sloot S3	1200-1250	maaslands rood?		indet	rm-?	0	1	1	1		roze scherf met grijs oppervlak, zacht, gekkie
V015	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1600-1700	roodbakkend aw		grape	r-gra-	1	0	1	1	1650-1750	geknepen oor
V015	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1600-1700	roodbakkend aw		indet	r-	0	2	2	0		
V015	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1600-1700	witbakkend aw		kop	w-kop-	1	0	1	1	1575-1650	inwendig groen
V015	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1600-1700	majolica		bord	m-bor-	1	0	1	1	1600-1650	blauw font, aigretterand
V015	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1600-1700	faience		bord	f-bor-	0	1	1	1	1600-1675	mogelijk import
V016	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1175-1225	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		hard gebakken
V016	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1175-1225	kogelpot aw		indet	kp-	0	7	7	1		onversierd
V016	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1175-1225	maaslands wit		kan	wm-kan-	0	1	1	1		stukje lensbodem, glazuurspetters, rozig
V016	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1175-1225	pingsdorf aw		pot	pi-pot-	0	1	1	1		stukje standring
V016	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1175-1225	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	0		
V016	Aanleg wp 1, 30 m tot einde	1175-1225	maaslands wit		indet	wm-	0	1	1	0		grijzig stukje
V017	Oostprofiel 1, laag 2	1600-1800	roodbakkend aw		indet	r-	0	1	1	1	1600-1800	1 zijde glazuur, bleek
V018	Oostprofiel 1, laag 3	1300-1500	roodbakkend aw		indet	r-	0	2	2	1	1350-1500	sparzaam glazuur
V018	Oostprofiel 1, laag 3	1300-1500	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	1	0	1	1	1100-1325	
V018	Oostprofiel 1, laag 3	1300-1500	kogelpot aw		indet	kp-	0	2	2	0		
V019	Oostprofiel 1, laag 4	1150-1300	kogelpot aw		indet	kp-	0	2	2	1		1 gek fragment, hoek
V019	Oostprofiel 1, laag 4	1150-1300	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		frummel
V020	Oostprofiel 2, laag 3	1400-1650	roodbakkend aw		indet	r-	0	1	1	1	1350-1450	geen glazuur, fijne ribbels
V020	Oostprofiel 2, laag 3	1400-1650	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	0	1	1	1		steeltje
V021	Oostprofiel 2, laag 4		roodbakkend aw?		indet	r-?	0	1	1	1		lichtrode scherf met draairingen
V022	Sloot S3	1150-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2?	1	0	1	0		groot fragment, grote pot, grof, dekselgeul, afwijkende rand, sterk uitstaand, hoort bij V43
V022	Sloot S3	1150-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	2	0	2	1		grof
V022	Sloot S3	1150-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-1	1	0	1	1		grof
V022	Sloot S3	1150-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	3	3	0		onversierd, grof
V022	Sloot S3	1150-1200	pingsdorf aw		pot	pi-pot-	0	1	1	1	1100-1200	stuk standring
V023	Asplekken in sloot S3	1100-1300	kogelpot aw		indet	kp-	0	3	3	1		onversierd, zwart, zandmagering
V024	Kuil S11	1100-1300	kogelpot aw		indet	kp-	0	1	1	1		vrij dun, zandmagering
V027	Vondstconcentratie tijdens aanleg	1675-1700	roodbakkend aw	C01	steelkom	r-stk-3	1	0	1	1	1675-1725	massieve steel, geheel glazuur, gesleten poten
V027	Vondstconcentratie tijdens aanleg	1675-1700	faience	C02	kan	f-kan-6?	0	1	1	1	1650-1700	onderkant kan?, blauwe beschildering, Chinees
V028	Kuil S11	1100-1200	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	1	2	3	1		grove magering, zacht gebakken
V028	Kuil S11	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1	1100-1200	
V029	Wp 2, bovenlaag	1500-1650	roodbakkend aw		indet	r-	0	1	1	1	1500-1700	grape?
V029	Wp 2, bovenlaag	1500-1650	witbakkend aw		vuurstolp	w-vst-	1	0	1	1	1600-1650	randje
V029	Wp 2, bovenlaag	1500-1650	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	1	1450-1550	geknepen standring
V029	Wp 2, bovenlaag	1500-1650	italiaanse faience		plooischotel	i-plo-	0	1	1	1	1600-1650	compendiario, mogelijk Frans

V029	Wp 2, bovenlaag	1500-1650	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1	1620-1660	hielmerk: bloem
V030	Aanleg wp 2, onderste laag	1200-1500	pingsdorf aw		pot	pi-pot-	0	1	1	1	1100-1200	stuk met tuit, verfversiering
V030	Aanleg wp 2, onderste laag	1200-1500	kogelpot aw		indet	kp-	0	4	4	1		grof en dik
V030	Aanleg wp 2, onderste laag	1200-1500	roodbakkend aw		indet	r-	0	1	1	1	1275-1400	spaarzaam glazuur
V030	Aanleg wp 2, onderste laag	1200-1500	roodbakkend aw		kop	r-kop-1	1	0	1	1	1450-1600	ruis
V030	Aanleg wp 2, onderste laag	1200-1500	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	1	1300-1500	
V031	Sloot S16	1575-1625	roodbakkend aw		bord	r-bor-6	1	0	1	1	1575-1650	gele spiegel
V031	Sloot S16	1575-1625	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-5?	1	0	1	1	1600-1675	geheel glazuur, massieve steel
V031	Sloot S16	1575-1625	roodbakkend aw		test	r-tes-	0	1	1	1	1575-1650	grote kom, ongeglazuurd, inwendig beroet, horizontaal oor
V031	Sloot S16	1575-1625	roodbakkend aw		indet	r-	0	1	1	1		kamstreek
V031	Sloot S16	1575-1625	witbakkend aw		grape	w-gra-	0	3	3	1	1575-1625	inwendig groen
V031	Sloot S16	1575-1625	witbakkend aw		grape	w-gra-	1	7	8	1	1575-1650	inwendig geel, uitwendig groen, hoge grape met rechte rand
V031	Sloot S16	1575-1625	witbakkend aw		kop	w-kop-	1	0	1	1	1600-1650	inwendig mangaan, uitwendig groen
V031	Sloot S16	1575-1625	italiaanse faience		bord	i-bor-	0	1	1	1	1575-1625	Berretino, klein stukje
V031	Sloot S16	1575-1625	italiaanse faience		bord	i-bor-	0	1	1	1	1600-1650	voorkant glazuur weg, achterzijde wit
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		deksel	r-dek-25	3	1	4	1	1550-1650	uitwendig glazuur, groot, oor, scherf in V33
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		grape	r-gra-	1	0	1	1	1400-1500	hoge rand, platte bovenkant, slibbogen op schouder
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		kom	r-kom-	1	0	1	1	1525-1600	bolvorm
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		bord	r-bor-1	3	0	3	2	1500-1575	2 met slibboog
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-4	1	0	1	1		
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-5	1	0	1	1		
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-1	1	0	1	1		
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-	0	3	3	0		
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		bord	r-bor-	0	1	1	1	1475-1550	sgraffito, stuk wapenschild?
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		kop	r-kop-	1	0	1	1	1500-1550	sgraffito, worstoor, pseudotekst?
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		kom	r-kom-	0	4	4	1	1500-1575	geheel met slib, inwendig groen, standring
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		indet	r-	5	20	25	5		
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	witbakkend aw		indet	w-	1	9	10	2		meest inwendig geen, 1 inwendig mangaan, deel alleen met groen
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	1	1575-1625	Raeren of Westerwald, blauw en grijs
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	4	5	1	1610-1640	klein kopje, geen merk
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	faience		bord	f-bor-	0	3	3	1	1625-1700	
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	portugese fai	C01	bord	po-bor-	0	1	1	1	1600-1650	vroeg, bladeren
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	porselein	C02	kom	p-kom-	1	0	1	1	1600-1625	perzik met bladeren aan buitenzijde, parallel Witte Leeuw p175
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	europes pors		indet	ep-	1	0	1	1	1800-1900	wit
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	steengoed 2		fles	s2-fle-	0	1	1	1	1800-1900	mineraalwaterkrui, stempel
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	roodbakkend aw		pot	r-pot-	0	1	1	1	1250-1400	geen glazuur, zacht baksel, lobvoeten
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	kogelpot aw		indet	kp-	0	1	1	1	1100-1300	ruis
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	roodbakkend aw		deksel	r-dek-25	0	2	2	0		hoort bij V32
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	roodbakkend aw		bord	r-bor-1	2	1	3	2	1500-1575	slibbogen
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-	0	1	1	1		
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	roodbakkend aw		grape	r-gra-54	5	4	9	1	1575-1650	inwendig glazuur, uitwendig op schouder
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	roodbakkend aw		grape	r-gra-33	1	4	5	1	1575-1650	inwendig glazuur
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	roodbakkend aw		indet	r-	1	6	7	1		
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	majolica		bord	m-bor-5	1	2	3	1	1575-1600	polychroom, vroeg
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	witbakkend aw		grape	w-gra-	0	4	4	0		hoort bij grape V31, inwendig geel

V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	witbakkend aw		indet	w-	0	1	1	1		oor, groen, afwijkend
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	kogelpot aw		indet	kp-	0	1	1	1		grof gemagerd, ruis
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		ruis
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600	roodbakkend aw		bord	r-bor-1	1	0	1	1		slibbogen
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600	roodbakkend aw		vuurstolp	r-vst-	0	1	1	1		ongeglazuurd, beroet
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-	1	2	3	1		
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600	roodbakkend aw		kop	r-kop-	1	0	1	1		inwendig glazuur
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600	roodbakkend aw		indet	r-	3	7	10	3		
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600	kogelpot aw		indet	kp-	1	3	4	1		ruis
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600	pingsdorf aw		indet	pi-	0	2	2	1	1100-1200	ruis
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	1	1300-1500	
V035	Sloot S25 laag 3	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	1	5	6	1		grof
V035	Sloot S25 laag 3	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		
V036	Aanleg wp 2, bovenste lagen	1575-1675	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-	0	1	1	1		
V036	Aanleg wp 2, bovenste lagen	1575-1675	roodbakkend aw		indet	r-	1	3	4	1		
V036	Aanleg wp 2, bovenste lagen	1575-1675	witbakkend aw		indet	w-	0	3	3	1		1 met mangaan
V036	Aanleg wp 2, bovenste lagen	1575-1675	steengoed 2		indet	s2-	1	0	1	1		Westerwald?
V036	Aanleg wp 2, bovenste lagen	1575-1675	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	1	0	1	1	1620-1660	ongemerkt
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		zandmagering
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1		grove magering
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-9	1	0	1	1		ronde rand
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	kogelpot aw		indet	kp-	0	13	13	0		geen versiering
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	pingsdorf aw		kogelpot	pi-kog-	0	1	1	1	1150-1200	
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	0		
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	maaslands wit		indet	wm-	0	1	1	1		
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	maaslands rood		indet	rm-	0	1	1	1		
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	steengoed 5		kan	s5-	0	2	2	1	1225-1275	stuk lintoor en standring
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	steengoed 4?		indet	s4-	0	1	1	1	1275-1310	
V037	Aanleg wp onderste lagen	1150-1250	indet				0	1	1	1		rode breuk, grijs oppervlak
V039	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw	C01	grape	r-gra-54	1	0	1	1	1650-1700	profiel compleet, inwendig glazuur, 1 of 2 oren?, uitwendig iets beroet, ca. helft scherven uit V2, V48 en V50
V039	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		grape	r-gra-47	1	0	1	1	1675-1750	vrij dunwandig, inwendig glazuur, uitwendig beroet
V039	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		grape	r-gra-33	1	0	1	1	1650-1700	groot fragment, toegeknepen worstoor, gedrongen, inwendig glazuur, uitwendig glazuur
V039	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-	0	1	1	0		massieve steel
V039	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		bord	r-bor-	1	0	1	1		laat model, bovenzijde glazuur
V039	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		grape	r-gra-	1	0	1	1		kraagrand, inwendig glazuur
V039	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		indet	r-	2	22	24	2		
V039	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw	C02	grape	w-gra-22	1	2	3	1	1650-1700	profiel compleet, geheel groen, toegeknepen worstoor, paar scherven uit V50
V039	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw		grape	w-gra-	1	6	7	1	1625-1700	inwendig mangaan, uitwendig groen, 1 oor en lip, deel scherven uit V48, V50 en V2
V039	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw	C03	grape	w-gra-22	1	0	1	1		grote grape, inwendig mangaan, uitwendig groen, geknepen lintoor
V039	Afvalplek S1	1675-1715	faience	C04	bord	f-bor-19	1	0	1	1	1650-1725	wit, compleet, paar scherven van V48
V039	Afvalplek S1	1675-1715	faience	C05	bord	f-bor-2	1	0	1	1	1650-1725	wit, compleet, 1 scherf van V50
V039	Afvalplek S1	1675-1715	faience		bord	f-bor-2	2	1	3	1	1650-1700	blauwe beschildering met landschap op spiegel
V039	Afvalplek S1	1675-1715	faience		bord	f-bor-	1	1	2	1		wit, glazuur bladert af

V039	Afvalplek S1	1675-1715	faience		indet	f-	2	1	3	1		1 bord met blauwe beschildering
V039	Afvalplek S1	1675-1715	faience		bord	f-bor-2	7	0	7	1	1650-1725	wit, deel scherven uit V2
V039	Afvalplek S1	1675-1715	faience	C06	bord	f-bor-19	1	0	1	1	1650-1725	wit
V039	Afvalplek S1	1675-1715	majolica	C07	bord	m-bor-3	1	0	1	1	1650-1750	wit, Fries
V039	Afvalplek S1	1675-1715	blauwgrijs aw		kogelpot	bg-kog-	1	0	1	0	1100-1250	Paffrath, ruis
V039	Afvalplek S1	1675-1715	italiaanse faience		bord	f-bor-	0	1	1	0	1575-1625	Berretino, ruis
V039	Afvalplek S1	1675-1715	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	0	1550-1575	acanthusbladeren, baardman, ruis
V039	Afvalplek S1	1675-1715	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	0	1450-1550	ruis, onversierd
V039	Afvalplek S1	1675-1715	industrieel steeng		kop	s3-kop-	0	1	1	1	1700-1800	ruis?
V039	Afvalplek S1	1675-1715	steengoed 2		knikker	s2-kan-	1	0	1	1		dia 3,2
V039	Afvalplek S1	1675-1715	porselein		kop	p-kop-	1	1	2	1	1680-1750	
V039	Afvalplek S1	1675-1715	porselein		bord	p-bor-	0	2	2	1	1680-1750	schotels
V039	Afvalplek S1	1675-1715	italiaanse faience	C08	plooischotel	i-plo-	0	1	1	1	1600-1650	Montelupo, mensen met blote voeten in landschap, polychroom,
V039	Afvalplek S1	1675-1715	porselein	C09	kop	p-kop-9	1	0	1	1	1680-1750	Kangxi, gedraaide plooivand, uitwendig bloemen en landschappen in panelen, merk op bodem
V039	Afvalplek S1	1675-1715	porselein	C10	kop	p-kop-4	1	0	1	1	1680-1750	grauw oppervlak, beschildering met rood en goud,, bloemen, deels verdwenen
V039	Afvalplek S1	1675-1715	porselein		theepot?	p-the-	0	1	1	1		stukje tuit, onbeschilderd
V039	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw		lekschaal	w-lek-4	1	0	1	1		geheel groen
V039	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw		kom	w-kom-15	2	0	2	2		1 geheel geel, 1 groen-geel
V039	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw		indet	w-	2	7	9	1		
V039	Afvalplek S1	1675-1715	faience	C11	bord	f-bor-7	1	0	1	1	1650-1700	Delfts, kraakdecor op lichtblauw fond, 2 gaten in standring
V039	Afvalplek S1	1675-1715	faience	C12	bord	f-bor-7	1	0	1	1	1650-1700	Delfts, kraakdecor op lichtblauw fond, 2 gaten in standring, glazuur bladert af
V039	Afvalplek S1	1675-1715	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	0	129	129	42		zie determinatie Jan van Oostveen
V041	Onderin sloot S3, onder aslaag	1175-1250	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		
V041	Onderin sloot S3, onder aslaag	1175-1250	maaslands wit		indet	wm-	0	2	2	1	1100-1300	geel glazuur
V041	Onderin sloot S3, onder aslaag	1175-1250	steengoed 5		indet	s5-	0	1	1	1		vroeg
V042	In sloot S3, boven aslaag	1200-1250	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	1	0	1	1		grof gemagerd
V042	In sloot S3, boven aslaag	1200-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-1	1	0	1	1		
V042	In sloot S3, boven aslaag	1200-1250	kogelpot aw		indet	kp-	0	18	18	0		onversierd
V042	In sloot S3, boven aslaag	1200-1250	steengoed 5		indet	s5-	0	1	1	1		vroeg
V042	In sloot S3, boven aslaag	1200-1250	maaslands wit		indet	wm-	0	1	1	1		geen glazuur
V042	In sloot S3, boven aslaag	1200-1250	maaslands wit		indet	wm-	0	2	2	1		grijs oppervlak
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	kogelpot aw	C01	kogelpot	kp-kog-2?	1	7	8	1		afwijkende rand, groot model, inwendig zwart, onversierd
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	kogelpot aw	C02	kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		vrij compleet, broet, onversierd
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2?	1	0	1	1		afwijkende rand, steekt uit
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	kogelpot aw	C03	bakpan	kp-bak-2?	1	0	1	1		afwijkende rand, steekt uit en beetje ingesnoerd, rood oppervlak, aanzet steel
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		beetje dekselgeul, onversierd
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-1	2	0	2	1		met dekselgeul, onversierd, zandmagering
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-1	1	0	1	1		iets afwijkende rand, beetje als -12, dekselgeul, onversierd
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1		iets afwijkend, dekselgeul
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1		afwijkende rand, geul aan binnenzijde, grof gemagerd
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	pingsdorf aw		indet	pi-	0	4	4	1		onversierd
V044	Onderste vulling haven S4	1900-1975	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-	1	0	1	1	1850-1950	

V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	steengoed 2	pot	s2-pot-20	2	4	6	1	1850-1950	bruin, horizontaal oor
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	roodbakkend aw	bord	r-bor-6	1	0	1	1	1575-1650	NH-slib, ruis
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	roodbakkend aw	bakpan	r-bak-	0	1	1	1	1500-1650	ruis
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	roodbakkend aw	grape	r-gra-	0	1	1	1	1600-1700	ruis
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	roodbakkend aw	indet	r-	1	2	3	1	1800-1900	
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	roodbakkend aw	kan	r-kan-	1	6	7	1	1800-1900	uitwendig bruin, inwendig geel
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	ep porselein	theepot	ep-the-	3	8	11	1	1850-1950	geribbeld oppervlak, groen en goud bij rand
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	ep porselein	bord	ep-bor-10	4	0	4	4	1900-1950	drukdecor, schotels
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	ep porselein	indet	ep-	0	14	14	0		wit, kleine vormen
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	ep porselein	kop	ep-kop-	1	0	1	1		blauwe band
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	industrieel wit	bord	iw-bor-	1	5	6	1	1850-1950	drukdecor, bloemen
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	industrieel wit	bord	iw-bor-8	2	0	2	1	1800-1900	bloemrelief op vlag
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	industrieel wit	bord	iw-bor-	6	19	25	3		wit, oa Regout
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	industrieel wit	kom	iw-kom-	1	0	1	1		ronde rand, wit
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	industrieel wit	kop	iw-kop-	1	0	1	1	1913?	drukdecor, kroon en jaartal 1913
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	industrieel wit	indet	iw-	0	6	6	3	1900-1950	divers met drukdecor
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	roodbakkend aw	bord	r-bor-	3	2	5	1		Fries, vladecor
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	roodbakkend aw	bord	r-bor-	3	0	3	1		geen versiering
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	roodbakkend aw	test	r-tes-	2	1	3	1		geheel glazuur
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	roodbakkend aw	bord	r-bor-	7	2	9	2		Nederrijns
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	roodbakkend aw	komfoor	r-kmf-	1	0	1	1		
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	roodbakkend aw	deksel	r-dek-	1	0	1	1		
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	roodbakkend aw	indet	r-	2	34	36	2		
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	steengoed 2	kan	s2-kan-	1	7	8	1	1575-1625	Raeren of Westerwald, blauw en grijs, kop op hals
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	steengoed 2	zalfpot	s2-zal-	1	0	1	1		compleet
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	steengoed 2	indet	s2-	0	3	3	0		Westerwald
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	pijpaarde	kleipijp	pij-kl-	0	10	10	0		
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	witbakkend aw	indet	w-	2	8	10	2		
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	faience	bord	f-bor-2	4	0	4	1		wit
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	faience	bord	f-bor-	1	1	2	1		
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	majolica	bord	m-bor-	0	1	1	0	1600-1650	ruis
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	faience	kop	f-kop-	1	3	4	2		2 bodems
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700	roodbakkend aw	grape	r-gra-	1	1	2	1	1600-1700	kraagrand
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700	roodbakkend aw	bord	r-bor-6	1	0	1	1	1575-1650	groene spiegel
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700	majolica	bord	m-bor-	6	2	8	1	1650-1750	Fries
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700	roodbakkend aw	bakpan	r-bak-4	1	0	1	1	1600-1700	
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700	witbakkend aw	grape	w-gra-	1	7	8	1	1550-1650	geheel groen
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700	pijpaarde	kleipijp	pij-kl-	1	0	1	1	1640-1700	
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700	steengoed 2	knikker	s2-	1	0	1	1		groot
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700	blauwgrijs aw	indet	bg-	0	1	1	1		Paffrath
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700	kogelpot aw	indet	kp-	0	1	1	1		
V048	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw	C01 test	r-tes-28	1	0	1	1	1650-1725	compleet, grote test met platte zijde, inwendig glazuur uitwendig aan bovenkant, 2 oren, 1 scherf uit V39
V048	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw	C02 deksel	r-dek-8	1	0	1	1	1650-1750	vrijwel compleet, groot deksel met 2 oren en deuk in midden, geheel glazuur, 1/3 scherven uit V39 en V50
V048	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw	pispot	r-pis-	1	0	1	1		geheel glazuur, platte rand
V048	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw	bord	r-bor-	2	0	2	1	1700-1750	Nederrijns, slinger, 1 scherf van V39

V048	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		indet	r-	1	9	10	1		oa bodem met standing
V048	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw	C03	kom	w-kom-15	1	0	1	1	1675-1750	compleet, inwendig geel, uitwendig groen, 2 oren
V048	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw		grape	w-gra-	1	0	1	1		inwendig bruin, uitwendig groen, schenklip, kraagrand
V048	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw		indet	w-	1	1	2	1		
V048	Afvalplek S1	1675-1715	faience		bord	f-bor-	1	0	1	0	1625-1650	kraakstijl, ruis
V048	Afvalplek S1	1675-1715	faience		kom	f-kom-	0	2	2	1	1650-1700	Overgangsporselein-stijl, blauwe beschildering
V048	Afvalplek S1	1675-1715	faience		theepot	f-thee-	0	1	1	0		krul, hoort bij V50
V048	Afvalplek S1	1675-1715	majolica	C04	bord	m-bor-13	1	0	1	1	1675-1750	Fries, slecht glazuur, blauwe beschildering op spiegel, paar scherven V39
V048	Afvalplek S1	1675-1715	steengoed 1		indet	s1-	0	1	1	0	1400-1500	Siegburg, ruis
V048	Afvalplek S1	1675-1715	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	0	1400-1600	ingekraste versiering
V048	Afvalplek S1	1675-1715	pijpaarde		kleipijp	pij-kle	0	44	44	10		zie determinatie Jan van Oostveen
V050	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw	C01	test	r-tes-1	1	0	1	1	1675-1750	compleet profiel, vierkante bak, geheel glazuur, toegeknepen lintoor
V050	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-6	1	0	1	1	1675-1725	BOZ, massieve steel, op poten
V050	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		olielamp	r-oli-2	3	0	3	1	1650-1725	stuk onder en bovenbakje, geheel glazuur
V050	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		pispot	r-pis-5	1	0	1	1	1600-1700	toegeknepen worstoor, inwendig glazuur
V050	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		test	r-tes-1	1	0	1	1	1650-1750	geheel glazuur, vierkante bak
V050	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-	0	1	1	1	1650-1750	massieve steel
V050	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		komfoor	r-kmf-	0	1	1	1		nokje, geheel glazuur
V050	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		lekschaal	r-lek-	0	1	1	1		poetje, geheel glazuur
V050	Afvalplek S1	1675-1715	roodbakkend aw		indet	r-	1	3	4	1		
V050	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw	C02	grape	w-gra-19	1	0	1	1	1650-1725	bodem iets beroet, toegeknepen lintoor, lip op 90 graden, deel scherven uit V39 en V48
V050	Afvalplek S1	1675-1715	witbakkend aw		blaker	w-bla-2	1	0	1	1	1650-1700	geheel geel, kaarsenhouder
V050	Afvalplek S1	1675-1715	faience		theepot	f-thee-	0	1	1	1		wit, tuit
V050	Afvalplek S1	1675-1715	majolica		bord	m-bor-	0	3	3	0	1600-1650	blauwe beschildering, ruis
V050	Afvalplek S1	1675-1715	faience		bord	f-bor-1	4	3	7	1	1650-1700	kraakdecor, lichtblauw fond
V050	Afvalplek S1	1675-1715	pijpaarde		kleipijp	pij-klei-	0	210	210	47		zie determinatie Jan van Oostveen
V050	Afvalplek S1	1675-1715	porselein	C03	flēs	p-fle-4	1	0	1	1	1680-1700	Japans porselein, onbeschilderd
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	industrieel wit		bord	iw-bor-	1	0	1	1		wit
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	industrieel wit		kop	iw-kop-	0	1	1	1		Regout
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	witbakkend aw		indet	w-	0	1	1	1	1600-1700	oor, inwendig mangaan
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	witbakkend aw		grape	w-gra-	1	0	1	1	1750-1850	
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	1	1600-1700	oor, westerwald
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	roodbakkend aw		lekschaal	r-lek-	0	1	1	1	1600-1700	
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	roodbakkend aw		zalfpot	r-zal-	1	0	1	1	1600-1700	
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	roodbakkend aw		kom	r-kom-	0	1	1	1	1600-1700	inwendig groen
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	roodbakkend aw		kan	r-kan-	1	0	1	1	1800-1900	
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	roodbakkend aw		indet	r-	1	2	3	1	1800-1900	
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	ep porselein		indet	ep-	0	1	1	1		
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	steengoed 2		pot	s2-	2	1	3	1	1800-1900	relief, raar ding met verf, heel laat
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	kogelpot aw		indet	kp-	0	2	2	1		
V052	Sloot S2	1850-1950	steengoed 2		pot	s2-pot-	3	0	3	1		bruin oppervlak
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	roodbakkend aw		deksel	r-dek-16	1	0	1	1		deksel doofpot
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	roodbakkend aw		test	r-tes-1	6	3	9	2		vierkante bak, geheel glazuur
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	roodbakkend aw	C01	bord	r-bor-3	1	0	1	1	1725-1800	geheel glazuur

V053	Afvalkuil S27	1750-1775	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-6	1	0	1	1		beroet, BOZ
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	roodbakkend aw		bord	r-bor-1	1	0	1	0	1500-1575	ruis
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	roodbakkend aw		steelkom	r-stk-3	1	0	1	1		geheel glazuur
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	roodbakkend aw		kan	r-kan-	0	2	2	1	1750-1850	Fries, late slib, r-kan-8 wrs
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	roodbakkend aw	C02	lekschaal	r-lek-10	1	0	1	1	1700-1775	geheel glazuur, 1 scherf van V55
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	roodbakkend aw		indet	r-	2	13	15	2		
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	witbakkend aw		pispot?	w-pis-	1	0	1	1	1725-1800	vlekkengoed, laat, Fries?, platte rand
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	witbakkend aw		kop	w-kop-	0	2	2	1	1650-1750	inwendig geel, uitwendig groen
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	witbakkend aw		indet	w-	1	2	3	1	1700-1775	vlekkengoed, klein potje
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	witbakkend aw		lekschaal	w-lek-	0	1	1	1	1700-1800	groene spiegel
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	witbakkend aw		indet	w-	1	4	5	1	1700-1800	
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	faience	C03	bord	f-bor-3	1	0	1	1	1725-1800	compleet, rozet op spiegel
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	faience		bord	f-bor-5	4	7	11	1	1725-1800	snelle blauwe beschildering
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	faience		bord	f-bor-16	2	3	5	1	1700-1775	blauwe beschildering, gestyleerd Chinees, schotel, meeste scherven van V55
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	faience		bord	f-bor-	1	0	1	1	1700-1775	rode en blauwe beschildering
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	faience		bord	f-bor-	2	7	9	2	1700-1800	
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	faience	C04	wijwaterbakje	f-wijw-	1	0	1	1	1675-1750	bladermotief in paars, Delft? Of Frans?
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	porselein		bord	p-bor-	0	1	1	1	1700-1800	schotel
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	industrieel steeng		kop	s3-kop-3	3	4	7	3	1740-1800	Engeland
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	industrieel steeng		bord	s3-bor-	1	2	3	1	1740-1800	Engeland, schotel
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1	1700-1775	SVO zijmerk
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1	1700-1750	geen merk
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1	1714-1836	Gouda, hielmerk gekroonde A
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1	1700-1800	Gouda, hielmerk HHH
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	0	21	21	0		stelen
V053	Afvalkuil S27	1750-1775	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1	1733-1800	Gouda, gekroonde 84
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775	faience		bord	f-bor-	2	0	2	2	1700-1800	simpele blauwe beschildering
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775	faience		indet	f-	3	3	6	2		blauwe beschildering
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775	roodbakkend aw		bord	r-bor-3	2	1	3	1	1700-1800	vladecor, Fries
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775	roodbakkend aw		bakpan	r-bor-6	2	0	2	1		Bergen op Zoom
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775	roodbakkend aw		deksel	r-dek-	1	0	1	1		geheel glazuur
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775	roodbakkend aw		kom	r-kom-	0	1	1	1		Fries, late slib, vladecor
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775	roodbakkend aw		kan	r-kan-	0	2	2	1		Fries, late slib
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775	roodbakkend aw		indet	r-	0	3	3	0		
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1		1700-1775
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	1		zacht baksel, mineraalwaterkruik?
V056	Stort wp 1N	1700-1850	roodbakkend aw		kop	r-kop-4	1	0	1	1	1675-1750	ringeloor
V056	Stort wp 1N	1700-1850	roodbakkend aw		bord	r-bor-3	2	0	2	1		Fries, vladecor
V056	Stort wp 1N	1700-1850	roodbakkend aw		bord	r-bor-	0	1	1	1		Nederrijns
V056	Stort wp 1N	1700-1850	roodbakkend aw		test	r-tes-	3	1	4	1		geheel glazuur
V056	Stort wp 1N	1700-1850	roodbakkend aw		indet	r-	2	34	36	2		
V056	Stort wp 1N	1700-1850	steengoed 2		fles	s2-	0	1	1	1	1750-1850	mineraalwaterkruik
V056	Stort wp 1N	1700-1850	faience		bord	f-bor-	3	0	3	1	1700-1800	
V056	Stort wp 1N	1700-1850	faience		indet	f-	0	3	3	0		
V056	Stort wp 1N	1700-1850	porselein		indet	p-	0	1	1	1		

V056	Stort wp 1N	1700-1850	witbakkend aw	indet	w-	0	3	3	1		
V056	Stort wp 1N	1700-1850	industriële steeng	bord	s3-bor-	0	1	1	1		
V056	Stort wp 1N	1700-1850	industriële wit	indet	iw-	2	8	10	2		
V056	Stort wp 1N	1700-1850	pijpaarde	kleipijp	pij-	2	6	8	2	1700-1800	Gouds
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	kogelpot aw	kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		geen dekselgeul, grove zandmagering
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	kogelpot aw	kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1		rood oppervlak, grove zandmagering, dekselgeul, afwijkende rand
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	kogelpot aw	kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		rood oppervlak, grove zandmagering, geen dekselgeul
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	kogelpot aw	kogelpot	kp-kog-9	1	0	1	1		rood oppervlak, grove zandmagering, geen dekselgeul
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	kogelpot aw	indet	kp-	0	32	32	0		onversierd, meest grove zandmagering, deel roze oppervlak
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	blauwgrijs aw	kogelpot	bg-kog-2	1	0	1	1		Paffrath
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	blauwgrijs aw	indet	bg-	0	1	1	0		Paffrath
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	pingsdorf aw	pot	pi-pot-	0	1	1	1		bodem met standing
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	pingsdorf aw	indet	pi-	0	4	4	9		wandscherven
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	indet	indet	-	0	1	1	1		rode scherf, zacht
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	roodbakkend aw	indet	r-	1	0	1	0	1500-1700	ruis
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	witbakkend aw	grape	w-gra-	1	1	2	1	1575-1650	inwendig geel
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	witbakkend aw	kop	w-kop-	1	0	1	1		inwendig groen
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	witbakkend aw	indet	w-	1	7	8	1	1600-1750	
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	roodbakkend aw	bord	r-bor-6	1	0	1	1	1575-1650	groene spiegel
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	roodbakkend aw	test	r-tes-	2	0	2	1		geheel glazuur
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	roodbakkend aw	grape	r-gra-	2	0	2	2		
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	roodbakkend aw	olielamp	r-oli-	1	0	1	1		
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	roodbakkend aw	indet	r-	1	28	29	1		
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	weser aw	bord	we-bor-	0	1	1	1	1580-1640	
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	steengoed 2	kan	s2-kan-	0	1	1	1	1550-1600	blauw/grijs, Westerwald of Raeren
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	pingsdorf aw	indet	pi-	0	1	1	1		
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	faience	bord	f-bor-	1	0	1	1	1700-1750	blauwe beschildering
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	faience	indet	f-	1	2	3	1		
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	majolica	bord	m-bor-	1	1	2	1		
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	industriële wit	indet	iw-	0	4	4	1	1800-1900	
V059	Stort bij aanleg westdeel wp 1N	1650-1850	pijpaarde	kleipijp	pij-kl-	1	24	25	1		
V060	Puinkuil S31	1650-1850	roodbakkend aw	indet	r-	0	3	3	1	1750-1900	bodem late pot of kan, inwendig geel
V060	Puinkuil S31	1650-1850	roodbakkend aw	bord-	r-bor-	1	0	1	1	1700-1800	Nederrijns
V060	Puinkuil S31	1650-1850	roodbakkend aw	indet	r-	1	5	6	1	1750-1900	
V060	Puinkuil S31	1650-1850	steengoed 2	kan	s2-kan-	0	2	2	1	1600-1650	Westerwald of Raeren
V060	Puinkuil S31	1650-1850	steengoed 2	indet	s2-	0	1	1	1	1800-1900	stuk jeneverkruij?
V060	Puinkuil S31	1650-1850	witbakkend aw	indet	w-	1	2	3	1	1600-1700	
V060	Puinkuil S31	1650-1850	witbakkend aw	indet	w-	0	6	6	1	1750-1900	
V060	Puinkuil S31	1650-1850	porselein	kop	p-kop-	0	1	1	1	1700-1800	capucijner, op bodem bloemen
V060	Puinkuil S31	1650-1850	ep porselein	bord	ep-bor-	3	0	3	2	1850-1950	
V060	Puinkuil S31	1650-1850	ep porselein	indet	ep-	1	1	2	1		wit, relief
V060	Puinkuil S31	1650-1850	industriële wit	bord	iw-	1	0	1	1		wit
V060	Puinkuil S31	1650-1850	industriële wit	indet	iw-	1	3	4	1		
V060	Puinkuil S31	1650-1850	portugese faience	C01 bord	po-bor-	0	4	4	1	1600-1650	blauw font, panelen op vlag, strepen op achterkant
V060	Puinkuil S31	1650-1850	majolica	bord	m-bor-	1	0	1	1	1600-1650	Chinees

V060	Puinkuil S31	1650-1850	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1	1738-1753	Gouda, gekroonde IH
V060	Puinkuil S31	1650-1850	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1	1715-1860	Gouda, gekroonde 25
V060	Puinkuil S31	1650-1850	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1	1800-1900	Gouda, zonder hiel, met poltlood letters A SL..
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700	witbakkend aw		lekschaal	w-lek-	1	0	1	1	1650-1750	geel
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700	porselein		bord	p-bor-	0	1	1	1	1700-1800	bloemen
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1	1100-1200	verfversiering
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700	pingsdorf aw?		indet	pi-?	0	1	1	1		dikke scherf, vrij zacht, afwijkend baksel
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	1	1	1		Paffrath
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700	kogelpot aw		indet	kp-	0	5	5	1		onversierd, kleine fragmenten
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700	maaslands rood		indet	rm-	0	2	2	1		roze scherven
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700	maaslands wit	C01	pot	wm-pot-	1	0	1	1	1125-1175	manchetrand
V062	Ophogingslagen terp S30+S33+S34	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		klein stukje
V062	Ophogingslagen terp S30+S33+S34	1100-1200	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	1	1	1		
V062	Ophogingslagen terp S30+S33+S34	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1		klein fragment
V062	Ophogingslagen terp S30+S33+S34	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	7	7	0		onversierd, grove zandmagering
V063	Top veenlaag onder terp ten N dam	1100-1200	blauwgrijs aw		kogelpot	bg-kog-2	1	3	4	1		Paffrath, groot fragment, beroet, hoort bij V75 hierbij gevoegd
V063	Top veenlaag onder terp ten N dam	1100-1200	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	2	2	0		
V063	Top veenlaag onder terp ten N dam	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		of Maaslands?
V063	Top veenlaag onder terp ten N dam	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1		
V063	Top veenlaag onder terp ten N dam	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	15	15	0		onversierd, grove zandmagering
V064	Askuil S37	1700-1750	roodbakkend aw		bord	r-bor-43	2	0	2	1	1675-1725	vladecor, Fries
V064	Askuil S37	1700-1750	roodbakkend aw		grape	r-gra-49	2	4	6	1	1675-1750	geheel glazuur, inwendig groen
V064	Askuil S37	1700-1750	roodbakkend aw		indet	r-	0	4	4	0		
V064	Askuil S37	1700-1750	faience		bord	f-bor-	0	2	2	1		
V064	Askuil S37	1700-1750	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	1		
V064	Askuil S37	1700-1750	witbakkend aw		kop	w-kop-3	2	4	6	1	1675-1750	geheel geel, toegeknepen lintoor
V064	Askuil S37	1700-1750	industrieel wit		indet	iw-	0	1	1	0		ruis
V064	Askuil S37	1700-1750	porselein	C01	kop	p-kop-1	1	0	1	1	1700-1775	uitwendig capucijner, inwendig bloemen
V064	Askuil S37	1700-1750	porselein		kop	p-kop-1	3	0	3	1	1700-1775	uitwendig capucijner, inwendig rozetten, hoort bij schotel
V064	Askuil S37	1700-1750	porselein		bord	p-bor-1	1	1	2	1	1700-1775	schotel, uitwendig capucijner, inwendig rozetten, hoort bij kop
V064	Askuil S37	1700-1750	porselein		kop	p-kop-1	2	0	2	1	1700-1775	uitwendig capucijner, inwendig bloemen
V064	Askuil S37	1700-1750	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	1	0	1	1		Gouda, zijmerk gekroonde IHM
V064	Askuil S37	1700-1750	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	2	0	2	2		grove pijpen, ongemerkt
V064	Askuil S37	1700-1750	pijpaarde		kleipijp	pij-kl	0	12	12	0		
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	roodbakkend aw		indet	r-	2	10	12	1		inwendig geel, geheel glazuur
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	roodbakkend aw		grape	r-gra-	0	1	1	1		steel late grape
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	roodbakkend aw		bord	r-bor-	1	1	2	1	1700-1775	Nederrijns
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	faience		kop	f-kop-	2	1	3	1	1700-1775	blauwe beschildering
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	1	1600-1650	Raeren of Westerwald, blauw en grijs
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	1		
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	industrieel wit		kom	iw-kom-	5	5	10	1		geplooid relief, op standring, wit
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	industrieel wit		zalfpot	iw-zal-	1	0	1	1		wit, Regout
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	industrieel wit		bord	iw-bor-	3	2	5	1		Regout
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	industrieel wit		kom	iw-kom-	2	0	2	1		wit
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	industrieel wit		indet	iw-	0	14	14	0		wit
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	industrieel wit		indet	iw-	0	3	3	1		drukdecor

V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	pijpaarde	C01	kleipijp	pij-kl-	1	0	1	1	1750-1770	, hielmerk Hollandse leeuw in tuin
V065	Bovenlaag wp 3	1750-1825	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	1	0	1	1		geen merk
V066	Askuil S38	1725-1750	roodbakkend aw		kom	r-kom-	0	2	2	1	1675-1750	vladecor, Fries
V066	Askuil S38	1725-1750	roodbakkend aw		indet	r-	0	2	2	0		
V066	Askuil S38	1725-1750	witbakkend aw		indet	w-	0	1	0	1		
V066	Askuil S38	1725-1750	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	1	0	1	1		Gouda, zijmerk gekroonde FHM
V066	Askuil S38	1725-1750	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	2	0	2	2		Gouda, hielmerk gekroonde 4
V066	Askuil S38	1725-1750	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	1	0	1	1		zijmerk bloem
V066	Askuil S38	1725-1750	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	1	0	1	1		Gouda, zijmerk gekroonde ?
V066	Askuil S38	1725-1750	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	0	20	20	0		stelen
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	1	0	1	1		roze oppervlak, grove zandmagering
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1		grove zandmagering
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	19	19	0		
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	maaslands wit		indet	wm-	0	1	1	1		geel glazuur
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	maaslands rood		indet	rm-	0	2	2	1		1 met glazuur
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	1	1	1		Paffrath
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	indet		indet	-	0	3	3	1		vermoedelijk import Rijnland
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	pingsdorf aw		pot	pi-pot-	0	1	1	1		standing
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	5	5	0		
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	pingsdorf aw	C01	pot	pi-pot-	1	0	1	1		gedraaide kraagrand
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	pingsdorf aw		pot	pi-pot-	0	1	1	1		stuk standing
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-	0	1	1	1	1400-1600	bodem?
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	roodbakkend aw		indet	r-	0	1	1	0	1400-1600	ruis?
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	steengoed 1		kan	s1-kan-	0	1	1	1	1300-1400	ruis?
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	1		ruis?
V068	Verdiepen terplagen wp 3	1100-1200	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	1	1	1		Paffrath
V068	Verdiepen terplagen wp 3	1100-1200	pingsdorf aw	C01	pot	pi-pot-	0	1	1	1		tuit met verfversiering, hard gebakken
V068	Verdiepen terplagen wp 3	1100-1200	pingsdorf aw		pot	pi-pot-	1	0	1	1		kraagrand
V068	Verdiepen terplagen wp 3	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	7	7	0		
V068	Verdiepen terplagen wp 3	1100-1200	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	1	0	1	1		grove zandmagering
V068	Verdiepen terplagen wp 3	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	18	18	0		onversierd, grove zandmagering
V068	Verdiepen terplagen wp 3	1100-1200	maaslands wit		indet	wm-	0	3	3	0		2 met glazuur
V068	Verdiepen terplagen wp 3	1100-1200	maaslands wit		pot	wm-pot-	1	0	1	1		kraagrand, geen glazuur
V069	Stort wp 3	1100-1200	blauwgrijs aw		kogelpot	bg-kog-2	1	0	1	1		Paffrath
V069	Stort wp 3	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	4	4	1		
V069	Stort wp 3	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		
V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	1		bodem Raeren
V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	1		Westerwald, puntjes
V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	1		Westerwald
V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	roodbakkend aw		bord	r-bor-	1	0	1	1	1650-1700	slibbogen
V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	roodbakkend aw		bord	r-bor-	1	0	1	1	1675-1750	vladecor, Fries
V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-6	2	1	3	1		
V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	roodbakkend aw		test	r-tes-	1	0	1	1		vierkant, geheel glazuur
V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	roodbakkend aw		indet	r-	0	6	6	0		
V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	italiaanse faience		bord	i-bor-	0	1	1	1		Berretino
V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	majolica		bord	m-bor-	0	1	1	1	1700-1750	Fries

V070	Bovenlaag wp 4	1650-1725	faience		bord	f-bor-	0	1	1	1		wit
V071	Kleilaag op terplagen wp 4	1100-1200	blauwgrijs aw		kogelpot	bg-kog-2	1	0	1	1		
V071	Kleilaag op terplagen wp 4	1100-1200	maaslands wit		indet	wm-	0	3	3	1		met glazuur
V071	Kleilaag op terplagen wp 4	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		
V071	Kleilaag op terplagen wp 4	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-	1	0	1	1		klein stukje
V071	Kleilaag op terplagen wp 4	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	12	12	0		onversierd
V071	Kleilaag op terplagen wp 4	1100-1200	indet		indet	-	0	1	1	1		zeer hard gebakken, grof gemagerd, import Rijnland?
V072	Terplagen wp 4	1100-1200	blauwgrijs aw		kogelpot	bg-kog-2	1	4	5	1		Paffrath
V072	Terplagen wp 4	1100-1200	maaslands rood		indet	rm-	0	1	1	1		
V072	Terplagen wp 4	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	2	2	0		
V072	Terplagen wp 4	1100-1200	pingsdorf aw	C01	pot	pi-pot-	1	0	1	1	1100-1150	blokvormige rand met platte bovenzijde
V072	Terplagen wp 4	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		
V072	Terplagen wp 4	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	12	12	0		
V073	Veenlaag wp 3	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	4	4	1		
V073	Veenlaag wp 3	1100-1200	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	1	1	1		
V073	Veenlaag wp 3	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	2	2	1		1 met verf
V074	Oostprofiel laag 8	1100-1300	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-	0	1	1	1		onversierd, grove zandmagering
V075	Oostprofiel laag 6	1100-1250	blauwgrijs aw	C01	kogelpot	bg-kog-2	1	10	11	1		Paffrath, deel van V63
V075	Oostprofiel laag 6	1100-1250	maaslands wit		indet	wm-	0	1	1	1		
V076	Oostprofiel laag 10	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		
V076	Oostprofiel laag 10	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	1	1	1		
V077	Oostprofiel laag 7	1100-1250	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	1	1	1		Paffrath
V077	Oostprofiel laag 7	1100-1250	kogelpot aw		indet	kp-	1	13	14	1		
V078	Oostprofiel laag 8	1100-1300	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	1	0	1	1		
V078	Oostprofiel laag 8	1100-1300	kogelpot aw		indet	kp-	0	2	2	0		
V082	Zuidprofiel laag 9	1100-1300	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-	0	1	1	1		onversierd, grove
V083	Oostprofiel laag 10 wp 3	1100-1300	kogelpot aw		indet	kp-	0	7	7	1		
V083	Oostprofiel laag 10 wp 3	1100-1300	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	1	1	1		
V084	Oostprofiel laag 6 wp 3	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		
V084	Oostprofiel laag 6 wp 3	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	2	2	1		
V085	Oostprofiel laag 10 wp 4	1100-1300	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1		
V085	Oostprofiel laag 10 wp 4	1100-1300	kogelpot aw		indet	kp-	0	4	4	0		
V085	Oostprofiel laag 10 wp 4	1100-1300	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	1	1	1		
V086	Oostprofiel laag 7+8+9 wp 4	1100-1300	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		geen dekselgeul
V086	Oostprofiel laag 7+8+9 wp 4	1100-1300	kogelpot aw		indet	kp-	0	5	5	0		
V087	Stort hele terrein	1550-1850	spaanse majolica	C01	bord	sp-bor-	0	1	1	1	1500-1575	concaaf standvlak, wit
V087	Stort hele terrein	1550-1850	steengoed 2		pispot	s2-pis-	1	0	1	1	1650-1725	Westerwald
V087	Stort hele terrein	1550-1850	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	1	1550-1600	Frechen, acanthusbladeren
V087	Stort hele terrein	1550-1850	steengoed 2		indet	s2-	0	2	2	1		
V087	Stort hele terrein	1550-1850	roodbakkend aw		bord	r-bor-1	0	1	1	1	1475-1550	sgraffito, duif?
V087	Stort hele terrein	1550-1850	roodbakkend aw		bord	r-bor-	1	0	1	1	1700-1750	Nederrijns
V087	Stort hele terrein	1550-1850	roodbakkend aw		indet	r-	3	28	31	2		
V087	Stort hele terrein	1550-1850	italiaanse faience		indet	i-	1	0	1	1		Berrettino
V087	Stort hele terrein	1550-1850	witbakkend aw		indet	w-	0	5	5	1		
V087	Stort hele terrein	1550-1850	majolica		bord	m-bor-	1	0	1	1	1600-1650	Chinees
V087	Stort hele terrein	1550-1850	majolica		bord	m-bor-	0	1	1	1	1700-1750	polychroom, vrouw in jurk, Fries

V087	Stort hele terrein	1550-1850	faience		kop	f-kop-	2	0	2	1	1650-1700	Chinees
V087	Stort hele terrein	1550-1850	faience		bord	f-bor	0	1	1	1	1650-1700	
V087	Stort hele terrein	1550-1850	faience		kom	f-kom-	2	1	3	1	1675-1725	gestileerd Chinees
V087	Stort hele terrein	1550-1850	porselein		kop	p-kop-	0	1	1	1	1700-1800	
V087	Stort hele terrein	1550-1850	ep porselein		indet	ep-	0	1	1	1	1800-1900	drukdecor
V087	Stort hele terrein	1550-1850	ep porselein		pijp	ep-	1	0	1	1		wit
V087	Stort hele terrein	1550-1850	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	2	3	5	2		geen merk
V087	Stort hele terrein	1550-1850	industrieel wit		bord	iw-bor-	0	1	1	1		wit
V087	Stort hele terrein	1550-1850	industrieel wit		kop	iw-kop-	1	0	1	1		beschilderd
V090	Maaiveld los	1650-1725	witbakkend aw		kom	w-kom-	0	1	1	1	1650-1725	bodem met standing, inwendig geel uitwendig groen
V093	Afwerken S78	BT	BT-aardewerk		indet		0	1	1	1		klein brokje, grof gemagerd, BT?
V098	Couperen S87	BT	BT-aardewerk		indet		0	5	5	1		mini-brokkjes hard materiaal, keramiek?
V099	Stort	1600-1900	BT-aardewerk	C01	indet		0	1	1	1		wandfragment, steentjes in klei, zacht
V099	Stort	1600-1900	italiaanse faience		bord	i-bor-	1	0	1	1	1600-1650	compendiario
V099	Stort	1600-1900	roodbakkend aw		bord	r-bor-	1	0	1	1	1700-1750	vladecor, Fries
V099	Stort	1600-1900	majolica		bord	m-bor-	1	0	1	1	1600-1650	
V099	Stort	1600-1900	witbakkend aw		indet	w-	0	1	1	1		
V099	Stort	1600-1900	industrieel wit		kop	iw-kop-	0	1	1	1	1850-1950	Regout, handgeschilderd
V099	Stort	1600-1900	witbakkend aw		grape	w-gra-	0	1	1	1	1600-1700	
V101	Bovenlaag wp 11	1600-1750	witbakkend aw		bakpan	w-bak-	1	0	1	1	1600-1650	
V101	Bovenlaag wp 11	1600-1750	roodbakkend aw		bakpan	r-bak-	0	1	1	1	1600-1700	steel
V101	Bovenlaag wp 11	1600-1750	roodbakkend aw		vuurstolp	r-vst-	1	0	1	1	1600-1700	
V101	Bovenlaag wp 11	1600-1750	roodbakkend aw		bord	r-bor-6	1	0	1	1	1575-1650	groene spiegel
V101	Bovenlaag wp 11	1600-1750	steengoed 2		indet	s2-	0	1	1	1		
V101	Bovenlaag wp 11	1600-1750	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	0	1	1	1		steel
V101	Bovenlaag wp 11	1600-1750	roodbakkend aw		indet	r-	1	3	4	1		
V101	Bovenlaag wp 11	1600-1750	kogelpot aw		indet	kp-	0	1	1	1	1100-1200	roze oppervlak, grove zandmagering
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	maaslands wit		indet	wm-	0	1	1	1		stuk lensbodem kan of pot, geen glazuur
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	2	2	1		Paffrath
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	pingsdorf aw	C01	kogelpot	pi-kog-1	1	1	2	1	1150-1200	kraagrand, beroet, verfersiering
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	5	5	0		geen verf
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-1	1	0	1	1		
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-9	1	0	1	1		ronde rand
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-9	1	0	1	1		
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-?	1	0	1	1		
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-?	1	0	1	1		gekke vorm
V102	Ophogingslagen terp wp 11	1150-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	10	10	0		onversierd
V104	Bovenlaag wp 12	1650-1725	witbakkend aw		indet	w-	1	1	2	1	1650-1750	
V104	Bovenlaag wp 12	1650-1725	roodbakkend aw		indet	r-	0	2	2	1		
V104	Bovenlaag wp 12	1650-1725	pingsdorf aw?		indet	pi-?	0	1	1	1		glazuur op scherf, import
V104	Bovenlaag wp 12	1650-1725	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	3	6	9	3		ongemerkt
V105	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	9	9	1		geen verf
V105	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	maaslands wit		indet	wm-	0	1	1	1		glazuur
V105	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	indet		indet	?	0	1	1	1		zoutglazuur, zacht wit baksel, maaslands?
V105	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	3	3	1		onversierd

V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	blauwgrijs aw	C01	kogelpot	bg-kog-2	1	7	8	1	beroet
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	blauwgrijs aw		kogelpot	bg-kog-2	4	0	4	3	beroet
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	blauwgrijs aw		kogelpot	bg-kog-6	1	0	1	1	ronde rand
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	blauwgrijs aw		kogelpot	bg-kog-	0	7	7	0	
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	maaslands wit	C02	pot	wm-pot-	1	0	1	1	kraagrand bolle pot, aanzet oor
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	maaslands wit		pot	wm-pot-	1	0	1	1	kraagrand bolle pot, glazuur
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	maaslands wit		indet	wm-	0	5	5	0	3 met glazuur
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	maaslands rood		indet	rm-	0	1	1	1	beetje glazuur
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	52	52	1	zelfde pot, 2 scherven met verf, hard gebakken
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	3	3	0	
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	pingsdorf aw	C03	pot	pi-pot-	0	1	1	1	tuit van pot, verfversiering
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-2	1	0	1	1	onversierd, grove zandmagering, ondiepe dekselgeul
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-8	1	0	1	1	onversierd, grove zandmagering, roze oppervlak, geen dekselgeul
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-8	1	0	1	1	onversierd, grove zandmagering, geen dekselgeul
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-9	1	0	1	1	onversierd, grove zandmagering, roze oppervlak, geen dekselgeul
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	onversierd, grove zandmagering, roze oppervlak, geen dekselgeul
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	onversierd, grove zandmagering, geen dekselgeul
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	onversierd, grove zandmagering, geen dekselgeul
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	onversierd, grove zandmagering, geen dekselgeul
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	2	0	2	1	onversierd, grove zandmagering, geen dekselgeul
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-1	1	0	1	1	onversierd, grove zandmagering, roze oppervlak, ondiepe dekselgeul
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-1	1	0	1	1	onversierd, grove zandmagering
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	48	48	0	onversierd
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	1	0	1	1	heft van steel
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	pingsdorf aw	C01	kogelpot	pi-kog-1	3	18	21	1	beroet, geen verf
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	blauwgrijs aw		indet	bg-	0	5	5	1	Paffrath
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	3	3	1	1 met verfversiering
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	maaslands wit		indet	wm-	0	1	1	1	zonder glazuur
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	maaslands wit?		indet	wm-?	0	1	1	1	witte scherf met grijs oppervlak
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-8	1	0	1	1	roze oppervlak, geen dekselgeul, grove magering
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw	C02	kogelpot	kp-kog-9	1	0	1	1	roze oppervlak, geen dekselgeul, grove magering
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-9	1	0	1	1	beige oppervlak, ondiepe dekselgeul, grove magering
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	roze oppervlak, ondiepe dekselgeul, grove magering
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw	C03	kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	kleine dekselgeul, grove zandmagering, afwijkende rand
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	kleine dekselgeul, grove zandmagering
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw	C04	kogelpot	kp-kog-1	2	3	5	1	dekselgeul, grove zandmagering
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	roze oppervlak, grove zandmagering, geen dekselgeul
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	grove zandmagering, geen dekselgeul
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	roze oppervlak, grove zandmagering, geen dekselgeul
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1	grove zandmagering, geen dekselgeul
V107	Wp 12, puntvondst S165	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	44	44	0	onversierd
V108	Wp 12, bruine laag op grijze laag	1100-1200	kogelpot aw	C01	bakpan	kp-bak-2	1	0	1	1	holle steel, gat aan begin steel

V108	Wp 12, bruine laag op grijze laag	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	9	9	0		onversierd
V109	Wp 12, stort	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-9	1	0	1	0		hoort bij V107
V109	Wp 12, stort	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	16	16	0		onversierd
V109	Wp 12, stort	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	2	2	1		
V109	Wp 12, stort	1100-1200	roodbakkend aw		indet	r-	0	1	1	0	1500-1700	ruis
V111	Wp 12, onderkant terpophoging	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-9	1	0	1	1		grove zandmagering, kleine dekselgeul
V111	Wp 12, onderkant terpophoging	1100-1200	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	1	0	1	1		sterk beroet
V111	Wp 12, onderkant terpophoging	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	9	9	0		
V111	Wp 12, onderkant terpophoging	1100-1200	maaslands wit	C01	pot	wm-pot-	1	0	1	1		hoge hals met kraagrand, als pot-7, geen glazuur
V111	Wp 12, onderkant terpophoging	1100-1200	pingsdorf aw	C02	pot	pi-pot-	1	0	1	1		kraagrand met verfersiering
V112	Wp 13, bovenlaag	1200-1600	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		
V112	Wp 13, bovenlaag	1200-1600	witbakkend aw		indet	w-	0	1	1	1	1550-1650	groen
V112	Wp 13, bovenlaag	1200-1600	pijpaarde	C01	beeld	pij-bee-	0	2	2	1		fragment plooiwal groot hol beeld 27-28 cm, vermoedelijk Utrecht, Maria, Catharina of Barbara
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	maaslands wit		indet	wm-	0	3	3	1		met glazuur
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	pingsdorf aw		pot	pi-pot-	2	0	2	1		1 aanzet oor, 1 met afgeplatte bovenzijde
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	4	4	0		2 met verf
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	blauwgrijs aw		kogelpot	bg-kog-2	2	4	6	1		Paffrath
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	steengoed 1		indet	s1-	0	1	1	0	1300-1400	ruis
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		grove zandmagering, geen dekselgeul
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		roze oppervlak, dekselgeul, grove zandmagering
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	kogelpot aw		bakpan	kp-bak-2	1	1	2	1		1 holle steel
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	15	15	0		onversierd
V114	Wp 13, terpophoging	1100-1200	maaslands rood		indet	rm-	0	1	1	1		glazuur
V114	Wp 13, terpophoging	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	3	3	1		
V114	Wp 13, terpophoging	1100-1200	blauwgrijs aw		kogelpot	bg-kog-2	1	2	3	1		Paffrath
V114	Wp 13, terpophoging	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	7	7	1		
V115	Wp 11, zuidprofiel laag 11 tm 13	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	1	1	1		
V116	Wp 12, zuidprofiel laag 11 tm 136	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	3	3	1		
V117	Wp 12, oostprofiel laag 14	1100-1200	kogelpot aw		kogelpot	kp-kog-6	1	0	1	1		
V117	Wp 12, oostprofiel laag 14	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	1	1	0		
V117	Wp 12, oostprofiel laag 14	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		verf
V119	Wp 12, zuidprofiel laag 17	1100-1200	kogelpot aw		indet	kp-	0	1	1	1		
V120	Wp 12, zuidprofiel laag 18	1100-1200	pingsdorf aw		indet	pi-	0	1	1	1		
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	porselein		kop	p-kop-	1	0	1	1	1700-1800	
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	porselein		bord	p-bor-	1	1	2	2	1700-1800	
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	steengoed 2		pot	s2-pot-	1	1	2	1		Westerwald
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	1		Raeren of Westerwald, blauw en grijs
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	steengoed 2		kan	s2-kan-	0	1	1	1		Frechen, medaillon
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	majolica		bord	m-bor-	3	6	9	6	1600-1650	divers
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	majolica		bord	m-bor-	0	2	2	1	1700-1750	Fries
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	faience		kop	f-kop-	2	2	4	2	1700-1750	blauwe beschildering
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	faience		bord	f-bor-	8	20	28	8	1675-1750	divers
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	faience		zalfpot	f-zal-	0	1	1	1		wit
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	roodbakkend aw		bord	r-bor-	5	4	9	3	1700-1750	vladecor, Fries
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	roodbakkend aw		indet	r-	3	7	10	2		

V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	roodbakkend aw		kachelpan	r-kap-	3	0	3	1		
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	witbakkend aw		vuurstolp	w-vst-	1	0	1	1	1600-1650	groen, noppen
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	witbakkend aw		indet	w-	0	2	2	1	1700-1750	vlekkengoed
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	witbakkend aw		kop	w-kop-3	0	1	1	1	1700-1800	groen en geel
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	witbakkend aw		indet	w-	0	5	5	0		
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	portugese faience	C01	bord	po-bor-	1	0	1	1	1600-1650	kraakrand
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	portugese faience	C02	bord	po-bor-	0	1	1	1	1600-1650	lichtblauw, Chinees
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	italiaanse faience	C03	bord	i-bor-	0	1	1	1	1600-1650	compendiario, putto, doorboring standing
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	pijpaarde		kleipijp	pij-kl-	6	8	14	6	1675-1800	

Bijlage 9 Determintatie bouwkeramiek

Vnr	Complex	Complexdat.	Vorm	Datering	n	afmetingen	opmerkingen
V040	Couperen S14	?	baksteen	?	1		brok rode baksteen
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925	wandtegel	1900-1950	1		drukdecor met bloemen
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	wandtegel	1675-1750	1		bijbelscene
V046	Afval in kleilaag boven S1	1675-1750	wandtegel	1650-1700	1		ossenkoppen en figuur
V051	Wp 1N, aanleg	1300-1900	wandtegel	1600-1650	1		spaarsteentechniek in hoeken, vaas, polychroom
V053	Afvalkuil S53	1725-1775	wandtegel	1700-1800	1		blauw decor, bijbelscene
V053	Afvalkuil S53	1725-1775	wandtegel	1700-1800	1		paars decor
V053	Afvalkuil S53	1725-1775	plavuis	1600-1700	4	11x11	groen en rood glazuur
V067	Kleilaag op terp (L10)	1100-1200	baksteen	-	1		brokje, zacht
V071	Kleilaag op terplagen wp 4	1100-1200	baksteen		1		brokje rode bst, ruis?
V083	Oostprofiel laag 10	1100-1300	baksteen		1		klein brokje rode bast, ruis?
V087	Stort hele terrein	1550-1850	plavuis		1	12x12	groen glazuur
V087	Stort hele terrein	1550-1850	wandtegel	1650-1750	2		blauwe beschildering
V095	Vlak wp 6	?	indet		1		stuk dakpan?
V099	Stort	1600-1900	wandtegel	1650-1750	1		blauwe beschildering
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	wandtegel	1600-1625	1		spaarsteentechniek in hoeken, soldaat, polychroom
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	wandtegel	1600-1625	1		postzegeltegel, bloemenvaas
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750	wandtegel	1650-1750	3		blauw

Bijlage 10 Determintatie metaal

Vnr	Complex	Complexdat.	M	Materiaal	Vorm	n	Datering	afmetingen	opmerkingen
V025	Stort wp 1	-		tin?	deksel	1	1750-1900	6x4,5	versierd
V026	Aanleg wp 2	-		messaging	knoop	1		dia 1,1	knoop met oogje, versierd met geometrisch patroon
V026	Aanleg wp 2	-		messaging	knoop	1		dia 1,5	
V026	Aanleg wp 2	-		lood	kogel	1		dia 1	
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600		lood	lakenlood	1		dia 1,8	onduidelijke stempel
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600		koper	indet	1			onbekend object
V033	Aanleg, vooral ophoging	1575-1600		lood	kogel	1		dia 1,3	
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600	M01	lood	spinlood	1		dia 2,8	middeleeuws lood, onversierd
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600		messaging	heftbeschermer	1		dia 1,8	rechthoekig gat, onversierd
V036	Aanleg wp 2, bovenste lagen	1575-1675		koper	munt	1	1854	dia 1,5	halve cent, Willem
V037	Aanleg wp laatste deel, onderste lagen	1150-1250	M02	zilver	munt	1			fragment munt, onbekend
V037	Aanleg wp laatste deel, onderste lagen	1150-1250	M01	zilver	munt	1	1220-1235	dia 1,1	Zilveren penning, Hendrik VII (1220-1235)
V038	Puinvulling sloot S20	-		lood	schroefdop	1		dia 3	schroefdop glazen fles
V039	Afvalplek S1 in profiel	1675-1715		ijzer	scharnier	1		3,5x2,5	
V039	Afvalplek S1 in profiel	1675-1715		lood	lakenlood	1		dia 1,5	stempel onduidelijk, staand figuur?
V044	Onderste vulling haven S4	1900-1975		emaille	indet	1	1900-1975		groen
V044	Onderste vulling haven S4	1900-1975		ijzer	brander?	1	1900-1975		groot ding, 4 poten
V045	Afvalplek wp 1N, tegen N-profiel	1850-1925		indet	indet	1			soort stervormig object van auto oid Zilver tiende arendsrijksdaalder Deventer, vz: staatswapen Deventer met 3 pluimen, MU NO CIV IMP DAVEN, Kz: : gekroonde tweekoppige adelaar, op borst rijksappel met waardeaanduiding (cijfer 5?)/ MATTH I D G ROM IMP SEM AVG
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700	M01	zilver	munt	1	1612-1619	dia 2,7 cm	
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700		messaging	vishaak	1		6x3,3	
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700		messaging	gesp	1		2,5x2	kleine gesp, ovaal met tussenstreep
V047	Wp 1N, aanleg	1200-1700		messaging	riemtong	1		5,5x2	riemtong met een haakje eraan
V049	Piepen gras	-		lood	leeuw	1		7x5	speelgoed 3d leeuw met voetje
V049	Piepen gras	-		lood	indet	1			voetje speelgoed dier?
V049	Piepen gras	-		lood	kogel	1		1,2x1	puntig
V049	Piepen gras	-		messaging	hengsel	1			fragment klein hengsel
V049	Piepen gras	-		messaging	munt	1	1663	dia 1,8	duit WEST FRISIA 1663
V050	Afvalplek S1	1675-1715	M01	messaging	gesp	1		4,3x3	beetje versierd
V052	Sloot S2	1675-1715		emaille	bord	1	1850-1950		wit
V053	Afvalkuil S27	1725-1775		ijzer	nagel?	4			sterk verroest
V053	Afvalkuil S27	1725-1775		lood	glas-in-lood	1			strip
V053	Afvalkuil S27	1725-1775		koper	duit	1	1739	dia 2,1	duit STAD UTRECHT
V054	Vlak, uit afvalkuil S27?	1750-1775		koper	munt	1	176.	dia 2,2	OVERYSSEL 176.
V057	Puntvondst ten oosten S26, uit S2	1900-1975		ijzer	kom	1	1850-1975		grote kom in stukken
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200		koper?	nagel	1		dia kop 2 cm	nagel met platte kop en ongekulde punt

V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200		lood	prop	1		lengte 4 cm	staafje lood
V060	Puinkuil S31	1650-1850	M01	messing	boekbeslag	1		min. 8,5 cm lang	2 delen, versierd
V060	Puinkuil S31	1650-1850		ijzer	indet	1	1850-1950	9,5x0,5	lang stokje met gaatjes
V060	Puinkuil S31	1650-1850		lood	kraan	1	1850-1950		
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700		messing	naairing	1		dia 1,5	
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700		messing	indet	1			gek verbindingstuk met oog en gaatjes
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700		ijzer	indet	1		4x1,4	ring van plat stuk ijzer
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700		lood	lakenlood	1		dia 2,2	stempel niet meer zichtbaar
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700		koper	munt	1		dia 2,2	duit, West frisia
V061	Aanleg wp 1N, oostzijde	1100-1700		koper	munt	1	1615	dia 2	duit? 1615
V071	Kleilaag op terplagen wp 4	1100-1200	M01	lood	spinlood	1		3x0,3	middeleeuws lood, onversierd
V079	Aanleg wp 3 en 4	-		koper	munt	1	1874	dia 1,7	herdenkingsmunt 25 jarig kroningsfeest 1849 1874
V079	Aanleg wp 3 en 4	-		koper	munt	1	1850-1950	dia 1,3	halve cent
V079	Aanleg wp 3 en 4	-		koper	munt?	1		dia 2,3	geen afbeelding, wel gekke krassen, gaatje in rand
V079	Aanleg wp 3 en 4	-		lood	kogel	2			
V079	Aanleg wp 3 en 4	-		messing	ring	1		dia 4	
V079	Aanleg wp 3 en 4	-		lood	lakenlood	1		dia 2,5	dubbel gevouwen, niet herkenbaar
V079	Aanleg wp 3 en 4	-		lood	lakenlood	1		dia 1,5	stempel onduidelijk
V079	Aanleg wp 3 en 4	-		lood	lakenlood	2			fragmenten, onduidelijke stempels
V079	Aanleg wp 3 en 4	-		lood	zegellood	1		dia 2,5	RM 0/1
V080	Wp 3 en 4, onderste lagen	1100-1200		lood	prop	8			kleine loodpropjes
V081	Stort	-		lood	lakenlood	1		dia 2,8	stempel onduidelijk
V081	Stort	-		messing	naairing	1			kapot
V081	Stort	-		koper	plaatje	1			8 hoekig
V081	Stort	-		messing	gesp	1		3,5x2	rijk versierd
V081	Stort	-		messing	gesp	1		3,3x2,9	D-gesp met naald
V081	Stort	-		koper	munt	1	1964		1 cent
V081	Stort	-		koper	munt	1	1916	dia 1,9	1 cent
V087	Stort hele terrein	1550-1850		lood	bikkel	1		2x1	S ingestempeld
V087	Stort hele terrein	1550-1850		koper	naairing	1		1,8x1,3	
V087	Stort hele terrein	1550-1850		koper	gesp	1		3x3,3	D-gesp
V087	Stort hele terrein	1550-1850		koper	munt	1	168.	dia 2	duit, Gelria 168?
V087	Stort hele terrein	1550-1850		koper	munt	1	?	dia 2	duit Utrecht
V087	Stort hele terrein	1550-1850		koper	munt	1	?	dia 2,1	? Cent
V087	Stort hele terrein	1550-1850	M01	lood	lakenlood	1		dia 2,3	lakenlood Leiden, vz: sleutels en LEYDEN en ??LT, kz: Hollandse leeuw
V087	Stort hele terrein	1550-1850		lood	lakenlood	1		dia 1,8	lakenlood, Enkhuizen? Mogelijk 3 vage vissen, achterzijde onduidelijk
V087	Stort hele terrein	1550-1850		lood	lakenlood	1		dia 2	lakenlood, stempels onduidelijk
V087	Stort hele terrein	1550-1850		lood	zegellood	1	1750-1900	dia dia 1,7	letters AI
V087	Stort hele terrein	1550-1850		lood	zegellood	1	1750-1900	dia 1,5	AMSTERDAM ??? En NERING BODE?
V087	Stort hele terrein	1550-1850		lood	vislood	3			divers, rond en staafjes

V087	Stort hele terrein	1550-1850		lood	kogel	1		dia 1	
V087	Stort hele terrein	1550-1850		tin?	indet	1			dun plaatje met bloemversiering, niet oud
V099	Stort	1600-1900		lood	zegellood	2	1800-1900	dia 1,5	oa WW
V099	Stort	1600-1900		lood	lakenlood	1		dia 1,5	stempel onduidelijk
V099	Stort	1600-1900		lood	kogel	1		dia 1,6	
V099	Stort	1600-1900		koper	munt	1	1765	dia 2,2	duit GELRIA 1765
V099	Stort	1600-1900	M01	messing	treeft	1		dia 4,2	speelgoed treeft
V099	Stort	1600-1900		lood	gewicht	1	1850-1950		gewicht uit doosje
V100	Stort	-	M01	lood	lakenlood	1		dia 2,9	gek lood met stempel met schild, daarbinnen 3 schildjes, krans
V105	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200		lood	prop	1			loodprop
V110	Piepen 2-7-13	-	M01	zilver	munt	1	1600	dia 2,4	Brabantse stuiver van stad Groningen, VZ: kruis met 1SDR, SH N O D O M B E A o 1600, KZ: dubbelkoppige adelaar, MONETA NOVA GRONINGENSIS
V110	Piepen 2-7-13	-		koper	munt	1	1633	dia 1,9	duit Overijssel
V110	Piepen 2-7-13	-	M02	koper	munt	1	1638?	dia 2	Double Tournois, Vz: drie Franse lilies, DOVBLE TOURNOIS + jaartal (1638?), KZ: BUSTE, LOYS XIII R DE FRAN ET NAVV
V110	Piepen 2-7-13	-		koper	munt	1			slechte staat, niet leesbaar
V114	Wp 13, terpophoging	1100-1200		lood	prop	1		5 cm lang	staafje van lood
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		lood?	indet	1			fragment bakje? Niet oud
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		lood	prop	1			loodprop
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		nikkel	munt	1	1958		10 cent 1958
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		messing	gesp	1		3,5x2,7	rechthoekig met naald
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		lood	zegellood	3	1800-1900		
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		lood	speellood	1		2,5x2,5	ingekrast kruis
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		lood	lakenlood	1		dia 2	tekst: LYDEN
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		lood	lakenlood	1		dia 1,5	onduidelijke stempel
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		lood	lakenlood	1		2x1,8	vierkant, 3xrechthoek met X
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		lood	spinlood	1		2,2x1	conisch lood
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	1900	dia 1,9	1 cent
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	1878	dia 1,9	1 cent
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	1882	dia 1,9	1 cent
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	?	dia 2,1	duit Utrecht
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	?	dia 2	zeer slechte staat
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1		dia 2,2	duit? Slechte staat
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	?	dia 2	zeer slechte staat
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	?	dia 2	duit west-friesland
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	?	dia 2	duit overijssel
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	?	dia 2,1	duit? Slechte staat
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	1958?	dia 1,7	1 cent
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	1690	dia 1,9	duit
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	1657	dia 2	duit Utrecht
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		koper	munt	1	1600-1650	dia 2,6	Fries oord

Bijlage 11 Determintatie glas

Vnr	Complex	Compl.dat.	G	Vorm	Typenr	Rand	Overig	Tot.	MAE	Objectdat.	Opmerkingen
V027	Vondstconcentratie tijdens aanleg	1675-1700		beker	gl-bek-	0	1	1	1	1600-1700	bodem , relief, slechte staat
V035	Sloot S25 laag 3	1100-1200		indet	gl-	0	1	1	1	1800-1950	ruis
V044	Onderste vulling haven S4	1900-1975		indet	gl-	1	0	1	1	1900-1975	bodem met tekst: ALLEEN BRUIKBAAR VOOR GROEFGLAZEN
V046	Wp 1N, aanleg	1200-1700		fles	gl-fle-	0	1	1	1	1650-1800	wijnfles
V052	Sloot S2	1850-1950		fles	gl-fle-	2	0	2	2	1850-1950	2 complete flessen, geperst
V052	Sloot S2	1850-1950		fles	gl-fle-	2	0	2	2	1850-1950	2 complete hoekige flesjes
V053	Afvalkuil S53	1725-1775		fles	gl-fle-	0	2	2	1		groen
V053	Afvalkuil S53	1725-1775		vensterglas	gl-	2	7	9	1		1 ruit 9 cm breed
V055	Aanleg oostzijde wp 1N tot kuilen	1725-1775		fles	gl-fle-	1	0	1	1	1700-1800	wijnfles
V059	Stort wp 1N	?		fles	gl-fle-	2	4	6	2	1650-1750	wijnflessen
V060	Puinkuil S31	1650-1850		botervloot?	gl-	1	0	1	1	1850-1950	geperst glas, relief
V060	Puinkuil S31	1650-1850		indet	gl-	0	1	1	1	1850-1950	
V121	Achterterrein, afgraven gronddepot	1600-1750		fles	gl-fle-	1	1	2	1	1650-1750	bodem en hals hoge beker, gladde voetring, horizontale dunne opgelegde glasdraden boven elkaar, 2 scherven uit V39
V048	Afvalplek S1	1675-1715		beker	gl-bek-33a	7	16	23	1	1625-1675	hoge beker, bodem met gladde voetring, netwerkpatroon, rechte rand, gladde nopootjes, 1 scherf uit V48
V039	Afvalplek S1	1675-1715		beker	gl-bek-37b	1	14	15	1	1650-1700	
V002	Afvalplek S1	1675-1715		beker	gl-bek-?	3	30	33	1	1625-1700	rechte rand, in voetring stempeltjes met ruitmotief, relief met liggende maantjes, wafelbeker?
V048	Afvalplek S1	1675-1715		roemer	gl-roe-	0	1	1	1	1650-1700	bodem, vrij hoge voet, smalle schacht, braamnop
V048	Afvalplek S1	1675-1715		beker	gl-bek-	0	6	6	1	1600-1650	wafelbeker, vrij grof patroon
V048	Afvalplek S1	1675-1715		vensterglas	gl-	0	7	7	0		
V050	Afvalplek S1	1675-1715	G01	kelkglas	gl-ke-?	4	4	8	1	1600-1650	bloemvormige holle stam, conische kelk, gegraveerd: staand manfiguur en profiel, tekst E IENSCH VAN (vriendschap?)
V050	Afvalplek S1	1675-1715		fles	gl-fle-	0	6	6	1	1650-1725	dikwandige groene wijnfles
V002	Afvalplek S1	1675-1715		fles	gl-fle-7	2	26	28	2	1625-1700	vierhoekige kelderflessen, bodem ontbreekt, korte hals met glasdraad onder rand
V050	Afvalplek S1	1675-1715		beker	gl-bek-	0	1	1	1	1625-1700	fragment wand met fijn netwerkpatroon met soort cirkels
V050	Afvalplek S1	1675-1715		vensterglas	gl-	2	5	7	0		
V050	Afvalplek S1	1675-1715		roemer	gl-roe-	1	0	1	0		stukje rand van kelk
V039	Afvalplek S1	1675-1715		beker	gl-bek-	0	1	1	1	1625-1657	bodem knobbelbeker, geribbelde voetring
V039	Afvalplek S1	1675-1715		fles	gl-fle-	1	3	4	1	1600-1700	dunwandige, kleine bolle fles met lange hals, verdikte uitstaande rand, bruin glas
V002	Afvalplek S1	1675-1715		fles	gl-fle-	1	9	10	1	1600-1700	dunwandige, kleine bolle fles met lange hals, verdikte uitstaande rand, bruin glas
V002	Afvalplek S1	1675-1715		vensterglas	gl-	0	10	10	0		
V002	Afvalplek S1	1675-1715		beker	gl-bek-	0	1	1	1	1625-1675	wafelbeker met fijn patroon
V039	Afvalplek S1	1675-1715	G01	fles	gl-fle-?	0	75	75	1		enorme fles, lichtgroen, dikke glasdraad rond hals, 3 scherven uit V48, 4 scherven van bovenkant uit V50
V039	Afvalplek S1	1675-1715	G02	fles	gl-fle-7	1	30	31	1	1625-1700	vierhoekige kelderfles, bodem 10,3x10,3, groen, korte hals met glasdraad onder rand
V039	Afvalplek S1	1675-1715		fles	gl-fle-7	1	30	31	1	1625-1700	vierhoekige kelderfles, bodem 10,3x10,3, groen, korte hals met glasdraad onder rand

Bijlage 12 Determintatie natuursteen

Vnr	Complex	Complexdat.	Materiaal	Vorm	n	afmetingen	opmerkingen
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag en vulling sloot S3	1150-1250	graniet	natu	1		grote kei
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot S3	1175-1225	vuursteen	brok	1		
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot S3	1175-1225	graniet	natu	1		
V016	Aanleg wp 1, 30 m tot einde, onderste lagen	1175-1225	vuursteen	afslag	1		
V016	Aanleg wp 1, 30 m tot einde, onderste lagen	1175-1225	tefriet	maalsteen	1		
V030	Aanleg wp 2, onderste laag	1200-1500	graniet	natu	1		gelaagd
V032	Aanleg, vooral sloot S19	1550-1625	vuursteen	brok	1		
V034	Aanleg, randzone sloot	1550-1600	graniet	natu	2		
V041	Onderin sloot S3, onder aslaag	1175-1250	tefriet	maalsteen	1		
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	tefriet	maalsteen	1	5 cm dik	
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	graniet	natu	1		groot grijs brok
V043	Afwerken sloot S3	1175-1250	graniet?	natu	1		grote kei, roze
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	graniet	natu	2		
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	tefriet	maalsteen	7		
V062	Ophogingslagen terp S30+S33+S34	1100-1200	graniet?	natu	1		roze
V068	Verdiepen terplagen wp 3	1100-1200	tefriet	maalsteen	4		brokjes
V073	Veenlaag wp 3	1100-1200	indet	?	1		plat stuk, natuursteen?
V091	Afwerken S95	-	graniet?	brok	1		klein brokje rode graniet
V094	Afwerken S76	-	indet	-	1		zwart stukje steen
V096	Afwerken S77	-	indet	-	1		
V097	Afwerken S124	-	graniet?	natu	1		
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	vuursteen	natu	1		
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	graniet?	natu	1		
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	indet	natu	2		2 keitjes
V108	Wp 12, bruine laag op grijze laag	1100-1200	graniet?	natu	2		
V111	Wp 12, onderkant terpophoging	1100-1200	indet	natu	1	-	brok wit steen
V112	Wp 13, bovenlaag	1200-1600	tefriet	maalsteen	1		
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	kiezel	natu	1		zwarte kiezel
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	vuursteen	natu	1		wit
V114	Wp 13, terpophoging	1100-1200	tefriet	maalsteen	1	2,5 cm dik	
V114	Wp 13, terpophoging	1100-1200	indet	natu	1	-	

Bijlage 13 Determintatie overig

Vnr	Complex	Complexdat.	Materiaal	Vorm	n	opmerkingen
V005	Verdiepen wp 1, onderste laag en vulling sloot S3	1150-1250	huttenleem	-	1	
V006	Vulling sloot S3	1150-1225	huttenleem	-	1	
V010	Aanleg wp 1, onderste laag en sloot S3	1175-1225	huttenleem	-	3	
V011	Uit spoor 6	1100-1200	huttenleem	-	5	
V023	Asplekken in sloot S3	1100-1300	huttenleem	-	9	
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	slak	slak	1	licht
V058	Uit plek met huttenleem S30	1100-1200	huttenleem	-	4	
V062	Ophogingslagen terp S30+S33+S34	1100-1200	slak	slak	1	
V062	Ophogingslagen terp S30+S33+S34	1100-1200	huttenleem	-	2	
V063	Top veenlaag onder terp ten N dam	1100-1200	slak	slak	3	kleine brokjes, licht
V064	Askuil S37	1700-1750	oesterschelp	-	ca. 25	
V068	Verdiepen terplagen wp 3	1100-1200	slak	slak	1	licht
V072	Terplagen wp 4	1100-1200	huttenleem	-	1	
V073	Veenlaag wp 3	1100-1200	huttenleem	-	1	
V076	Oostprofiel laag 10	1100-1200	slak	slak	1	zwaar, ijerslak?
V091	Afwerken S95	-	slak	slak	1	klein brokje
V092	Afwerken S73	BT	mortel?	brok	3	ruis?
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	slak	slak	1	
V106	Ophogingslagen terp wp 12	1100-1200	huttenleem	-	2	
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	huttenleem	-	4	
V113	Wp 13, terpophoging	1100-1200	slak	slak	4	licht
V114	Wp 13, terpophoging	1100-1200	slak	slak	7	licht
V115	Wp 11, zuidprofiel laag 11 tm 13	1100-1200	slak	slak	4	
V115	Wp 11, zuidprofiel laag 11 tm 13	1100-1200	huttenleem	-	3	
V116	Wp 12, zuidprofiel laag 11 tm 136	1100-1200	slak	slak	2	
V120	Wp 12, zuidprofiel laag 18	1100-1200	huttenleem	-	1	
V120	Wp 12, zuidprofiel laag 18	1100-1200	slak	slak	1	

ISSN 2210-5364